

Europos
Komisija

SAJUNGOS PADĖTIS 2023 M.

U. VON DER LEYEN
VADOVAUJAMOS
KOMISIJOS LAIMĖJIMAI

Sajungos padėtis 2023 m. U. von der Leyen vadovaujama Komisija

Europos Komisija
Komunikacijos generalinis direktoratas
1049 Briuselis
BELGIJA

Komisija neatsako už jokių pakartotinio šio leidinio naudojimo padarinius.

Liuksemburgas. Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023.

© Europos Sąjunga, 2023

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika nustatyta 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimu 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39). Jei nenurodyta kitaip, šį dokumentą pakartotinai naudoti leidžiama pagal licenciją „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad jį pakartotinai naudoti galima, jeigu tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai.

Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, gali reikėti gauti atitinkamų teisių turėtojų leidimą.

INFORMACIJA APIE AUTORYSTĘ

Jei nenurodyta kitaip, visų nuotraukų autorių teisės priklauso Europos Sąjungai.

Turinys

Laimėjimai	4
Europa: ateitis, dėl kurios verta kovoti	5
1 Europos pažado tesėjimas	7
2 Investavimas į Europos gerovę	24
3 Europos visuomenės atsparumo didinimas	66
Chronologija	83

Europa: ateitis, dėl kurios verta kovoti

Prieš metus Europos Sąjungai iškilo vienas iš didžiausių iki šiol iššūkių – mūsų žemyne įsiliepsnojo karas, pirmą kartą pradėtas prieš kaimyninę šalį dėl to, kad ji troško įstoti į mūsų Sąjungą.

Prieš mus Rusija ėmėsi energetinio šantažo ir virš Europos pakibo iškastinio kuro krizės grėsmė. Nebuvome tikri, kad turimų dujų atsargų pakaks visai žiemai. Tačiau visa savo esybe žinojome, kad negalime nelaimėje palikti už savo laisvę kovojančių savo draugų ukrainiečių. **Turėjome greitai nutraukti savo priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro įvairindami tiekimo šaltinius ir spartindami perėjimą prie švarios energijos. Būtent tai drauge ir darėme.** Pasirinkome ne lengvą, o teisingą kelią.

Tokia yra Ursulos von der Leyen pirmininkaujamos Europos Komisijos darbo dvasia. Nuo 2019 m. europiečiams teko išgyventi pasaulinę pandemiją, atlaikyti energetikos krizę ir priglausti didžiausią nuo Antrojo pasaulinio karo laikų savo namus turėjusių palikti žmonių skaičių. Nepaisant šių sunkių išbandymų, nė karto nesusvyravome siekdami įgyvendinti Europos žaliąjį kursą, diegti į žmogų orientuotas skaitmenines inovacijas ir užtikrinti socialinį teisingumą. **Ši Komisija laikosi savo žodžio ir pasiekia rezultatų.**

ES piliečiai ne tik atgavo pasitikėjimą mūsų Sąjungos atsparumu, gebėjimu greitai veikti ir įžvalgumu, bet ir patys tapo stipresni ir vieningesni. Reaguodami į 2022 m. vasario mėn. Rusijos pradėtą invaziją į Ukrainą, ir toliau stovime petys į petį su Ukraina ir jos

žmonėmis. Mūsų sugriežtintos ir išplėtos sankcijos daro didelę žalą Rusijos karo mašinai. Kaip taisyklėmis grindžiamos tvarkos vėliavnešiai, **siekiame** Rusijos atsakomybės už savo nusikaltimus ir **teisingos taikos**. Mes padėjome panaikinti Ukrainos 2023 m. biudžeto deficitą ir pasiūlėme ateinančiais metais toliau remti jos ekonomiką pasitelkiant naują ES biudžeto priemonę. Tuo pat metu **rengiamės Ukrainos įsiliejimui į mūsų, europiečių, šeimą**, daugiausia dėmesio skirdami atstatymui ir reformoms. Kartu, siekdami didinti išaugusios Sąjungos saugumą, stipriname Europos gynybos pajėgumus.

Planas „REPowerEU“ padėjo mums laimėti mūsų ekonomikai Rusijos paskelbtą energetinį karą: išvengėme visiško elektros energijos tiekimo nutrūkimo, iki prieškarinio lygio sumažinome energijos kainas ir padvigubinome švarios, įperkamos ir vietoje pagaminamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekį. 2023 m. gegužės mėn. **ES pirmą kartą istorijoje daugiau elektros pagamino ne iš iškastinio kuro, o iš vėjo ir saulės.** Be to, vėl telkiame dėmesį į Europos pramonės reikmes, aktualias norint laimėti pasaulines poveikio klimatui neutralizavimo lenktynes, – padėtį iš esmės pakeis tokios teisėkūros iniciatyvos kaip Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas, Svarbiausiųjų žaliavų aktas ir Vandenilio bankas.

ES ekonominės transformacijos pagrindas – istorinė ekonomikos gaivinimo ir investicijų priemonė „NextGenerationEU“. Bendrajai rinkai sukakus 30 metų, 27 valstybės narės kolektyviai investuoja į tokią infrastruktūrą

kaip enerģetikas jungtys ir enerģētines salas ir j elektromobilumā.

Plečiamē novatoriškas, pavyzdžiui, bateriju, lustu ir vandenilio, pramonēs šakas. ES darbo rinka per pastaruosius dešimtmečius dar niekad nebuvo tokia stipri, tačiau žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms reikalingu igūdžiu trūkumas gali sumažinti mūsų galimybes įgyvendinti savo tikslus. Todėl, siekdami iš naujo pabrėžti visą gyvenimą trunkančio kvalifikacijos kėlimo ir mokymosi svarbā, 2023 m. paskelbėme Europos igūdžiu metais.

Šiai Komisijai ES – tai visų pirma žmonēs, dedantys bendras jėgas vardan savo laisvės, vertybių, tiesiog vardan geresnēs ateities. Artėjant **2024 m. Europos Parlamento rinkimams**, turime padaryti viskā, kas įmanoma, kad suteiktume žmonėms galių ir užtikrintume, kad jie naudotųsi savo demokratine teise balsuoti. Ginsime demokratinę erdvę nuo kišimosi ir grėsmių, be kita ko, korupcijos, dezinformacijos, išpuolių prieš žurnalistus ir užsienio jėgų mėginimų mus skaldyti. **Mūsų demokratinēs tradicijos, siekiai ir vienybė yra mūsų stiprybė.**

Mus visus – nuo Europos taikos projekto sumanytojų, po Antrojo pasaulinio karo išdrįsusių svajoti apie vieningā Europā, iki žmonių, 1989 m. nugriovusių mūsų žemynā padalijusią geležinę uždangā, ir Ukrainos didvyrių, šiuo metu kovojančių už laisvę ir europinę ateitį savo vaikams, – **vienija tai, kad kovojame už teisingā tikslā.** Šiandien Europa ir vėl stoja už ateitį, dėl kurios verta kovoti. Ši ateitis – mūsų rankose.

Šiandien Europa ir vėl stoja už ateitį, dėl kurios verta kovoti. **Ši ateitis – mūsų rankose.**

1 Europos pažado tesėjimas

Pirmą kartą mūsų istorijoje kaimyninė šalis puolama dėl to, kad trokšta tapti europiečių šeimos dalimi. Rusija kariauja prieš savarankišką Ukrainos apsisprendimą ir jos žmonių aiškiai išreikštą norą suartėti su mūsų Sąjunga. Mūsų atsakas į tai buvo aiškus ir turi būti ilgalaikis. Privalome siekti teisingos taikos ir toliau tai darysime. Tai reiškia, kad turime padėti Ukrainai apsiginti, atgauti visišką suverenitetą ir artėti prie įstojimo į ES.

To siekdami teikiame Ukrainai humanitarinę pagalbą ir ekonominę bei karinę paramą, asignuojame dideles sumas šios šalies neatidėliotiniems poreikiams, atkūrimui ir modernizacijai, užtikriname, kad būtų toliau teikiamos esminės, pavyzdžiui, ligoninių ir mokyklų, viešosios paslaugos, atkuriamo Rusijos sunaikintą ypatingos svarbos infrastruktūrą, kaip antai energetikos ir vandentiekio sistemas, transporto tinklus, kelius ir tiltus, ir padedame užtikrinti reikiamus gynybos pajėgumus. ES gyvenantiems ukrainiečiams suteikėme laikinosios apsaugos teises, tiek Ukrainoje, tiek ES teikiame apsaugą ir specialias reabilitacijos paslaugas sunkumų patyrusiems nelydimiems vaikams ir remiame Ukrainos pradėtą nuodugnią vaikų priežiūros reformą.

Be to, palaikome Ukrainos požiūrį, kad Rusija turi atsakyti už savo nusikalstamą agresiją ir karo nusikaltimus, ir padedame užtikrinti

saugų į Rusiją deportuotų Ukrainos vaikų grąžinimą. Siekdama silpninti Rusijos karinį pajėgumą, **Europos Sąjunga priėmė 11 plataus masto sankcijų paketą**, kuriais daroma žala pagrindiniams Rusijos ekonomikos sektoriams, įšaldomas didelis turtas ir iš SWIFT sistemos šalinami pagrindiniai Rusijos bankai. Gynybos srityje ES sustiprino bendradarbiavimą su Šiaurės Atlanto sutarties organizacija (NATO) ir per Europos gynybos fondą padidino savo pačios gynybos pajėgumus.

Išvien su Ukraina tiek, kiek reikės

Vos tik Ukrainą aptemdė Rusijos agresijos karo šešėlis, Europos Sąjunga apsiėmė visų pirma apsaugoti Ukrainos civilius gyventojus. 2022 m. kovo 4 d., vos po kelių dienų nuo Rusijos invazijos pradžios, ES vienbalsiu sprendimu pirmą kartą pradėjo taikyti prieš dvidešimt metų priimtą **Laikinosios apsaugos direktyvą**. Taip nuo karo bėgantiems ukrainiečiams Europos Sąjungoje nuo pat pradžios buvo suteiktos tokios teisės kaip leidimas gyventi šalyje, teisė į būstą, galimybė įsidarbinti ir naudotis medicininės priežiūros paslaugomis ir, kas ypač svarbu, galimybė vaikams lankyti mokymo ir švietimo įstaigas.

ES valstybės narės atvėrė namus ir širdis milijonams ukrainiečių ir suteikė laikinąją apsaugą maždaug 4 mln. asmenų, iš kurių beveik pusė – moterys. **ES tapo saugiu prieglobsčiu beveik penktadaliui Ukrainos vaikų.** Šis daugialypis visuomeninis atsakas į didžiausią nuo Antrojo pasaulinio karo priverstinę žmonių migraciją Europoje nuvilnijo per visą mūsų šalių visuomenę.

.....

Nuo karo pabėgę Ukrainos piliečiai padėjo išlikti pradinei Airijos kaimo mokyklai, kuriai grėsė uždarymas. Roskomono grafystės Lismoilo valstybinės mokyklos priimti 14 ukrainiečių vaikų sudaro daugiau kaip pusę jos mokinių.

.....

Apskaičiuota, kad šiuo metu Ukrainos viduje yra perkelta daugiau kaip 5 mln. asmenų. Dėl niūrių karo realijų ir tyčinių Rusijos išpuolių prieš civilius gyventojus 2023 m. humanitarinės pagalbos reikia maždaug 17,6 mln. asmenų.

Nuo invazijos pradžios Komisija humanitarinės pagalbos programoms skyrė 733 mln. EUR. 685 mln. EUR skirta humanitarinei pagalbai Ukrainoje teikti, o 48 mln. EUR – nuo karo bėgantiems ukrainiečiams ir juos kaimyninėje Moldovoje priimančioms bendruomenėms remti. 2023 m. sausio–birželio mėn.

humanitarinę pagalbą iš ES ir kitų dosnių rėmėjų gavo **7,9 mln. ukrainiečių**, įskaitant asmenis smarkiai nukentėjusiose vietovėse.

Nuo 2023 m. sausio mėn.:

- daugiau kaip 4 mln. žmonių suteikta pagalba maisto srityje;
- 5,6 mln. žmonių suteikta medicinos pagalba arba sveikatos priežiūros reikmenys;
- 2,9 mln. žmonių suteikta piniginė pagalba;

Laikinoji apsauga suteikta maždaug **4 mln. asmenų,**

iš kurių beveik **pusė – moterys.**

Komisija humanitarinės pagalbos programoms assignavo **733 mln. EUR.**

- 1,1 mln. žmonių suteiktos būtinosios apsaugos paslaugos;
- beveik 3,3 mln. žmonių gražinta galimybė gauti švaraus vandens ir naudotis esminėmis higienos ir sanitarijos paslaugomis.

Be to, 2022 m. **CARE iniciatyvomis** (sanglaudos veiksmais dėl pabėgėlių Europoje ir lanksčia pagalba teritorijoms) buvo užtikrintas didelis sanglaudos politikos lankstumas, suteikiantis galimybę perprogramuoti iki 17 mlrd. EUR nepaskirstytų 2014–2020 m. sanglaudos politikos lėšų, ir tam tikras tikslinis lankstumas, sudarantis sąlygas 2021–2027 m. remti nuo Rusijos invazijos bėgančius žmones.

Dauguma laikinąją apsaugą ES gavusių Ukrainos žmonių sėkmingai integrovosi.

Tai ypač pasakytina apie Estiją, kurioje beveik pusė darbingo amžiaus ukrainiečių jau dirba.

Aktyvavusi **savo civilinės saugos mechanizmą**, ES veiksmingai perdavė Ukrainai visų 27 valstybių narių, taip pat Islandijos, Norvegijos, Serbijos, Šiaurės Makedonijos ir Turkijos pagalbą. Ukrainai suteikta daugiau kaip 94 000 tonų nefinansinės paramos, kurios apytikrė vertė – daugiau nei 760 mln. EUR. Be kita ko, perduota mūsų pačių rezerve „rescEU“ nelaimės atvejams kaupiamų atsargų (priemonių pastogei įrengti, energijai tiekti ir medicinos pagalbai teikti, taip pat specialios įrangos, kurios paskirtis – mažinti visuomenės sveikatai kylančias chemines, biologines, radiologines, branduolines ir kitas grėsmes) už 121 mln. EUR. **Tai – geriausias ES solidarumo pavyzdys.**

Kadangi Rusija ir toliau kelia pavojų civiliams branduolinės energetikos objektams, ES Ukrainai iš strateginio rezervu „rescEU“ suteikė daugiau kaip 54,8 mln. EUR vertės materialinės **su branduoline sauga susijusios** pagalbos. Naudojantis Europos tarptautinio bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonės lėšomis, buvo pradėtas rusų okupantų apgadintų Černobylio draudžiamosios zonos laboratorijų ir įrangos remontas ir įdiegta moderni automatinio radiacijos lygio stebėjimo sistema.

Be to, ES itin aktyviai **evakuoja Ukrainos pacientus**, kuriems būtina skubi medicinos pagalba. Pagal **ES civilinės saugos mechanizmą** sėkmingai atlikta daugiau kaip 2 500 medicininio Ukrainos pacientų evakavimo operacijų. Kad dar labiau padėtų šiems pacientams, ES 2022 m. rugsėjo mėn. atidarė medicininio evakavimo centrą Žešuve (Lenkija). Medicininio

evakavimo skrydžiai kas savaitę vykdomi specialiu Norvegijos parūpintu ir ES finansuojamu medicininiu lėktuvu. Be to, pagal finansavimo programą „ES – sveikatos labui“ remiami projektai, kurių tikslas – rūpintis Ukrainoje gyvenančių ir iš jos į ES atvykstančių žmonių **psichikos sveikata ir teikti jiems psichologinę paramą.**

Reaguojant į įžūlius Rusijos išpuolius prieš Ukrainos energetikos infrastruktūrą, skubiai imtasi neatidėliotinių priemonių. Kartu su kitais humanitarinę pagalbą teikiančiais partneriais ES aprūpino Ukrainą maždaug **5 760 elektros generatorių**. Šie generatoriai yra įvairaus dydžio ir pajėgumo – nuo įrenginių, galinčių aprūpinti energija atskirus namų ūkius, iki didesnių modelių, galinčių tiekti pakankamai ligoninėms reikalingos energijos. Bendradarbiaudama su įmone „Enel“, Komisija Ukrainai taip pat padovanojo **5 700 saulės baterijų plokščių**. Jos pagamintos Katanijoje (Italija), naudojantis Inovacijų fondo parama. Šios plokštės tiekios elektros energiją mokykloms, ligoninėms ir ugniagesių tarnyboms.

Karo pradžioje, siekdama **stabilizuoti Ukrainos ir Moldovos elektros energijos sistemas**, ES žengė ryžtingą žingsnį – sinchronizavo šių šalių elektros tinklus su kontinentinės Europos tinklu. Nuo 2022 m. gegužės 7 d., kai pradėjo veikti naujoji Lenkijos–Ukrainos elektros perdavimo linija, Ukraina ir Moldova turi galimybę iš kontinentinės Europos importuoti iki 1 050 megavatų.

Karo sumaištyje nepaprastai svarbu, kad ukrainiečiai ir toliau galėtų palaikyti ryšius su savo artimaisiais. Todėl Komisija susisiekė su

5 700

- – tiek **saulės baterijų plokščių**
- Europos Komisija padovanojo
- Ukrainai.

ES ir Ukrainos telekomunikacijų operatoriais ir paragino juos leisti ES esantiems ukrainiečiams tris mėnesius mobiliaisiais telefonais naudotis už minimalius tarptinklinio ryšio paslaugų mokesčius arba be jų. Šis 38 įmonių pasirašytas susitarimas **sudarė palankesnes tarpvalstybinio tarptinklinio ryšio sąlygas**. ES ne tik užtikrino įperkama tarptinklinį ryšį, bet ir išdalijo prieglobsčio ieškantiems ukrainiečiams 2,5 mln. SIM kortelių, o pasienio punktuose ir prieglaudose įrengė viešąsias belaidžio interneto zonas. 2023 m. balandžio 24 d. ES įtraukė tarptinklinio ryšio taisykles į ES ir Ukrainos asociacijos susitarimą.

Visapusiškas naudojimas Europos Sąjungos ekonomine ir finansine galia

Nuo pat invazijos pradžios ES ir jos valstybės narės demonstruoja beprecedentį solidarumą su Ukraina – **jos sutelkė 59 mlrd. EUR finansinės, humanitarinės, ekstremaliosioms situacijoms skirtos ir karinės pagalbos**. 38,8 mlrd. EUR, iš kurių 31 mlrd. EUR gauta iš ES biudžeto, o 7,8 mlrd. EUR – iš valstybių narių, skirta Ukrainos bendram ekonominiam, socialiniam ir finansiniam atsparumui didinti. 20 mlrd. EUR, iš kurių 5,6 mlrd. EUR sutelkta pagal Europos taikos priemonę, skirta ES karinei pagalbai, padedančiai Ukrainos ginkluotosioms pajėgoms ginti savo tautą. Be to, ES ir jos valstybės narės sutelkė ne mažiau kaip 17 mlrd. EUR iš Ukrainos bėgantiems žmonėms remti. **Taigi bendra parama Ukrainai ir jos gyventojams siekia 76 mlrd. EUR.**

2022 m. ES **Ukrainai skyrė 7,2 mlrd. EUR makrofinansinę paramą** nepertraukiamai šalies valdžios institucijų veiklai ir viešųjų paslaugų teikimui užtikrinti. Dalį šios biudžeto paramos – 500 mln. EUR – buvo įsipareigota skirti dalyvaujant pasaulinėje lėšų rinkimo iniciatyvoje „Palaikykime Ukrainą“

ir per 2022 m. gegužės mėn. Aukšto lygio tarptautinę paramos teikėjų konferenciją. Šios sumos paskirtis – tenkinti šalyje kylančius neatidėliotinus poreikius, susijusius su būstu, švietimu ir žemės ūkiu.

2023 metams ES yra numačiusi beprecedentį iki **18 mlrd. EUR** paramos Ukrainai paketą, kurį sudaro itin palankiomis sąlygomis teikiamos lengvatinės paskolos. **Iš jo jau išmokėta 12 mlrd. EUR.** Ši parama suteikia Ukrainai galimybę toliau mokėti darbo užmokesčius ir pensijas, teikti esmines, pavyzdžiui, ligoninių ir mokyklų, viešąsias paslaugas ir apgyvendinti perkeltus asmenis. Ji taip pat padės užtikrinti makroekonominį stabilumą ir atkurti sunaikintą ypatingos svarbos infrastruktūrą.

ES yra numačiusi iki **18 mlrd. EUR** paramos Ukrainai paketą.

© Adobe Stock

2023 m. birželio mėn., atlikdama daugiamečių finansinės programos (DFP) laikotarpio vidurio peržiūrą, Europos Komisija pasiūlė **Europos Sąjungos biudžete numatyti naują – Ukrainos – priemonę**. Ja bus užtikrinta nuosekli, nuspėjama ir lanksti finansinė parama Ukrainai 2024–2027 m. Numatomą 50 mlrd. EUR siekiantį Ukrainos priemonės biudžetą sudarys tiek iš ES biudžeto skirsimos dotacijos, tiek kapitalo rinkose gausimos paskolos. Be to, Ukrainos

vyriausybė, glaudžiai konsultuodamasi su Komisija, parengs investicijų ir reformų planą.

ES ir Ukrainos solidarumo koridoriai tapo gelbėjimosi lynu Ukrainos ekonomikai – jais eksportuotas įspūdingas 49 mln. tonų Ukrainos žemės ūkio produktų kiekis. Šiais gyvybiškai svarbiais koridoriais ne tik eksportuojami žemės ūkio produktai, bet ir importuojamos reikalingos prekės. Apytikslė bendra prekybos šiais koridoriais vežamomis prekėmis vertė yra apie 99 mlrd. EUR. Siekiant didinti solidarumo koridorių pajėgumą ir veiksmingumą, šiuo metu telkiama didžiulė 1 mlrd. EUR suma, kurią sudarys Komisijos, Europos investicijų banko, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko ir Pasaulio banko grupės įnašai.

2023 m. vasario mėn. Komisija ir Ukraina pasirašė svarbų **Ukrainos prisijungimo prie Bendrosios rinkos programos** pakta, kurio tikslas – palengvinti patekimą į rinką, padėti formuotis palankiai verslo aplinkai ir skatinti ilgalaikį tvarų ekonomikos augimą. ES autonominės prekybos priemonės, kuriomis visiškai liberalizuojami visoms į ES iš Ukrainos importuojamoms prekėms taikomi muitų tarifai, kartu su solidarumo koridoriais užtikrina sklandų pagrindinių žemės ūkio prekių judėjimą iš Ukrainos į ir per ES. 2023 m. birželio 5 d. šių priemonių taikymas pratęstas dar metams.

Labai svarbi iniciatyva, kuria siekiama išsaugoti ir **plėtoti Ukrainos mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemą**, yra šios šalies prisijungimas prie programos „Europos

horizontas“ ir Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos. Be to, 2023 m. birželio mėn. pradžioje ES ir Ukraina pasirašė susitarimą, pagal kurį Ukrainos projektų rengėjai galės prašyti skirti ES finansavimą transporto, energetikos ir skaitmeninės ekonomikos sričių bendro intereso projektams, o tai dar pagerins šalies jungtis su kaimyninėmis ES šalimis. Šis susitarimas padės Ukrainai integruotis į ES bendrąją rinką ir skatins ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir konkurencingumą.

Gynybinės pagalbos teikimas Ukrainai

Drašūs Ukrainos kariai gina savo žemę, žmones ir demokratines vertybes, tačiau vien drašos tam neužtenka. Tautai apginti jiems reikia ir išteklių. Būtent tuo prisideda ES – ji dalijasi savo galia ir ištekliais trijose strateginėse srityse: įrangos, mokymo ir pramonės gamybos.

Tvirta ES parama labai daug lemia mūšio lauke. 5,6 mlrd. EUR finansavimas pagal **Europos taikos priemonę** leido pristatyti tankų, sraigtasparnių, oro erdvės gynybos sistemų, raketų ir šaudmenų. Prie to pridėjus dvišalę valstybių narių karinę pagalbą, bendra Ukrainai suteiktos **karinės paramos suma siekia 20 mlrd. EUR**. ES yra pasiryžusi ir toliau remti Ukrainą tol, kol reikės. Be to, šiuo metu vyksta diskusijos dėl esminio ilgalaikio požiūrio į karinės paramos teikimą pagal Europos taikos priemonę.

Prisidedame ne tik tiekdami įrangą. Tarybos valdoma **ES karinės pagalbos** misija, kurios biudžetas – 168 mln. EUR, siekiama didinti Ukrainos ginkluotųjų pajėgų karinius pajėgumus – tam skirtus mokymus jau baigė 25 000 Ukrainos karių. Tvirtai žengiame link tikslo iki metų pabaigos užtikrinti, kad išsamius **mokymus būtų baigę 30 000 Ukrainos karių**.

2023 m. kovo 20 d. Europos Sąjungos Taryba pritarė svarbiam pasiūlymui tiekti Ukrainai labai reikalingus šaudmenis. Šia iniciatyva siekiama paspartinti pristatymo ir bendrų viešųjų pirkimų procesus, kad Ukrainai per 12 mėnesių būtų galima pristatyti 1 mln. artilerijos šaudmenų. Iniciatyvos strategijoje numatytos trys veiksmų kryptys:

- pirma, padėti valstybėms narėms nedelsiant iš nacionalinių atsargų perduoti 155 mm artilerijos šaudmenų;
- antra, konsoliduoti europinę paklausą valstybėms narėms vykdant bendrus 155 mm šaudmenų pirkimus, kuriuose svarbų vaidmenį atliktų Europos gynybos agentūra;
- galiausiai, didinti ES šaudmenų gamybos pajėgumą siekiant patenkinti didėjančią paklausą Ukrainoje.

2023 m. gegužės 3 d. Komisija pasiūlė **Šaudmenų gamybos rėmimo aktą (ASAP)** – 500 mln. EUR vertės iniciatyvą. Ji apima konkrečias tikslines priemones, kuriomis siekiama Europos Sąjungoje didinti šaudmenų gamybos mastą ir užtikrinti saugų jų tiekimą. ASAP reglamentas buvo priimtas liepos 20 d. ir įsigaliojo to mėnesio pabaigoje. Komisija kiek įgalėdama stengiasi užtikrinti greitą šio reglamento įgyvendinimą, kad valstybės narės galėtų pagal poreikį teikti ir didinti pagalbą Ukrainai.

Su agresija Ukraina susiduria ne tik fiziniame mūšio lauke – Rusija prieš ją ir ES vykdo ir hibridinį karą. Reaguodama į tai, ES didina **Ukrainos kibernetinį atsparumą** – ji investavo 10 mln. EUR į fizinę ir programinę įrangą ir teikia kitų susijusių formų paramą. Siekiant padėti Ukrainai kovoti su hibridiniais Rusijos išpuoliais, atspariai skaitmeninei transformacijai skatinti papildomai skirta 15 mln. EUR iš 330 mln. EUR paketo.

2023 m. vasario mėn. per Lietuvoje vykdytą sutelktinio finansavimo akciją „**Radarom!**“ gyventojai paaukojo lėšų 16-ai oro erdvės gynybos radarų, skirtų Ukrainos dangui nuo Rusijos raketų ginti. Tai smarkiai viršijo pradinį tikslą surinkti lėšų penkiems radarams.

Rusijos atsakomybės siekimas

Per žiaurią Rusijos invaziją į Ukrainą tragiškai žuvo arba žodžiais nenusakomų baisybių patyrė daugybė žmonių. Anksčiau ramybės gautas Kyjivo priemiestis Buča dabar žioji it aitri žaizda, primenanti apie siaubingus nekaltų civilių gyventojų kankinimus, prievartavimus ir žudynes, vykdytus 2022 m. kovo mėn. ir vis dar tebevykdomus okupuotoje Ukrainos teritorijoje. **ES gerbia visų aukų atminimą ir dar tvirčiau ir ryžtingiau sieks užtikrinti, kad teisingumas nugalėtų** ir kad už šiuos nusikaltimus neliktų nenubausta.

Šiuo metu Ukrainos generalinė prokuratūra tiria daugiau kaip 100 000 įtariamų karo nusikaltimų ir nusikaltimų žmoniškumui – jie laikomi sunkiausiais tarptautinės teisės pažeidimais. Daugėjant įrodymų, kasdien tvirtėja ir ES ryžtas remti šių nusikaltimų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už juos.

Savanoris Konstantinas Gudauskas, lietuvis ir kazachės sūnus, su Kazachstano pasu keliaudamas per Rusijos okupuotas Ukrainos teritorijas, Kijevo regione, visų pirma Bučoje, padėjo išgelbėti daugiau nei 200 žmonių. Ukrainiečiai jį praminė **Bučos angelu**.

Vienos iš pažeidžiamiausių Rusijos vykdomų žiaurumų aukų yra vaikai. Apskaičiuota, kad dėl nepateisinamos Rusijos agresijos Ukrainoje nukentėjo 5,7 mln. mokyklinio amžiaus vaikų ir buvo apgriauta arba sunaikinta daugiau kaip 2 800 mokyklų ir įstaigų. Ukrainos teigimu, beveik **20 000 Ukrainos vaikų buvo neteisėtai ir priverstinai perkelti į Rusiją**.

Nuo neteisėto Rusijos karo prieš Ukrainą pradžios ES nustatė sankcijas beveik **40-iai asmenų**, atsakingų už neteisėtą Ukrainos vaikų deportaciją bei perkėlimą į Rusiją ir perauklėjimo programų vykdymą. Pastangas nustatyti įtariamus nusikaltėlius dedame ir toliau. 2023 m. kovo 17 d. Tarptautinis baudžiamasis teismas išdavė Rusijos prezidento Vladimiro Putino ir Rusijos prezidento kanceliarijos vaiko teisių įgaliotinės Marios Alekseyevnos Lvovos-Belovos arešto orderius. Šios priemonės siunčia aiškų signalą, kad nė vienas asmuo nėra virš įstatymo ir kad gali būti teisiamas kiekvienas, padaręs sunkų tarptautinį nusikaltimą.

ES sutiko Tarptautinio baudžiamajo teismo atliekamiems Rusijos karo nusikaltimų tyrimams skirti 7,5 mln. EUR.

Be to, ES:

- skyrė Ukrainos generalinei prokuratūrai daugiau nei 6 mln. EUR pažangioms IT technologijoms ir svarbiausiai įrangai įsigyti;
- sudarė Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūrai (Eurojustui) sąlygas saugiai laikyti, saugoti ir analizuoti įrodymus naujoje pagrindinių tarptautinių nusikaltimų įrodymų duomenų bazėje;
- sustiprino Eurojusto ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) kaip ES valstybių

narių nacionalinių tyrimų koordinatorių vaidmenį;

- palaikydama ryšius su pasauliniais partneriais, siekia užtikrinti atsakomybę ir tarptautinį atsaką.

Remdami Tarptautinio baudžiamajo teismo pastangas, taip pat tęsėme diskusijas su valstybėmis narėmis ir tarptautiniais partneriais dėl galimybės įsteigti specialų tribunolą, kuris teistų už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą atsakingą Rusijos vadovybę. Pirmasis praktinis žingsnis buvo žengtas 2023 m. vasario 2 d., kai Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen pranešė, kad Hagoje veikiančiai Jungtinei tyrimo grupei paremti bus sukurtas **Tarptautinis baudžiamajo persekiojimo už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą centras**.

Šis 2023 m. liepos mėn. pradėjęs veikti centras padeda koordinuoti nacionalinius agresijos nusikaltimo tyrimus ir rinkti įrodymus. Jis atliks labai svarbų vaidmenį siekiant didinti pajėgumus rengti agresijos nusikaltimų bylas ir išsaugoti baudžiamajo persekiojimo ir būsiamiems teismo procesams svarbius įrodymus. Centras suteiks struktūrinę bendros tyrimo ir baudžiamajo persekiojimo strategijos įgyvendinimo pagrindą ir padės keistis nuo Rusijos agresijos pradžios surinktais įrodymais bei juos analizuoti. Jis taip pat užtikrins glaudų proceso derinimą su Tarptautinio baudžiamajo teismo atliekamais tyrimais. Kaip Koalicijos dėl tribunolo steigimo narė ES kartu su tarptautiniais partneriais šiuo metu dalyvauja diskusijose dėl to specialaus tribunolo įsteigimo.

7,5 mln. EUR –
 tiek ES skyrė
Tarptautinio baudžiamajo teismo
atliekamiems tyrimams.

Už tarptautiniu mastu neteisėtais laikomus veiksmus Rusija susilauks teisinių pasekmių, be kita ko, turės mokėti reparacijas. Komisija taip pat palaiko diskusijas dėl **mechanizmo, skirto žalai**, kurią padarė Rusijos agresija prieš Ukrainą, **atlyginti**, sukūrimo. 2023 m. gegužės 12 d. žengtas pirmas žingsnis reparacijų link – Europos Tarybos Ministrų Komitetas priėmė rezoliuciją, kurioje numatyta išplėstiniu daliniu susitarimu, prie kurio gali prisijungti trečiosios valstybės, Hagoje sukurti **tarptautinį žalos registrą**. 2023 m. gegužės 11 d. ES prisijungė prie šio susitarimo kaip narė steigėja. Šiame registre bus saugomi įrodymai ir informacija, susiję su visų suinteresuotų asmenų ir teisės subjektų, taip pat Ukrainos valstybės reikalavimais sumokėti kompensacijas už žalą, nuostolius ar sunaikinimą, kuriuos lėmė tarptautiniu mastu neteisėtais laikomi Rusijos veiksmai Ukrainoje arba prieš ją.

•••••

Komisijos atstovybė Bratislavoje surengė apdovanojimų pelniusią kampaniją „**Neatiduokite savo balso Kremliaus propagandai**“. Per ją aktorė Darina Chmúrová, kuri vaikystėje įgarsino rusų liaudies pasaką, įspėja savo bendrapiliečius netikėti šiandieninėmis Rusijos valstybės finansuojamomis pasakomis.

•••••

Sankcijos ir Rusijos karo mašinos silpninimas

Tęsiantis neteisėtai ir nepateisinamai Rusijos karinei agresijai prieš Ukrainą, ES toliau tvirtai remia Ukrainos suverenitetą, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą tarptautiniu mastu pripažintų Ukrainos sienų apribotame plote.

Iki šiol ES priėmė **11 didelio poveikio sankcijų Rusijai paketą**. Šiomis sankcijomis taikomas į patį Rusijos ekonomikos branduolį – iš jos atimamos galimybės gauti pagrindinių technologijų ir prieiga prie pagrindinių rinkų. Siekiant **iš esmės sumenkinti Kremliaus pajėgumą finansuoti ir vykdyti karą**, šiomis sankcijomis užtikrinama, kad už invaziją atsakingi Rusijos valdančiojo elito nariai skaudžiai nukentėtų finansiškai ir politiškai. Šios priemonės grindžiamos Rusijai jau nuo 2014 m. taikytomis sankcijomis, nustatytomis reaguojant į jos įvykdytą neteisėtą Krymo pusiasalio aneksiją ir Rytų Ukrainos destabilizavimą.

Į sankcijų sąrašą įrašytiems asmenims draudžiama atvykti į ES teritoriją arba per ją vykti tranzitu ir yra išaldytos visos ES bankuose esančios jų sąskaitos. **Rusijos asmenims priklausančio turto, apie kurio išaldymą ES teritorijoje pranešta, vertė – 24 mlrd. EUR**, o imobilizuoto Rusijos centrinio banko turto vertė viršija 200 mlrd. EUR.

Iš karto po invazijos ES šalys susitarė pašalinti pagrindinius Rusijos bankus iš SWIFT sistemos, kuri yra pagrindinė pasaulinė finansinių mokėjimų pranešimų siuntimo sistema. Tai neleidžia šiems bankams greitai ir veiksmingai vykdyti pasaulinių finansinių sandorių. **Šiuo metu griežtos sankcijos taikomos apie 70 proc. Rusijos bankų sistemos turto.**

Nepaisant to, kad pirmaisiais invazijos metais sankcijų poveikį švelnino didelės Rusijos pajamos iš prekybos nafta ir dujomis, jos vis tiek **sudavė didelį smūgį Rusijos ekonomikai**, o naftos pardavimo pajamos sumažėjo dėl ES, G7 ir Australijos nustatytos viršutinės kainos ribos. Rusijos bendrasis vidaus produktas (BVP)

ES šalys susitarė pašalinti **pagrindinius Rusijos bankus** iš SWIFT sistemos.

2022 m. sumažėjo daugiau kaip 2 proc. ir, pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos prognozę, iki 2023 m. pabaigos turėtų sumažėti dar 2,5 proc. 2022 m. pirmąjį pusmetį susidaręs didelis biudžeto perteklius (jį daugiausia lėmė didelės naftos ir dujų kainos) vėlesniais mėnesiais ištirpo ir galiausiai buvo užfiksuotas 2,3 proc. metinis federalinio biudžeto deficitas.

Atsižvelgiant į tebesitęsiantį ekonominės veiklos nuosmukį ir energijos kainų sumažėjimą, manoma, kad fiskalinė padėtis artimiausiu metu nepagerės. Sankcijų poveikis laikui bėgant toliau didės, nes Rusijos biudžetui, finansinėms rinkoms, užsienio investicijoms ir pramonei bei technologinei bazėms bus padaryta ilgalaikė žala.

Kaip ir visos ES sankcijos, šios reaguojant į neteisėtą Rusijos invaziją į Ukrainą priimtos sankcijos apima specialias nuostatas, susijusias su humanitarinėmis ir medicininėmis reikmėmis. Be to, ES ėmėsi priemonių užtikrinti, kad jos sankcijos nedarytų poveikio itin svarbių, pavyzdžiui, **maisto ir energetinio saugumo**, sektorių prekybos srautams į trečiąsias pasaulio valstybes.

ES ne tik ėmėsi ekonominių veiksmų, bet ir nustatė tikslines sankcijas asmenims, atsakingiems už priemonių, keliančių grėsmę Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, rėmimą, finansavimą ar įgyvendinimą.

Išskaitant ankstesnes individualias sankcijas, taikomas nuo 2014 m. įvykdytos neteisėtos Krymo pusiasalio aneksijos, **ES nustatė sankcijas iš viso beveik 1 800 asmenų ir subjektų.**

Nors dauguma ES sankcijų taikomos Rusijai, nustatyta ir **Baltarusijai** skirtų sankcijų, kuriomis reaguojama į šios šalies dalyvavimą vykdant invaziją į Ukrainą ir siekiama užtikrinti, kad nebūtų apeinamos Rusijai skirtos

sankcijos. Dar vienos sankcijos, susijusios su Ukrainai pulti naudojamų bepiločių orlaivių gamyba ir tiekimu, nustatytos **Iranui.**

ES taip pat priėmė griežtą **kovos su sankcijų apėjimu nuostatą**, kuria jos piliečiams ir įmonėms draudžiama sąmoningai ir tyčia apeiti sankcijas. Be to, ES nusprendė ribojamųjų priemonių pažeidimą įtraukti į Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo pateikiamą ES nusikaltimų sąrašą, taip žengdama **didelį žingsnį į priekį sankcijų vykdymo užtikrinimo srityje.** Prie šių pastangų prisidės ir Komisijos pasiūlymas dėl direktyvos, kurioje pateikiamos būtiniausios taisyklės, nustatančios nusikalstamų veikų apibrėžtį ir sankcijas už ES ribojamųjų priemonių pažeidimus.

Be to, paskirtas **ES specialusis pasiuntinys ES sankcijų įgyvendinimo klausimais** padeda geriau koordinuoti veiksmus su šalimis partnerėmis ir užtikrinti, kad ES uždraustas eksportas nepasiektų Rusijos per trečiąsias valstybes.

Ukrainos atstatymas ir reformos, padėsiančios jai žengti europiniu keliu

Karas prieš Ukrainą žymi labai svarbų momentą ES istorijoje. Putino agresija visų pirma nukreipta prieš Ukrainą. Tai – ne tik nepriimtinas išpuolis prieš Jungtinių Tautų Chartiją ir tarptautinę teisę, bet ir kėsinimasis į mūsų vertybes bei Sąjungą. **Pirmą kartą mūsų istorijoje kaimyninė šalis puolama dėl to, kad trokšta tapti europiečių šeimos dalimi.** Rusija kariauja prieš savarankišką Ukrainos apsisprendimą ir jos žmonių aiškiai išreiškta norą suartėti su ES. Mūsų atsakas į tai buvo aiškus ir tvirtas ir turi būti ilgalaikis. Ir toliau teiksime Ukrainai gynybos priemones bei

padėsime jai išstumti Rusijos invazines pajėgas iš savo teritorijos ir atgauti visišką suverenitetą.

Jau pradėta teikti parama Ukrainai reformuoti, atkurti ir atstatyti. Ukrainos ateitis yra Europos Sąjungoje – tai patvirtina tokie svarbūs renginiai kaip 2023 m. vasario 2–3 d. įvykęs **pirmasis Komisijos narių kolegijos ir Ukrainos vyriausybės susitikimas**. Nuo 2022 m. birželio mėn. Ukraina yra laikoma ES šalimi kandidate su sąlyga, kad imsis svarbiausių reformų, kuriomis būtų užtikrinta dermė su ES standartais ir normomis. Nepaisant to, kad šiuo metu kovoja dėl savo išlikimo, Ukraina sparčiai daro pažangą, imdamasi būtinų reformų veiksmų, nurodytų Komisijos nuomonėje dėl šios šalies paraiškos dėl narystės ES.

Dedamos ir daugialypės tarptautinės pastangos padėti Ukrainai. 2022 m. spalio mėn. Berlyne įvyko Komisijos ir Vokietijos, tuo metu pirmininkavusios G7, drauge surengta Tarptautinė ekspertų konferencija Ukrainos atkūrimo klausimais. Be to, 2023 m. sausio 26 d. pradėjo veikti tarpžinybinė **paramos teikėjų koordinavimo platforma**, kurios tikslas – derinti pasaulinius paramos veiksmus. Ši platforma – pirmoji tokia tarptautinės pagalbos teikimo istorijoje. Šis beprecedentis pagrindinius tarptautinius paramos teikėjus vienijantis ryšių punktas padeda užtikrinti, kad parama būtų nukreipiama ten, kur Ukrainai jos reikia labiausiai. Ukrainos atkūrimo, atstatymo ir modernizavimo rėmimas reikalauja didžiulių tarptautinių pastangų.

.....

2023 m. kovo mėn. Komisija kartu su Ukrainos organizacijomis pradėjo įgyvendinti šaliai atstatyti skirtą su **naujuoju europiniu bauhauzu** susijusių gebėjimų stiprinimo programą.

.....

Prie šių pastangų labai prisidės pasiūlyta **Ukrainos priemonė**, kuriai planuojama iš ES biudžeto 2024–2027 m. skirti **iki 50 mlrd. EUR**. Atsižvelgiant į tai, kad su atstatymu ir reformomis susiję uždaviniai itin sudėtingi, Ukrainai reikalinga ilgalaikė ES parama. Pasiūlytos priemonės tikslas – tenkinti neatidėliotinus atkūrimo poreikius ir kartu padėti vykdyti vidutinės trukmės laikotarpio modernizavimo veiksmus. Investicijos apgalvotai siejamos su pokyčius lemiančiomis reformomis, padedančiomis Ukrainai žengti europiniu keliu.

300 mokyklinių autobusų
– tiek jų padovanojo 11 valstybių narių.

Ypač daug dėmesio skiriama Ukrainos vaikams – šalies ateičiai. Dėl Rusijos agresijos nukentėjo 5,7 mln. mokyklinio amžiaus vaikų ir buvo apgriauta arba sunaikinta daugiau kaip 2 800 švietimo įstaigų. Komisija skyrė 100 mln. EUR **Ukrainos mokykloms atkurti ir dar 14 mln. EUR mokykliniams autobusams dovanoti**. Be to, 300 autobusų, padedančių užtikrinti saugią Ukrainos vaikų kelionę į mokyklas, per kampaniją „Mokykliniai autobusai Ukrainai“ padovanojo 11 valstybių narių.

Siekdama padėti iš Ukrainos teritorijos pašalinti daugybę minų ir nesprogusių standartinių sprogmenų, Komisija skyrė **3,5 mln. EUR humanitarinę finansinę pagalbą** per tarptautines nevyriausybinės organizacijas vykdomiems kovos su minomis veiksams. Be to, humanitariniams **kovos su minomis veiksams** skirta 18 mln. EUR parama pagal **Užsienio politikos priemonę**, o pagal **Europos taikos priemonę** yra teikiama 4 mln. EUR parama Ukrainos ginkluotųjų pajėgų išminavimo pajėgumams didinti.

Be to, šiuo metu baigiami rengti greitojo reagavimo veiksmai, kurių bendras biudžetas siekia 25 mln. EUR ir kurie apima papildomos išminavimo įrangos tiekimą siekiant didinti kovos su minomis valdymo veiksmingumą.

Kroatijos išminavimo technikai jau dalijasi kompetencija su specialistais iš Ukrainos.

Kroatija yra vienintelė ES valstybė narė, kuri dėl praėjusio amžiaus paskutinio dešimtmečio karo vis dar atlieka savo žemės išminavimo darbus. Tam iki 2027 m. jai skirta 120 mln. EUR parama. Dėl skausmingos karo patirties Kroatija turi neįkainojamų įgūdžių, aktualių padedant atkurti ir atstatyti Ukrainą.

ES taip pat imasi veiksmų, kuriais siekiama **užtikrinti, kad Rusija ir jos oligarchai atlygintų Ukrainai už tai, ką sunaikino.** 2022 m. lapkričio mėn. buvo pristatytos galimybės Ukrainos atkūrimui panaudoti išaldytą Rusijos turta, kurio vertė didesnė nei 24 mlrd. EUR, ir pajamas, gaunamas iš Europos Sąjungoje imobilizuoto 200 mlrd. EUR viršijančio Rusijos centrinio banko turto. Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliojantis užsienio reikalams ir saugumo politikai rengia pasiūlymą, pagal kurį Ukrainai būtų atlyginami jos patirti nuostoliai. Šiuo klausimu pažymėtina, kad pasirinktos priemonės turės atitikti tarptautinės ir europinės teisės principus ir ES vertybes, visų pirma proporcingumo principą. Be to, jomis turės būti atsižvelgta į poreikį švelninti galimus finansinius padarinius ir Rusijos atsakomųjų priemonių poveikį.

Savo bendradarbiavimą su Ukraina grindžiame teisingos taikos siekiu. Mūsų pozicija turi nebūti naudinga agresoriui ir nepažeisti Ukrainos žmonių teisės valdyti savo likimą. Svarbiausia – nepamiršti pagrindinio principo „**nė vieno sprendimo dėl Ukrainos be Ukrainos**“.

Naujo mūsų žemyno vienijimo etapo pradžia

Mes, europiečiai, dabar jau žinome, kad už Sąjungos ribų esama jėgų, bandančių suskaldyti mūsų žemyną. Jos nori įvartyti pleištą tarp Europos tautų. Jos nori sugriauti vieningos Europos šeimos svajonę ir vietoj to padalyti Europą į įtakos sferas. Šiandien ES gimsta naujas suvokimas. **Turime patys stengtis, kad mus ir Sąjungos narėmis norinčias tapti šalis skiriantis atstumas taptų daug mažesnis.**

Putino agresijos karo sukeltos sukrėtimų bangos labai greitai pasiekė mūsų šešis **Vakarų Balkanų** partnerius, bet tai mus tik suartino. Tas pačias solidarumo priemones, kurių ėmėmės Sąjungos viduje, taikome ir jiems. Įgyvendindami 1 mlrd. EUR vertės energijos paramos priemonių rinkinį, padedame pažeidžiamiems namų ūkiams padengti dideles išlaidas energijai ir kuriame naują infrastruktūrą, padėsiančią mažinti šio regiono priklausomybę nuo rusiško iškastinio kuro. Šis praktinis bendradarbiavimas papildo pažangą, kurią regionas daro siekdamas integruotis į ES.

2022 m. gruodžio mėn. Tiranoje įvyko pirmą kartą šiame regione surengtas istorinis ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimas. 2023 m. birželio mėn. Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen pristatė **naują Vakarų Balkanų ekonomikos augimo planą**, grindžiamą keturiomis veiklos kryptimis: priartinti Vakarų Balkanus prie ES bendrosios rinkos, stiprinti regioninę ekonominę integraciją, spartinti esmines reformas ir didinti pasirengimo narystei lėšas. Mes ne tik prašome savo partnerių artėti prie mūsų, bet ir patys žengiame didelį žingsnį jų link. Esame pasirengę Vakarų Balkanų gyventojų labai pasiūlyti didesnę finansavimą

spartesnei socialinei ir ekonominei konvergencijai su ES remti.

Birželio mėn. įvykusiame antrajame Europos politinės bendrijos susitikime Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen pranešė apie naują 300 mln. EUR paramos paketą, kurio paskirtis – padėti **Moldovai** įveikti jos pašonėje vykstančio karo keliamus sunkumus ir paspartinti jos integraciją į ES.

Europos gynybos stiprinimas

Rusijai ėmusis agresijos prieš Ukrainą, ES ir NATO vieningai stojo į tvirtą pasipriešinimo frontą. NATO yra stipriausias pasaulyje gynybos aljansas, ant kurio laikosi Europos saugumo struktūra. Atsižvelgiant į nuolatinę apčiuopiamą Rusijos keliamą grėsmę, 2023 m. sausio mėn.

ES ir NATO strateginė partnerystė buvo pakylėta į naujas aukštumas

pasirašant Bendrą deklaraciją dėl ES ir NATO bendradarbiavimo. Bendradarbiavimas išplėstas į naujas, pavyzdžiui, besiformuojančių ir perversminių technologijų, klimato ir gynybos, taip pat kosmoso, sritis.

Siekdamos didinti bendrą saugumą, ES ir NATO taip pat įsteigė ES ir NATO darbo grupę ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumo klausimais. Neseniai prie aljanso nusprendė prisijungti dvi ES valstybės narės. 2022 m. liepos 5 d. Suomija ir Švedija, pasibaigus diskusijoms dėl stojimo, pasirašė stojimo į NATO protokolus. 2023 m. balandžio 4 d.

Suomija oficialiai tapo 31-ąja NATO valstybe nare. Taigi dabar NATO narės yra 22 iš 27 ES valstybių narių.

Ne tik daugiau ES valstybių narių prisijungė prie NATO, bet ir sustiprėjo ES gynybinis bendradarbiavimas. 2022 m. birželio 1 d. referendume balsavę danai pritarė Danijos prisijungimui prie ES bendros saugumo ir gynybos politikos ir taip **nutraukė 30 metų trukusį Danijos nedalyvavimą ES gynybinio bendradarbiavimo veikloje.** Todėl 2022 m. liepos 1 d. Danija prisijungė prie ES bendradarbiavimo saugumo ir gynybos klausimais veiklos ir ėmė prisidėti prie šios srities ES misijų ir operacijų. 2023 m. gegužės mėn. Danija tapo 26-ąja PESCO (nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo) sistemos, sudarančios ES gynybinio bendradarbiavimo branduolį, nare.

2021 m. Komisija sėkmingai pradėjo vykdyti **Europos gynybos fondo** veiklą. Iki šiol į projektus investuota daugiau kaip 3 mlrd. EUR. 2023 m. iš fondo bus skirta dar 1,2 mlrd. EUR projektams, vykdomiems itin svarbiose gynybos srityse, pavyzdžiui, informuotumo apie padėtį kosmose, hipergarsinių raketų numušimo ir Europos patulinės korvertės prototipo kūrimo.

Naujas karas Europoje labai pakeitė rinkos sąlygas, kuriomis veikia ES gynybos pramonė. Remdamosi Komisijos pasiūlymu, teisėkūros institucijos – Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba – 2023 m. birželio mėn. pasiekė politinį susitarimą dėl **Europos gynybos pramonės stiprinimo naudojantis bendradarbiaujamaisiais viešaisiais pirkimais** akto, kurio biudžetas – 300 mln. EUR. Šis reglamentas paskatins ES valstybes nares vykdyti bendrus ginklų pirkimus, taip užtikrinant sąveikumą ir masto ekonomiją ir kuriant stiprią Europos

gynības pramonē. Tuo papildomas Šaudmenų gamybos rēģimo akts (ASAP), kurio siekiama remti šaudmenų „žemē-žemē“, artilērijos šaudmenų ir raketų gamybos pajēģumų didinimā.

Projekts „**Rail Baltica**“ turi ne tik simbolinē – Baltijas šalių grģģimo ģ Europā, bet ir didelē ekonominē bei geostrateginē reikšmē. Apskaiģiuota, kad socialinē ir ekonominē Baltijas šalių reintegrācijas ģ Europos geležinkelių tinklā nauda – 16,2 mlrd. EUR. Ķų prijungimas prie šio tinklo didina ir regioninģ saugumā, nes sudaro sāģģas per šģ regionā greitai ir veiksmingai veģģti karines pajēģas ir ģrangā.

2 Investavimas į Europos gerovę

Pernai ES parodė, kad bendrais platus užmojo veiksmais galime įveikti didžiulius iššūkius. Komisijos parengtas planas „REPowerEU“ padėjo atremti Rusijos energetinį karą prieš ES ekonomiką: pagal jį diversifikuojant tiekimo iš patikimų partnerių šaltinius, tinkamai pripildant dujų saugyklas, taupant energiją ir sparčiau diegiant daugiau atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų, buvo užtikrintas mūsų energetinis saugumas. Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas ir Svarbiausių žaliavų aktas, kuriais siekiama įgyvendinti **Žaliojo kurso pramonės planą**, stiprina ES, kaip lyderės, pozicijas poveikio klimatui neutralizavimo lenktynėse. Labai daug dėmesio skiriame įgūdžiams ir darbo vietoms, atnaujiname savo socialinę rinkos ekonomiką ir siekiame užtikrinti, kad skaitmeninė transformacija Europoje būtų orientuota į žmogų. Todėl, siekdami iš naujo paskatinti mokytis visą gyvenimą, įgyvendiname **Europos įgūdžių metų** iniciatyvą ir teikiame žmonėms

bei įmonėms paramą, reikalingą, kad jie galėtų visapusiškai prisidėti prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos.

Parengėme inovacijų ir konkurencingumo skatinimo priemonių, finansuojamų iš 800 mlrd. EUR siekiančių priemonės **„NextGenerationEU“** lėšų, skirtų investicijoms ir reformoms. Komisija taip pat priėmė programos **„Europos horizontas“** – didžiausios pasaulyje mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos – 2023–2024 m. darbo programą. Ši darbo programa, kurios biudžetas – apie 13,5 mlrd. EUR, suteiks tyrėjams ir novatoriams galimybę ieškoti sprendimų, padedančių įveikti didelius aplinkos, energetikos, skaitmeninės ekonomikos ir geopolitikos srityse šiuo metu mūsų ekonomikoms ir visuomenėms kylančius iššūkius. ES **sanglaudos politikos lėšos**, kurių suma 2021–2027 m. laikotarpiu sudaro 392 mlrd. EUR, ir toliau prisideda prie Europos Sąjungos ekonominės,

socialinės ir teritorinės sanglaudos didinimo, be kita ko, mažinant šalių ir regionų skirtumus. Pasaulio mastu propaguoti Europos vertybes ir interesus padeda strategijoje „**Global Gateway**“ numatytos investicijos, daromos pirmenybę teikiant strateginei partnerystei su patikimomis demokratinėmis šalimis.

Labai svarbi Sąjungos prioritetų įgyvendinimo priemonė yra **ES biudžetas**. Nuo tada, kai buvo priimta dabartinė daugiametė finansinė programa (DFP), atsirado keletas naujų prioritetų, o DFP numatytos lankstumo galimybės jau baigiamos išnaudoti. Todėl, siekdama užtikrinti, kad ES biudžetas tinkamai tarnautų iki pat septynerių metų laikotarpio pabaigos, Komisija pasiūlė atlikti tikslią DFP peržiūrą.

Pagrindiniai šios peržiūros aspektai yra parama Ukrainai, migracijos valdymas, partnerystės su svarbiausiomis trečiosiomis valstybėmis stiprinimas ir ekstremaliųjų situacijų valdymas, Europos strateginių technologijų platforma (STEP), skirta ilgalaikiam ES konkurencingumui ypatingos svarbos technologijų srityje didinti, ir priemonės, kurios padėtų veiksmingai reaguoti į skolinimosi išlaidų, susijusių su priemone „NextGenerationEU“, didėjimą ir įvykdyti su šia priemone susijusias teises pareigas. Be to, Komisija pasiūlė naujų nuosavų išteklių, kurių tikslas – išlaikyti ES biudžeto išlaidas.

„REPowerEU“ Įperkama energija ir saugi bei tvari energetika Europoje

ENERGIJOS TAUPYMAS

koordinuojant dujų poreikio mažinimo veiksmus

17,7 %

– tiek nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn.

sumažintas poreikis

52,8 mlrd. m³(*)

– tiek **sutaupyta** dujų

90 %

– tiek iki 2023 m. rugpjūčio mėn. buvo **pripildytos dujų saugyklos**

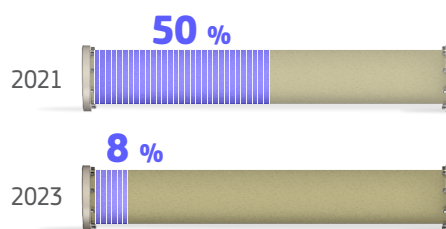
ES ENERGIJOS PIRKIMO PLATFORMA

Pirmosios dvi ES bendro dujų pirkimo procedūros iki 2023 m. liepos mėn. pritraukė **40** tarptautinių tiekėjų. Bendras jų galimų tiekti dujų kiekis viršija **33,9 mlrd. m³**. Tai daugiau nei 23 proc. viršija bendrą ES poreikį (**27,5 mlrd. m³**).

TIEKIMO ŠALTINIŲ ĮVAIRINIMAS

bendrai perkant dujas ir ieškant naujų patikimų partnerių

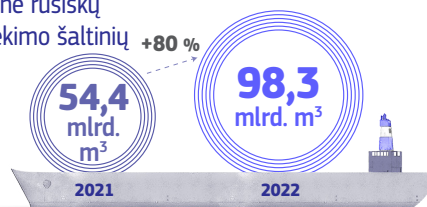
PROCENTINĖ DUJOTIEKIŲ TIEKIAMŲ RUSIŠKŲ DUJŲ IMPORTO DALIS, PALYGINTI SU BENDRU ES DUJŲ KIEKIU

Dabartinė pagrindinė ES tiekėja – **Norvegija**.

SGD

SGD importas iš ne rusiškų tiekimo šaltinių

Dabartinė pagrindinė ES SGD tiekėja – **JAV**.

INVESTAVIMAS Į ATSINAUJINANČIUOSIUS ENERGIJOS IŠTEKLIUS

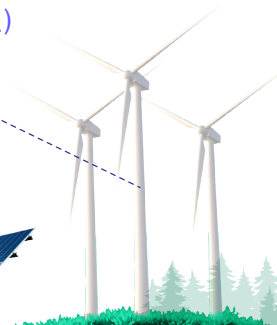
padedančius sparčiau pereiti prie tvaresnės ir pigesnės energijos

ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS PLĖTRA (2022 M.)

Saulės energija
41GW papildomų pajėgumų

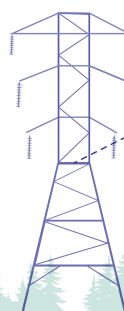
Vėjo energija
15GW papildomų pajėgumų

PAGAMINTA ENERGIJA (2022 M.)

39 %

elektros energijos pagaminta iš **atsinajinančiųjų energijos išteklių**

(*) mlrd. m³ – milijardas kubinių metrų

Planas „REPowerEU“ ir siekis atgauti savo energetinę nepriklausomybę

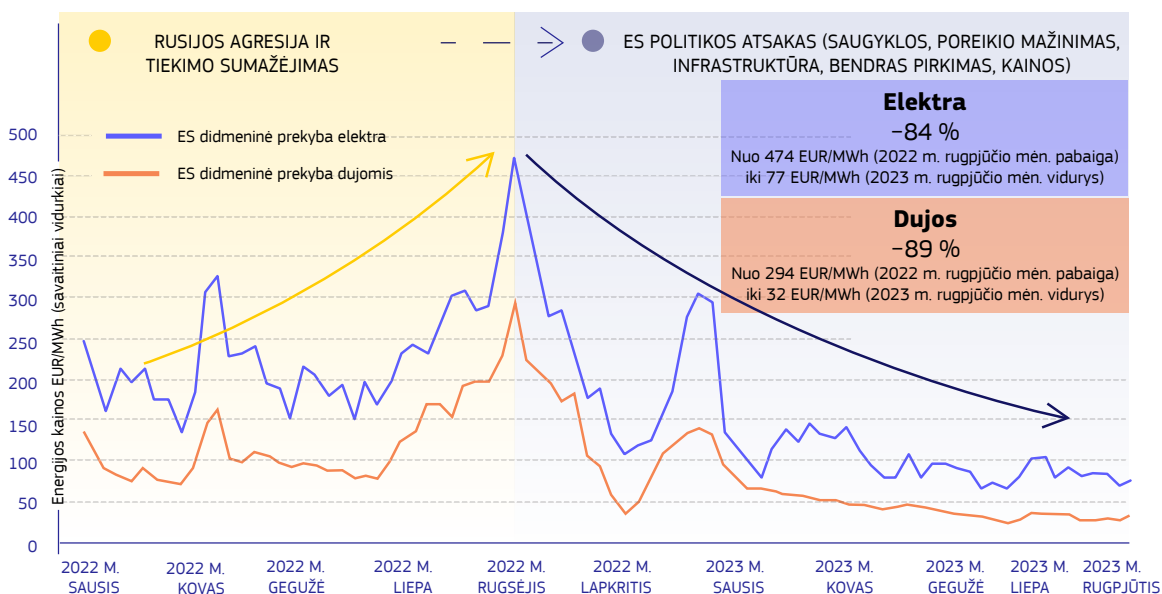
Naudodama energijos tiekimą kaip ginklą, Rusija kariauja ne tik su Ukraina, bet ir su Europos ekonomika. Planu „REPowerEU“ siekiame kuo greičiau panaikinti savo priklausomybę nuo rusiško iškastinio kuro. **Per pirmuosius aštuonis karo mėnesius pakeitėme daugiau nei 70 mlrd. m³ dujotiekiu tiekiamų rusiškų dujų.** 2023 m. mažiau nei 10 proc. visų mūsų importuojamų dujų bus importuojama Rusijos dujotiekiais. Europos dujų saugykla pripildėme iki rekordinio – daugiau kaip 95 proc. – lygio, taip viršydami nusistatytą tikslą iki 2022 m. lapkričio 1 d. jas pripildyti 80 proc. Šildymo sezono pabaigoje saugyklų pripildymo lygis buvo 55 proc., o iki 2023 m. rugpjūčio mėn. jas pripildėme 90 proc. Taupydami energiją,

dujų suvartojimą nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. sumažinome 18 proc., t. y. viršijome nusistatytą savanorišką 15 proc. tikslą. Taikydami sankcijų režimą, sustabdėme rusiškų anglių importą ir smarkiai sumažinome rusiškos naftos importą.

Pagrindinis mūsų atsako į energetikos krizę elementas buvo ir labai svarbus veiksnys tebėra **solidarumo** principas. Parengėme standartinius solidarumo susitarimus dėl dujų tiekimo tarp valstybių narių ir nustatėme teisinį pagrindą, suteikiantį joms galimybę nenumatytą energijos gamybos įmonių pelną perskirti vartotojų apsaugai nuo didelių energijos kainų.

Vadovaudamasi ta pačia solidarumo ir bendradarbiavimo dvasia, Komisija taip pat sukūrė **ES energijos pirkimo platformą** – ji sudarė sąlygas surengti pirmąjį bendrą dujų pirkimą valstybėms narėms, Gruzijai, Moldovai, Ukrainai ir Vakarų Balkanų šalims. Atlikdami šį bendrą pirkimą, pirmą kartą galėjome pasinaudoti savo bendra politine įtaka ir įtaka rinkoje savo derybinei galiai padidinti ir, sutelkdami paklausą ir pritraukdami įvairių tiekėjų, užsitikrinti dujų ir SGD tiekimą.

Dujų ir elektros energijos kainų raida

Šaltinis – Europos Komisija (remiantis „S&P Global Commodity Insights“)

Pastaba. Nurodomi savaitiniai TTF kitos paros dujų kainų vidurkiai ir savaitiniai svertiniai elektros energijos kainų didžiausiose ES rinkose vidurkiai.

Paklausos telkimo ir bendro pirkimo mechanizmas padeda užtikrinti, kad ES įmonės nesivaržytų siūlydamos didesnę kainą pasaulinėje rinkoje. Šios priemonės taip pat padeda pripildyti dujų saugyklas – valstybės narės įsipareigojo paklausos telkimo būdu įsigyti kiekį, sudarantį ne mažiau kaip 15 proc. jų dujų saugyklų talpos (t. y. apie 13,5 mlrd. kubinių metrų dujų). Per 2023 m. įvykusius du pirmuosius pirkimo raundus buvo nupirkta vartotojų poreikius atitinkantis bendras 22,9 mlrd. kubinių metrų dujų kiekis. Atsižvelgiant į šią sėkmę, 2023 m. bus surengti dar du pirkimai.

.....

Prie Viana do Castelo (Portugalija) krantų veikia **pirmasis kontinentinėje Europoje plūdriųjų** vėjo elektrinių parkas „WindFloat Atlantic“. Šis parkas, kurio įrengtoji galia – 25 MW ir kuris pagamina 78 GWh elektros energijos, aprūpina švaria energija daugiau kaip 25 000 namų ūkių.

.....

Bendradarbiavimas su patikimais tarptautiniais partneriais leido mums pakeisti didelę dalį importuojamų rusiškų dujų. Dabar pagrindinė mūsų dujų tiekėja yra **Norvegija**, o pernai įsteigus jungtinę energetinio saugumo darbo grupę pagrindinėmis suskystintų gamtinių dujų tiekėjomis tapo **Jungtinės Amerikos Valstijos**. Siekdami didinti savo energetinį saugumą ir plėtoti su švaria energija susijusį bendradarbiavimą, sudarėme susitarimo memorandumus su patikimais energetikos srities partneriais, kaip antai Azerbaidžanu, Egiptu, Izraeliu ir kt.

Tuo pat metu pagerinome savo energetikos infrastruktūrą – sustiprinome jungtis bei importo įrenginių tinklą ir optimizavome jų naudojimą. Šiomet pradėjo veikti keturi svarbūs **jungiamieji dujotiekiai**: Baltijos dujotiekis, Lenkijos–Lietuvos jungiamasis dujotiekis, Bulgarijos ir Graikijos jungiamasis dujotiekis ir Lenkijos ir Slovakijos jungiamasis dujotiekis.

Drastiškas priklausomybės nuo energijos importo iš Rusijos sumažinimas nesutrukdė mums dvigubai sparčiau kurti ateities kartoms pažadėtą geresnę Europą. Per iškastinio kuro krizę buvo padaryta didelė pažanga atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje. 2022 m. **visoje ES įrengėme dvigubai daugiau papildomų atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos pajėgumų**. Buvo įrengtas rekordinis – 41 gigavato – naujų saulės energijos gamybos pajėgumų kiekis, o vėjo energijos gamybos pajėgumas padidėjo 15 gigavatų – tai leido pakeisti apie 12 mlrd. kubinių metrų rusiškų dujų. **2022 m. pirmą kartą istorijoje daugiau elektros buvo pagaminta ne iš dujų, o iš vėjo ir saulės**. Tai padėjo mums ne tik sustabdyti išmetamo CO₂ kiekio didėjimą, bet ir šį kiekį sumažinti 2,5 proc. Taigi savo klimato srities tikslų ES tvirtai siekė net per krizę. Beveik devyni iš dešimties europiečių palaiko ES pastangas mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro.

Segede (Vengrija) šiemet pradėjo veikti **didžiausia Europos Sąjungoje geoterminio šildymo sistema**, tiekianti įperkama energiją daugiau kaip 28 000 namų ūkių ir daugiau kaip 400 viešųjų pastatų. ES bendrai finansuotas projektas ne tik sudaro sąlygas tiekti švarią ir įperkama energiją, bet ir padeda Vengrijai pakeisti rusiškas dujas kitais energijos šaltiniais. Daugiau kaip 25 proc. ES gyventojų gyvena vietovėse, kuriose yra pakankamai Segedo modelį atkartoti leidžiančių geoterminių išteklių.

Fotovoltinės energijos technologijų diegimą turėtų dar labiau paspartinti mūsų parengta ES saulės energetikos strategija. Šia strategija, sudarančia labai svarbią iniciatyvos „REPowerEU“ dalį, siekiama iki 2025 m. įrengti daugiau kaip 320 gigavatų naujų fotovoltinės saulės energijos gamybos pajėgumų (tai – dvigubai daugiau nei dabar), o iki 2030 m. pasiekti beveik 600 gigavatų. Be to, **sistemiškai paspartinome su atsinaujinančiais energijos ištekliais susijusių leidimų išdavimo procesą**. Energetikos projektų skaičius visoje ES išaugo taip greitai, kad leidimų išdavimo procesas pasirodė esantis per lėtas. Todėl pasiūlėme priemonių jam gerokai paspartinti.

Trys **Čekijos anglių kasybos regionai šiuo metu pertvarkomi į vandenilio slėnius**. Naudojantis Teisingos pertvarkos fondo parama, Moravijoje-Silezijoje, Ūstyje ir Karlovi Varuose, ypač transporto sektoriuje, kuriamos ištisinės vertės grandinės, apimančios vandenilio iš atsinaujančiųjų energijos išteklių gamybą, laikymą ir naudojimą.

Žvelgiant į ateitį, vandenilis – labai svarbi mūsų ekonomikos ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonė. ES pirmąją **pasaulinės vandenilio ekonomikos** kūrimo srityje. Teisėkūros institucijos vis dar dirba su Vandenilio ir dujų rinkų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo dokumentų rinkiniu, kuriuo nustatoma besiformuojančios vandenilio ekonomikos sistema, tačiau ES jau turi taisykles, apibrėžiančias vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Be to, 2023 m. kovo 1 d. Komisija ir vandenilio pramonės, mokslininkų bendruomenės ir ES regionų atstovai pasirašė bendrą deklaraciją, kuria įsipareigojo suintensyvinti ir paspartinti bendrus veiksmus, susijusius su vandenilio slėnių moksliniais tyrimais, jų koncepcijos rengimu, parodomaisiais projektais ir sukūrimu.

Planas „REPowerEU“ – tik pradžia. **Perėjimą prie švarios energijos spartiname įgyvendindami priemonę „NextGenerationEU“** – joje valstybėms narėms numatyta beveik 270 mlrd. EUR suma suplanuotoms investicijoms ir reformoms įgyvendinti. Tai apima atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą, ekologiškesnių asmeninio ir viešojo transporto sistemų diegimą ir efektyvesnio energijos vartojimo pastatuose ir viešosiose erdvėse užtikrinimą. Be to, įgyvendinama planą „REPowerEU“, Komisija parengė naują išimtinę pagal sanglaudos politiką finansuojamą įperkamos energijos rėmimo (SAFE) priemonę, kuria, perskiriant iki 40 mlrd. EUR nepaskirstytų lėšų, siekiama **padėti pažeidžiamiems piliečiams ir mažosioms bei vidutinėms įmonėms įveikti sunkumus, susijusius su didelėmis išlaidomis energijai.**

.....

Pagal Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano lėšomis finansuojamą **investicijų į tvariąją energiją programą** subsidijuojama iki 30 proc. nedidelių šilumos siurblių, saulės šildytuvų, izoliuojamųjų priemonių ir šilumos tinklo jungčių įrengimo išlaidų. Ši programa susilaukė didelio gyventojų ir mažųjų įmonių susidomėjimo, nes padeda mažinti išlaidas energijai ir yra naudinga aplinkai.

.....

Europos žaliojo kurso įgyvendinimo spartinimas

2019 m. U. von der Leyen vadovaujama Komisija nustatė Europos žaliajį kursą ir nuo tada tvirtai siekia jo tikslų: kovoti su klimato kaita, didinti išteklių naudojimo efektyvumą, užtikrinti, kad biologinė įvairovė nebe nyktų, o didėtų, ir mažinti taršą, nė vieno nepaliekant nuošalyje. Dabar, praėjus daugiau nei trejiems metams, nepaisant dviejų precedento neturinčių pasaulinių krizių, jau **esame pasiūlę didžiąją dalį daugumos šių sričių iniciatyvų, teisėkūros institucijos jau yra pavertusios jas teisės aktais arba daro pažangą** dėl jų tardamosi, o pagrindinės iniciatyvos jau yra įkūnijamos. Komisija pagal techninės paramos priemonę taip pat teikia valstybėms narėms ekspertines žinias apie tai, kaip rengti ir įgyvendinti reformas, padedančias spartinti žaliąją pertvarką. Per pastaruosius trejus metus paremta apie 150 žaliosios pertvarkos reformų visose valstybėse narėse.

Klimatas ir energetika

Europos žaliojo kurso komunikate iš pat pradžių pabrėžta, kad pertvarka turi būti teisinga, įtrauki, visų pirma orientuota į žmogų ir turi padėti **Europos Sąjungoje kurti teisingą ir klestinčią visuomenę**. Ypatingas dėmesys skiriamas regionams, kuriuos su klimato kaita susijusi pertvarka ir energetikos pertvarka veikia labiausiai. Be kita ko, pradėta įgyvendinti priklausomybę nuo iškastinio kuro mažinanti speciali teritorinė sanglaudos politikos priemonė – Teisingos pertvarkos fondas, skirtas iškastinio kuro laipsniškai atsisakantiems regionams. Šio fondo dotacijomis, kurių bendra suma – 19 mlrd. EUR, bus remiamos nuo iškastinio

kuro priklausomuose ir daug anglies dioksido išmetančiuose visų valstybių narių regionuose daromos investicijos. 55 mlrd. EUR viršijančios investicijos, finansuojamos šio fondo ir kitų dviejų Teisingos pertvarkos mechanizmo priemonių lėšomis, padės šiems regionams perorientuoti ir įvairinti savo ekonomiką, o darbuotojams – įgyti įgūdžių, suteikiančių jiems galimybę įsidarbinti sukurtose naujose darbo vietose.

.....

2023 m. birželio mėn. **Narvoje (Estija) pradėtas pirmasis Teisingos pertvarkos fondo projektas**. Jo tikslas – pastatyti elektrinėms transporto priemonėms skirtų retųjų žemių elementų magnetų gamyklą – pirmąją tokią už Azijos ribų. Ši gamykla bus susieta su nauja kasykla Grenlandijoje, taip sukuriant pirmąją Europoje tiekimo grandinę, apimančią kelią nuo kasyklos iki perdirbimo gamyklos.

.....

Savo kadencijos pradžioje priimdama **Europos klimato teisės aktą** Komisija sudarė ES sąlygas, laikantis socialinio teisingumo ir ekonominio konkurencingumo principų, iki 2050 m. tapti pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu. Pateikėme ir plataus užmojo išsamų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų **aktų, skirtų pasirengti įgyvendinti 55 proc. tikslą, rinkinį**, kuriuo siekiama suderinti ES klimato, energetikos, žemės naudojimo, transporto ir mokesčių politiką su tikslu iki 2030 m. bent 55 proc. sumažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

Šis rinkinys, be kita ko, apima peržiūrėtą **ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą**, kuri yra kertinis ES klimato politikos akmuo. Taikant šią sistemą gaunamos pajamos, išskyrus tas, kurias siūloma padaryti naujais nuosavais ES biudžeto ištekliais, yra reinvestuojamos į energetikos pertvarką. Be to, siekiant užtikrinti, kad pertvarka būtų teisinga, iš **Socialinio klimato fondo** bus teikiama finansinė parama pažeidžiamiems piliečiams ir įmonėms. Iš 86,7 mlrd. EUR siekiančio šio fondo biudžeto (į kurį įeina 65 mlrd. EUR ES įnašas) 2026–2032 m. bus remiami ES valstybių narių pažeidžiamų namų ūkiai, mažosios įmonės ir transporto naudotojai. Į šį visapusišką sutartų teisės aktų rinkinį taip pat įeina peržiūrėtas Pastangų pasidalijimo reglamentas, Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės reglamentas ir peržiūrėti teisės aktai, kuriuose nustatyti didesni su atsinaujinančiųjų išteklių energija ir energijos vartojimo efektyvumu susiję tikslai. Be to, jame nustatyti visai netaršių transporto priemonių naudojimo ir joms reikalingos įkrovimo infrastruktūros sukūrimo tikslai ir naujos laivams ir lėktuvams skirtų tvarių degalų naudojimo taisyklės. ES išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo sistema dabar yra suderinta su **Europos klimato teisės akte** nustatytu 2030 m. tikslu.

.....

Žaliajai pertvarkai labai svarbus plieno gamybos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas. 2023 m. balandžio mėn. plieno gamintojas „Voestalpine“, kuris Austrijoje išmeta didžiausią CO₂ kiekį, nusprendė, naudodamasis ES parama, investuoti 1,5 mlrd. EUR į itin taršių aukštakrosnių pakeitimą lankinėmis elektrinėmis krosnimis. 2027 m. visiškai perėjus prie šio gamybos būdo, per metus išmetamas CO₂ kiekis sumažės 4 mln. tonų (tai sudaro 5 proc. viso Austrijoje per metus išmetamo kiekio).

.....

Kartu ES **pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu** bus užtikrintas sąžiningas anglies dioksido, išmetamo gaminant į ES importuojamas didelio anglies dioksido pėdsako prekes, apmokestinimas, taip skatinant švaresnę pramonės gamybą ES nepriklausančiose šalyse. Iš pradžių šis mechanizmas bus taikomas konkrečioms tam tikrų sektorių, kuriuose išmetama daugiausia anglies dioksido, produktams: geležiai ir plienui, cementui, trąšoms, aliuminiui, elektros energijai ir vandeniliui. Mechanizmas įsigalios 2023 m. spalio 1 d. – tą dieną prasidės pereinamasis etapas, o nuolatinė sistema bus pradėta taikyti 2026 m.

Labai svarbūs žingsniai siekiant mažinti ES transporto sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro yra peržiūrėtų **lengvųjų automobilių ir furgonų išmetamo CO₂ normų, Alternatyviųjų degalų infrastruktūros reglamento** ir „FuelEU Maritime“ bei „ReFuelEU Aviation“ reglamentų priėmimas. Visiškai sąveikus ir patogaus įkrovimo prieigų ir degalų pildymo stotelių tinklo sukūrimas visoje ES ir privalomi tvarių degalų naudojimo aviacijos ir jūrų sektoriuose tikslai padės sumažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir paskatins naudoti visai netaršias transporto priemones, laivus ir orlaivius. Dabar labai svarbu greitai susitarti ir dėl sunkiųjų transporto priemonių išmetamo CO₂ normų.

●●●●

Kitą dieną po pranešimo apie Sąjungos padėtį Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen vyks į Kopenhagą krikštyti **pirmojo pasaulyje žaliuoju metanoliu varomo konteinervežio laivo**. Šis renginys – įrodymas, kad Europos žaliasis kursas suteikia pramonei galingą postūmį mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir diegti inovacijas. Bendrovė „Maersk“ ketina iki 2030 m. užtikrinti, kad ketvirtadalis jos laivyno būtų varoma ekologiškais degalais – tai svarbu atsižvelgiant į tai, kad 90 proc. pasaulio prekių gabenama jūra.

●●●●

kad tvaraus finansavimo sistema būtų naudinga įmonėms, norinčioms investuoti į perėjimą prie tvarumo. 2023 m. liepos mėn. Komisija priėmė **Europos tvarumo atskaitomybės standartus**, kuriais siekiama užtikrinti aukštus aplinkosauginius, socialinius ir valdymo standartus ir skaidrumą, kartu neužkraunant įmonėms pernelyg didelės ataskaitinės naštos. Šie standartai yra pritaikyti prie ES politikos, bet kartu yra grindžiami tarptautinėmis standartizacijos iniciatyvomis ir prie jų prisideda.

Pramonė ir inovacijos

2023 m. vasario 1 d. Komisija pristatė **Žaliojo kurso pramonės planą**, padėsiantį ES neatsilikti poveikio klimatui neutralizavimo lenktynėse ir didinti savo pramonės konkurencingumą. Šiuo planu siekiama sukurti aplinką, kuri labiau padėtų didinti ES poveikio klimatui neutralizavimo technologijų, būtinų norint pasiekti plataus užmojo ES klimato srities tikslus, gamybos pajėgumą.

2023 m. kovo 9 d. Komisija patvirtino **naują laikinąją sistemą krizės ir pereinamojo laikotarpio sąlygomis**. Ja skatinama sektoriuose, itin svarbiuose siekiant pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, taikyti paramos priemonės. Kartu su daliniu Bendrojo bendrosios išimties reglamento pakeitimu ši sistema leidžia valstybėms narėms naudotis valstybės pagalbos taisyklėse numatytais lankstumo galimybėmis siekiant remti ekonomiką vykstant Rusijos karui prieš Ukrainą, o tai padeda spartinti investicijas į švariųjų technologijų gamybą ir šios gamybos finansavimą ES. Komisija priėmė daugiau kaip 320 sprendimų dėl paramos ekonomikai per dabartinę geopolitinę krizę – jais patvirtinta bendra pagalba suma viršija 740 mlrd. EUR.

Kovo mėn. viduryje buvo pateikti **trys esminiai** Žaliojo kurso pramonės plane nurodytai reglamentavimo aplinkai sukurti reikalingi **pasiūlymai dėl Svarbiausiųjų žaliavų akto, Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akto ir elektros energijos rinkos** modelio reformos – jais bus užtikrinta, kad pramonė ir vartotojai galėtų naudotis žaliosios pertvarkos teikiamais pranašumais.

Kovo mėn. lankydamasi Vašingtone, Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen su JAV Prezidentu Joe Bidenu susitarė stiprinti **ES ir JAV ekonominius ryšius**, padedančius bendromis jėgomis kovoti su klimato krize, plėtoti švarių technologijų sektorių ir kurti saugias, atsparias ir diversifikuotas švarių technologijų tiekimo grandines.

Jie abu pritarė tam, kad intensyvesnis transatlantinis bendradarbiavimas gali padėti kurti gerai apmokamo darbo vietas ir skatinti inovacijų ciklus, dėl kurių pasaulio mastu mažėtų su švarios energijos technologijomis susijusios išlaidos. Tai savo ruožtu paspartintų pasaulinę teisingą energetikos pertvarką, per kurią nė viena bendruomenė nebūtų palikta nuošalyje.

Svarbiausiųjų žaliavų aktas padės mums užsitikrinti galimybę gauti pagrindinių technologijų gamybai būtinų tvarių medžiagų, įskaitant retųjų žemių elementus. Svarbiausios žaliavos yra gyvybiškai reikalingos įvairiuose strateginiuose sektoriuose, pavyzdžiui, poveikio klimatui neutralizavimo technologijų, kaip antai baterijų, gamybos, skaitmeninės ekonomikos, orlaivių ir erdvėlaivių pramonės, sveikatos ir gynybos. Atsižvelgiant į tai, kad svarbiausiųjų žaliavų paklausa turėtų labai išaugti ir kad ES šiuo metu yra labai priklausoma nuo tam tikrų jai nepriklausančių šalių, visų pirma Kinijos, ji turi mažinti tiekimo grandinėms kylančią riziką, kad padidintų savo ekonominį atsparumą ir

atvirą strateginį savarankiškumą. ES nustatys aiškius prioritetus, sudarys palankesnes sąlygas veiksmingai išduoti projektų leidimus, užtikrins tiekimo grandinių atsparumą, mažins riziką, bendradarbiaus su partneriais ir investuos į mokslinius tyrimus, inovacijas ir įgūdžius. Be to, ES parodė tvirtą ryžtą plėtoti baterijų sektorių – 2017 m. baterijų gamybos beveik nebuvo, o 2022 m. jau buvo išvystytas klestintis pramonės sektorius, kuriame planuojama pastatyti 30 gigafabrikų ir jau yra užtikrinta maždaug 70 GWh įrengtoji galia.

.....

Sutelkusi 850 mln. EUR viešųjų investicijų, Prancūzija šią vasarą Bili Berklo, šiauriniame Aukštutinės Prancūzijos regione, atidarė savo pirmąją **elektrinių transporto priemonių baterijų gamyklą**. Iki 2030 m. bus užtikrinta, kad šioje įgyvendinant bendriems Europos interesams svarbų baterijų gamybos projektą pastatytoje gamykloje per metus būtų pagaminama 2,5 mln. mūsų strateginį savarankiškumą didinsiančių baterijų ir būtų sukurta daugiau kaip 2 000 tiesioginių naujų darbo vietų.

.....

Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktu siekiama plėsti poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybą ES viduje ir didinti šių technologijų pramoninės bazės konkurencingumą bei ES energetinį atsparumą.

Esame pasiryžę pirmuoti perėjimo prie švarių technologijų srityje ir savo piliečių labai užtikrinti žaliajį ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Akte nustatomi poveikio klimatui neutralizavimo pramonės pajėgumo tikslai ir šiam pajėgumui sparčiai išvystyti tinkama reguliavimo sistema, kuria užtikrinamas supaprastintas ir paspartintas leidimų išdavimas ir kartu propaguojamos įvairios priemonės, kaip antai vieno langelio sistemos, poveikio klimatui neutralizavimo strateginiai projektai, viešosios paramos sąlygos, kuriomis pirmenybė teikiama įvairinimui ir aukštų aplinkos apsaugos standartų taikymui, poveikio klimatui neutralizavimo įgūdžius ugdančios akademijos ir apribotos bandomosios novatoriškų poveikio klimatui neutralizavimo technologijų reglamentavimo aplinkos.

Daugelį metų Europos vartotojams puikiai tarnavęs elektros energijos rinkos modelis nebeatitinka savo paskirties. Iškastinio kuro krizė parodė, kad dujų kainos pernelyg veikia elektros energijos kainas. ES valstybių ar jų vyriausybių vadovų prašymu Komisija priėmė pasiūlymą dėl ilgalaikės **elektros energijos rinkos modelio reformos**, kurios tikslas – plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energetiką, geriau apsaugoti vartotojus ir didinti pramonės konkurencingumą. Šia reforma bus siekiama mažinti vartotojų sąskaitų priklausomybę nuo kainų svyravimo trumpojo laikotarpio rinkose, skatinti investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energiją, stiprinti vartotojų teises ir geriau apsaugoti rinkas nuo galimo manipuliavimo jomis.

2023 m. birželio mėn. Komisija, atlikdama daugiamečių finansinės programos peržiūrą, pasiūlė sukurti **Europos strateginių technologijų platformą**, kuria siekiama

didinti ilgalaikį su ypatingos svarbos technologijomis susijusį ES konkurencingumą skaitmeninių, giliųjų ir švirių technologijų ir biotechnologijų srityse. Kad ši platforma galėtų būti įdiegta greitai ir veiksmingai, ji būtų grindžiama esamomis priemonėmis, įskaitant programą „InvestEU“, Inovacijų fondą, Europos inovacijų tarybą ir Europos gynybos fondą, ir šias priemones papildytų. Kartu ji leistų lanksčiau naudotis sanglaudos finansavimu (mažiau išsivysčiusiuose ir pertvarką vykdančiuose regionuose) ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ir suteiktų daugiau paskatų tai daryti. Numatyta įvesti ir suverenumo ženklą – ES kokybės ženklą suverenumo projektams žymėti.

Gamta ir aplinka

Pastaraisiais mėnesiais įvairias Europos šalis niokojantys gamtos gaisrai, potvyniai ir smarkios audros rodo, kaip svarbu visoje Europos Sąjungoje atkurti gamtą ir sudaryti sąlygas, reikalingas, kad mūsų gamtinė aplinka padėtų kovoti su klimato kaita. Tarybai ir Parlamentui atitinkamai 2023 m. birželio ir liepos mėn. priėmus savo pozicijas dėl **Gamtos atkūrimo teisės akto**, šiuo metu vyksta derybos dėl galutinės jo redakcijos. Šis aktas – labai svarbus žingsnis siekiant išvengti blogiausių klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo padarinių, kaip antai sausrų ir potvynių, ir su jais kovoti. Jis dera su 2022 m. gruodžio mėn. pasiektu istoriniu susitarimu dėl **Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategijos**.

Šias priemones papildė 2023 m. liepos 5 d. pateiktas tausaus gamtos išteklių naudojimo priemonių rinkinys, kurį visų pirma sudaro **pasiūlymas dėl dirvožemio stebėsenos ir pasiūlymai dėl naujų genomikos metodų, augalų ir miško dauginamosios medžiagos ir maisto atliekų mažinimo**, turintys labai didelį potencialą padėti kurti tvarias žemės ūkio maisto produktų sistemas.

•••••

Įgyvendinant vieną iš didžiausių Europoje aplinkos apsaugos projektų, **Airijoje atkuriamas 33 000 hektarų pelkynų**.

Pelkynai pasižymi didele biologine įvairove ir natūraliai gali saugoti dvigubai daugiau anglies dioksido nei miškai.

•••••

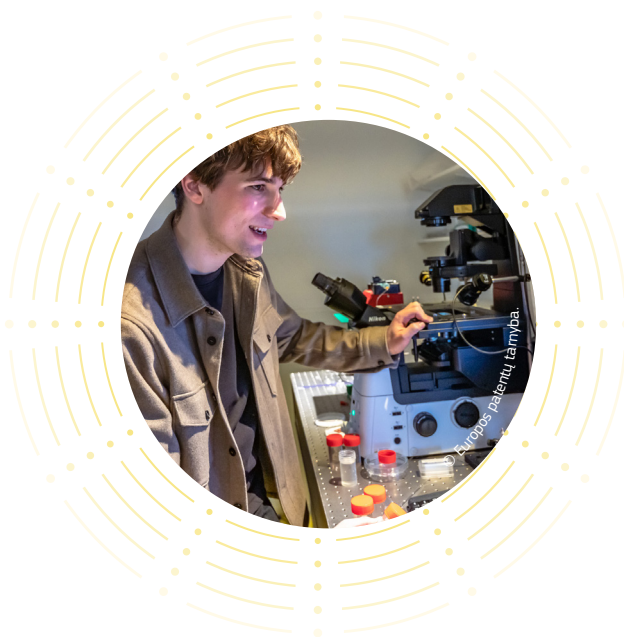

Pateiktame **Nulinės taršos veiksmų plane** Komisija nustatė plataus užmojo 2050 m. viziją: sumažinti oro, vandens ir dirvožemio taršą iki sveikatai ir aplinkai nebekenksmingo lygio. Vėliau buvo parengti svarbūs pasiūlymai dėl, be kita ko, Tausiojo pesticidų naudojimo reglamento, Aplinkos oro kokybės direktyvų peržiūros, griežtesnio motorinių transporto priemonių išmetamų teršalų kiekio apribojimo („Euro 7“) ir Požeminio vandens direktyvos, Miesto nuotekų valymo direktyvos ir Pramoninių išmetamų teršalų direktyvos peržiūros.

.....

22 metų jaunuolis Fionnas Ferreira iš Korko (Airija) už išrastą **naują mikroplastiko pašalinimo iš vandens metodą** laimėjo Europos patentų tarnybos teikiamą Jaunojo išradėjo apdovanojimą.

.....

ES sėkmingai užbaigė diskusijas dėl 2023–2027 m. bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) ir Komisija iki 2022 m. gruodžio mėn. patvirtino visus 28 BŽŪP strateginius planus. 2023 m. sausio 1 d. įsigalioję nauji priimti teisės aktai padeda siekti **strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ ir Biologinės įvairovės strategijos** tikslų, nes padeda ES ūkininkams toliau gaminti saugius ir kokybiškus maisto produktus ir kartu daryti pažangą pereinant prie tvaresnio ir atsparesnio žemės ūkio sektoriaus. Naujoji BŽŪP taip pat yra kertinis ES **ilgalaikės kaimo vietovių vizijos** akmuo, nes padeda išsaugoti kaimo bendruomenių gyvybingumą

ir įvairovę. Apskritai 32 proc. visų BŽŪP lėšų yra skirta veiksams, duodantiems naudos, susijusios su klimatu, gamtos ištekliams, biologine įvairove ir gyvūnų gerove, ir itin daug dėmesio skiriama tam, kad būtų užtikrintos sąžiningos sąlygos mažiems šeimoms ūkiams, jauniems ūkininkams ir ūkių darbuotojams.

.....

XX a. pradžioje centrinėje Portugalijos dalyje João Coimbra'os įkurtame ūkyje „Quinta da Cholda“ šiandien **taikomi tikslojo ūkininkavimo ir biologinės įvairovės išsaugojimo metodai**, padedantys pagaminti daugiau mažesnėmis sąnaudomis. Per didžiules 2022 metų sausras šiam ūkininkui pavyko drėkinti dirvožemį tiksliai tiek, kiek reikėjo, ir gauti nė kiek ne mažesnę pasėlių derlių. Visa reikiama energija pasigaminama pačiame ūkyje.

.....

Žiedinė ekonomika

Komisija priėmė keletą Žiedinės ekonomikos veiksmų plane prisiimtiems įsipareigojimams įvykdyti reikalingų pasiūlymų, bet kita ko, **Pakuočių ir atliekų reglamento** ir **Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento** pasiūlymus, kuriais užtikrinama, kad visi į ES rinką patenkantys gaminiai būtų tvarūs, t. y. kad juos būtų galima pakartotinai naudoti, taisyti ir perdirbti. Įspūdingai daug – 94 proc. – ES gyvenančių žmonių teigia, kad aplinkos apsauga jiems rūpi asmeniškai, o 68 proc. pripažįsta, kad jų vartojimo modeliai kenkia aplinkai tiek Europoje, tiek visame pasaulyje. Siekdamas sumažinti neigiamą tokių prekių kaip sojos, alyvpalmių aliejus, kava, kakava, mediena ir kaučiukas paklausos Europos Sąjungoje poveikį, teisėkūros institucijos susitarė dėl naujo **ES kovos su miškų naikinimu teisės akto** – jis įsigaliojo 2023 m. birželio mėn. Dėl šio akto įgyvendinimo užmezgėme glaudų dialogą su šalimis partnerėmis, pavyzdžiui, birželio mėn. buvo įsteigta jungtinė Europos Komisijos, Indonezijos ir Malaizijos darbo grupė, atsakinga už ES kovos su miškų naikinimu reglamento įgyvendinimą.

2023 m. kovo mėn. Komisija pasiūlė bendrus kriterijus, kurių tikslas – kovoti su ekologiniu manipuliavimu ES rinkoje. Jie padės **užtikrinti, kad kaip žalieji reklamuojami produktai būtų iš tiesų ekologiški**, kad vartotojams būtų teikiama kokybiškesnė informacija ir kad išties tvarius produktus siūlančios įmonės būtų lengvai atpažįstamos ir iš to gautų naudos. Pasiūlyme daugiausia dėmesio skiriama aiškiems ekologiškumo teiginiams, tokiems kaip „Marškinėliai pagaminti iš perdirbtų plastiko butelių“, „Pristatymo metu išmetamas CO₂ kiekis kompensuojamas“, „30 proc. pakuotės sudaro gražinamojo perdirbimo plastikas“ arba „Vandenynams nekenkianti apsaugos nuo saulės priemonė“.

Be to, Komisija priėmė naują pasiūlymą, kuriuo propaguojamas **prekių taisydas**. Komisija siekia palengvinti ir paskatinti prekių (pavyzdžiui,

dulkių siurblių, planšetinių kompiuterių ir išmaniųjų telefonų) taisydamą, kad pagyvėtų remonto sektorius ir kad gamintojai ir pardavėjai būtų paskatinti kurti tvaresnius verslo modelius.

Žalioji diplomacija

27-ojoje Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijoje (COP27) Komisija demonstravo ryžtą ir lankstumą siekdama užtikrinti, kad tikslas apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C išliktų pasiekiamas. Tvirti ir vieningi Europos veiksmai padėjo iškovoti susitarimą toliau stengtis įgyvendinti Paryžiaus susitarimo tikslus. Veiksmingai tarpininkaudama ES taip pat padėjo pasistūmėti diskusijose dėl naujų subalansuotų finansavimo priemonių, kuriomis siekiama padėti pažeidžiamoms bendruomenėms atlaikyti klimato kaitos lemiamus nuostolius ir žalą.

2022 m. gruodžio mėn. Monrealyje (Kanada) įvykusioje Jungtinių Tautų biologinės įvairovės konferencijoje (COP15) ES kartu su 195 šalimis prisijungė prie istorinės **Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategijos**. Šioje strategijoje nustatyti pasauliniai tikslai ir uždaviniai – apsaugoti ir atkurti gamtą dabartinės ir būsimų kartų labui, užtikrinti tausų jos išteklių naudojimą ir paskatinti investicijas į žaliąją pasaulio ekonomiką. Kartu su Paryžiaus susitarimu dėl klimato ji sudaro sąlygas iki 2050 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui, gamtai palankų ir atsparų pasaulį. Pasiiekti šį tarptautinį susitarimą labai padėjo per ketverius metus trukusias derybas ES demonstruota vienybė ir lyderystė. Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen jau buvo paskelbusi, kad įgyvendindama strategiją „Global Gateway“ Komisija **dvigubina pasaulio biologinei įvairovei skirtą finansavimą**, kad į pasaulio biologinės įvairovės apsaugą būtų investuota iš viso 7 mlrd. EUR.

Šį istorinį susitarimą papildė tai, kad 2023 m. kovo mėn. tarptautinė bendruomenė užbaigė derybas dėl **labai svarbios Atvirosios jūros sutarties**, kuria siekiama apsaugoti

vandenynus, kovoti su aplinkos būklės blogėjimu ir klimato kaita ir užkirsti kelią biologinės įvairovės nykimui vandenynuose. Sutartis dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų biologinės įvairovės suteiks galimybę **atvirojoje jūroje nustatyti dideles saugomas jūrų teritorijas**. Siekiant susitarimo svarbų vaidmenį atliko ES ir valstybės narės, priklausančios susijusiai Komisijos Pirmininkės U. von der Leyen sudarytai didelio užmojo koalicijai.

Siekdami geriau integruoti klimato, taikos ir saugumo veiksnių sąsajos aspektą į ES išorės politiką, Komisija ir vyriausiasis įgalotinis 2023 m. birželio mėn. pristatė **ES planą tapti atsparesnei ir saugesnei didėjant klimato krizei**.

2023 m. birželio mėn. įvykusiame Paryžiaus aukščiausiojo lygio susitikime dėl naujo visuotinio finansavimo pakto **Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen pasiūlė besivystančioms šalims labai reikalingas lėšas kovai su klimato kaita rinkti pasauliniu mastu apmokestinant anglies dioksidą**. Anglies dioksido apmokestinimas – viena iš veiksmingiausių priemonių, kurias galima naudoti išmetamųjų teršalų kiekiui mažinti raginant teršėjus mokėti už taršą arba skatinant subjektus diegti inovacijas. Per laikotarpį nuo 2005 m., kai ES pradėjo taikyti anglies dioksido apmokestinimo sistemą, iš šių mokesčių surenkamos pajamos pasiekė 142 mlrd. EUR, o išmetamas CO₂ kiekis sumažėjo 35 proc. Dabar apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą ES pradeda taikyti ir pastatų bei kelių transporto sektoriams.

Be ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, jau yra taikomos arba šiuo metu kuriamos nacionalinės arba subnacionalinės sistemos Japonijoje, Jungtinėse Valstijose, Kanadoje, Kinijoje, Naujojoje Zelandijoje, Pietų Korėjoje ir Šveicarijoje. ES bendradarbiauja su šiomis partnerėmis ir padeda kitoms šalims įgyvendinti anglies dioksido apmokestinimo koncepciją.

2023 m. liepos mėn. Komisija paskelbė savo pirmąją *Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo savanoriškos peržiūros* ataskaitą. Nuo 2015 m., kai buvo priimta ši darbotvarkė, ES padarė vidutinę arba didelę daugumos darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo pažangą. Dar labiau priartėti prie šių tikslų ES turėtų paspartinusi Europos žaliojo kurso ir Europos skaitmeninio dešimtmečio iniciatyvos įgyvendinimą.

Europos skaitmeninio dešimtmečio iniciatyvos įgyvendinimas

Skaitmeninės inovacijos keičia mūsų ekonomiką kvapą gniaužiančiu greičiu. Šiomet matėme, kaip nepaprastai greitai plinta generatyvinio dirbtinio intelekto (DI) technologijos, įskaitant didžiuosius kalbos modelius ir paveikslėlių generavimo priemones. **DI revoliucija – jau nebe ateities vizija, o dabarties faktas**. Patikimo DI potencialas didžiulis – jis gali padėti gerinti sveikatos priežiūrą, kurti veiksmingesnius vaistus, plėtoti saugesnes ir ekologiškesnes transporto sistemas, didinti pramonės veiksmingumą, rengti klimato kaitos prognozavimo modelius ir kurti ekonomiškai efektyvesnius tvariosios energetikos sprendimus.

Komisijos siekis kurti inovacijoms palankią, tačiau į žmogų orientuotą DI reglamentavimo aplinką buvo toliaregiškas. Dar 2021 m. balandžio mėn. Komisija pateikė **Dirbtinio intelekto aktą**, kuriuo siekiama užtikrinti, kad ES naudojamos DI sistemos būtų saugios, skaidrios, etiškos, nešališkos ir kontroliuojamos žmogaus. Siekdama parengti visapusišką inovacijoms palankią strategiją, Komisija pasiūlė ją grįsti **rizikos vertinimo principu**. Sėkmingai prasidėjusius trilogus dėl DI akto tikimasi užbaigti dar šiemet. Be to, ES parengė **Suderintą dirbtinio intelekto planą**, kuriuo siekia per šį dešimtmetį laipsniškai padidinti bendrą viešųjų ir privačiųjų investicijų į DI sumą iki 20 mlrd. EUR per metus.

Neseniai Vienoje atidarytoje Mašinų mokymusi grindžiamo tiksliojo vaizdinimo laboratorijoje bus sukurti geresni plaučių vėžio prognozavimo modeliai, padėsiantys **kartu su dirbtiniu intelektu rengti individualizuotus plaučių vėžio gydymo planus.**

2022 m. gruodžio mėn. buvo pasiektas reikšmingas susitarimas dėl **Europos deklaracijos dėl skaitmeninio dešimtmečio skaitmeninių teisių ir principų**. Ši deklaracija rodo žmonėms, įmonėms ir politikos formuotojams teisingą ES skaitmeninės pertvarkos kelią – joje įtvirtinama, kad šios transformacijos centre turi būti mūsų piliečiai, ir skatinama verslo sektoriuose diegti inovacijas.

2022 m. gruodžio mėn. taip pat priimta **Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa** – iniciatyva, kuria siekiama užtikrinti į ES piliečius orientuotą skaitmeninę transformaciją, grindžiamą Europos skaitmeninio suverenumo principais ir mūsų bendromis vertybėmis. Šioje programoje nustatomas stebėsenos ir bendradarbiavimo mechanizmas, padėsiantis įgyvendinti 2030 m. skaitmeninės politikos kelrodžio komunikate nustatytus bendrus Europos skaitmeninės transformacijos tikslus ir uždavinius. Būtent bendradarbiavimu grindžiami daugiašaliai projektai, kurių dėl didžiulio masto nė viena valstybė narė negalėtų imtis viena, padės užtikrinti mūsų skaitmeninę evoliuciją.

Nenuginčijama tiesa, kad nei skaitmeninė, nei žalioji pertvarka, nei ES technologinė lyderystė nėra įmanomos be puslaidininkių, arba lustų. Todėl 2023 m. kovo mėn. Europos Parlamentas ir valstybės narės pasiekė itin svarbų susitarimą dėl ankstesniais metais Komisijos pasiūlyto **Europos lustų akto**. Numatoma, kad politika grindžiamų investicijų, padėsiančių įgyvendinti šį aktą, bendra suma viršys 43 mlrd. EUR. Šiomis investicijomis bus remiama pirmoji tokio pobūdžio gamybos veikla ES, skatinama Europos projektavimo ekosistemos plėtotė ir remiama veiklos plėtra bei inovacijos visoje puslaidininkių vertės grandinėje.

Be to, 2022 m. spalio mėn. ir 2023 m. balandžio mėn. Komisija pagal ES valstybės pagalbos taisyklės patvirtino Prancūzijos ir Italijos norimą suteikti pagalbą, kurios paskirtis – paremti daugiau kaip 8 mlrd. EUR vertės investicijas į pirmuosius tokio pobūdžio masinės puslaidininkių gamybos įrenginius ES.

Rytų Vokietijoje esantis Saksonijos regionas, sėkmingai užbaigęs pertvarką, tapo vienu iš **stipriausių** į elektroniką besiorientuojančių **technologijų centrų Europoje**. Labai svarbų vaidmenį atliko ir pritraukti papildomų investicijų padėjo ES finansavimas. Žymiausias projektas – įmonės „Infineon“ 5 mlrd. EUR investicijos į naują lustų gamyklą, kurioje turėtų būti sukurta apie 1 000 naujų aukštos kvalifikacijos darbo vietų. „Infineon“ tikisi pagal ES lustų aktą gauti 1 mlrd. EUR viešąjį finansavimą.

Savo valstybės pagalbos priemonių rinkinyje Komisija turi ir daugiau priemonių mikroelektronikos pramonei remti. Viena iš jų – **bendriems Europos interesams svarbūs projektai**. 2023 m. birželio mėn. Komisija patvirtino vieną tokių projektą, kurio tikslas – visoje vertės grandinėje remti su mikroelektronikos ir ryšių technologijomis susijusius mokslinius tyrimus, inovacijas ir pirmąjį pramoninį tų technologijų diegimą. Tikimasi, kad valstybių narių teikiamas 8,1 mlrd. EUR viešasis finansavimas pritrauks 13,7 mlrd. EUR papildomų privačiųjų investicijų.

Varomoji Europos skaitmeninės ekonomikos jėga – duomenys – turi būti europiečių rankose. **Europos duomenų strategija** siekiama užtikrinti ES lyderystę duomenų visuomenėje. Bendrosios duomenų rinkos sukūrimas sudarys sąlygas duomenims laisvai judėti visoje ES ir tarp skirtingų sektorių, o tai duos naudą įmonėms, tyrėjams ir viešojo administravimo institucijoms.

2023 m. birželio mėn. buvo pasiektas susitarimas dėl **Duomenų akto** – labai svarbaus teisės akto, kuriuo siekiama užtikrinti, kad būtų prieinama daugiau duomenų, ir nustatyti duomenų naudojimo ir prieigos prie jų visuose ES ekonomikos sektoriuose taisykles. Numatoma, kad padėdamos įveikti teisinius, ekonominius ir techninius sunkumus, dėl kurių šiuo metu duomenys naudojami nepakankamai, naujosios taisyklės iki 2028 m. ES valstybėms narėms sukurs 270 mlrd. EUR papildomo BVP. Vartotojams ir įmonėms, kurie generuoja duomenis naudodamiesi produktais ir paslaugomis, šis aktas užtikrins įperkamesnes antrinės rinkos paslaugas, suteiks naujų galimybių naudotis paslaugomis, grindžiamomis prieiga prie duomenų, ir užtikrins geresnę prieigą prie duomenų, kuriuos renka arba generuoja įrenginiai.

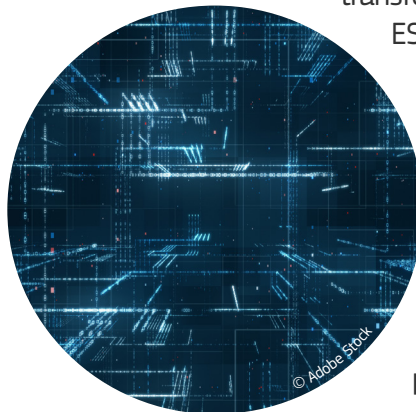
2022 m. lapkričio mėn. įsigaliojusiam **Skaitmeninių paslaugų akte** nustatomi nauji išsamūs visų interneto platformų

įpareigojimai užtikrinti, kad skaitmeninėje erdvėje būtų patiriama kuo mažiau žalos, ir joje saugoti naudotojų teises. 2023 m. balandžio 25 d. Komisija 17-ai subjektų suteikė labai didelių interneto platformų statusą, o dviem subjektams – labai didelių interneto paieškos sistemų statusą. Atitinkamą statusą įgiję paslaugų teikėjai nuo rugpjūčio mėn. pabaigos turi vykdyti visus naujus įpareigojimus, kuriais siekiama įgalinti ir apsaugoti interneto naudotojus, įskaitant nepilnamečius. Be kita ko, jie turi įvertinti ir mažinti su jų paslaugomis susijusią sistemine riziką ir taikyti patikimas turinio moderavimo priemones.

Siekdama užtikrinti šio akto vykdymą, Komisija taip pat pildė savo kompetenciją daugiadalykėmis vidaus ir išorės žiniomis. 2023 m. balandžio 17 d. pradėjo veikti Komisijos Jungtiniame tyrimų centre įsteigtas **Europos algoritmų skaidrumo centras**.

2022 m. lapkričio mėn. įsigaliojo ir **Skaitmeninių rinkų aktas**, kuriuo siekiama didinti sąžiningumą ir konkurencingumą skaitmeninėse rinkose. Jame nustatomi aiškiai apibrėžti objektyvūs kriterijai, pagal kuriuos galima nustatyti prieigos valdytojus. 2023 m. rugsėjo 6 d. Komisija suteikė prieigos valdytojų statusą šešioms subjektams. Dabar jie turės per šešis mėnesius užtikrinti, kad teikdami kiekvieną iš savo nurodytų pagrindinių platformos paslaugų jie vykdytų visas Skaitmeninių rinkų akte nustatytas pareigas.

2023 m. liepos mėn. Komisija priėmė naują **ketvirtosios kartos saityno (Web 4.0) ir virtualiųjų pasaulių** strategiją, padėsiančią tinkama linkme kaupti būsimas technologines permainas ir ES piliečiams, įmonėms ir viešojo administravimo įstaigoms užtikrinsiančią atvirą, saugią, patikimą, teisingą ir įtraukią skaitmeninę aplinką.

Šiuo metu savo nacionaline elektroninės tapatybės priemone tarpvalstybinio mastu gali naudotis tik apie 60 proc. ES gyventojų iš 14 valstybių narių. 2023 m. birželio mėn. buvo susitarta dėl **Europos skaitmeninės tapatybės** priemonės, kuria galės naudotis ES piliečiai, rezidentai ir įmonės, norintys įrodyti savo tapatybę arba patikrinti tam tikrą asmeninę informaciją. ES piliečiai ir rezidentai turės teisę į asmeninę skaitmeninės tapatybės dėklę, galiojančią bet kurioje ES vietoje naudojantis tiek internetu, tiek ne internetu teikiamomis viešosiomis ir privačiosiomis paslaugomis.

Tuo pat metu investuojama į infrastruktūrą ir įgūdžius, padedančius **mažinti skaitmeninę atskirtį** ir užtikrinti, kad vykstant mūsų visuomenių ir ekonomikų skaitmeninei transformacijai niekas nė vienoje ES vietoje nebūtų paliktas nuošalyje. Skaitmeninius tikslus padedančioms įgyvendinti priemonėms skirta apie 26 proc. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų. Prie to prisideda 2021–2027 metams pagal sanglaudos politiką numatyta 36,6 mlrd. EUR suma, papildanti 2014–2020 m. investuotus 16 mlrd. EUR, taip pat finansavimas pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę ir Skaitmeninės Europos programą.

2023 m. birželio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą, kuriuo siekiama padėti pagrindą **galimybei įvesti grynuosius pinigus papildantį skaitmeninį eurą**. Europos Sąjungoje populiarėjant elektroniniams ir skaitmeniniams mokėjimams, skaitmeninis euras galėtų būti plačiai pripažinta, ekonomiškai, saugi ir atspari viešųjų pinigų forma. Kartu Komisija pateikė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kurio tikslas – užtikrinti, kad gryniesi eurai visoje euro zonoje išliktų plačiai pripažįstama ir prieinama mokėjimo priemonė.

Be to, Komisija pateikė du pasiūlymus dėl mokėjimų ir viso finansų sektoriaus skaitmenizacijos. Jais pirmenybė teikiama vartotojų interesams, konkurencijai, saugumui ir pasitikėjimui. Pirmuoju pasiūlymu siekiama atlikti Mokėjimo paslaugų direktyvos peržiūrą, kurios tikslas – sustiprinti sukčiavimo prevenciją, vartotojų teises ir atvirosios bankininkystės sistemas.

Antrajame pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto nustatoma sistema, reglamentuojanti trečiųjų šalių prieigą prie klientų finansinių duomenų įvairiose finansinių paslaugų srityse.

Šios iniciatyvos papildė 2022 m. spalio mėn. pateiktą pasiūlymą suteikti momentinio mokėjimo eurais galimybę visiems piliečiams ir įmonėms ES ir Europos ekonominėje erdvėje. Tikslas – užtikrinti galimybę **bet kurią dieną atlikti įperkamus ir saugius per dešimt sekundžių įvykdomus eurų pervedimus**, didinančius patogumą ir veiksmingumą finansų sektoriuje.

2023 m. **prie euro zonos prisijungė Kroatija**. Dabar bendra ES valiuta naudojasi 20 valstybių narių ir 347 mln. ES piliečių.

Mūsų bendrosios ir socialinės rinkos stiprinimas

Šiomet minime **30-ąsias bendrosios rinkos**, kuri yra ilgalaikio ES konkurencingumo laidas, **metines**. Apskaičiuota, kad ši didžiausia pasaulyje rinka, aprėpianti 440 mln. piliečių ir 23 mln. įmonių ir sudaranti 15 proc. viso pasaulio BVP, per trisdešimtmetį nuo jos sukūrimo padidino ES BVP 9 proc. Bendroji

rinka padeda valstybėms narėms rasti bendrų būdų spręsti tokias problemas, kaip karas Ukrainoje, energetikos krizė ir pragyvenimo išlaidų krizė. Vartotojams ji suteikia galimybę rinktis iš didesnio, aukštesnius standartus atitinkančio ir pigesnio asortimento, o verslininkams – galimybę tapti konkurencingiems pasaulyje.

2023 m. kovo 16 d., minint bendrosios rinkos metines, Komisija pateikė komunikatą, kuriame išdėstė savo **ilgalaikio konkurencingumo viziją**. Jame pripažįstamas bendrosios rinkos potencialas didinti našumą ir išdėstoma, kaip, išnaudodama savo stiprybes, ES galėtų ne tik sumažinti atotrūkį ekonomikos augimo ir inovacijų diegimo srityse, bet ir pasiekti didesnių tikslų. Perspektyvi, aiškiai apibrėžta ir

koordinuota ES sistema skatins klestėti įmones, pajėgias konkuruoti pasaulinėje rinkoje, kurti patrauklias darbo vietas ir nustatyti pasaulinius standartus.

Pastaraisiais metais nesibaigiant virtinei ekonominių sukrėtimų, ES ekonomika išlieka stebėtinai atspari. 2022 m. **ji**

įspūdingai atsigavo – užfiksuotas net 3,4 proc. jos augimas. Plėtrą skatino tvirta darbo rinka – **nedarbo lygis buvo rekordiškai žemas, o užimtumas didėjo**. Prie to labai prisidėjo ryžtingi veiksmai, kurių ėmėsi ES ir jos valstybės narės.

Kita vertus, dėl šių gerų rezultatų lėčiau mažėjo infliacija. Didelė infliacija ir pinigų politikos atsakas į ją – palūkanų normų padidinimas – iš dalies lėmė dabartinį nemažą ekonomikos augimo sulėtėjimą.

Vis dėlto tai, kad 2023 m. pirmąjį pusmetį užfiksuotas labai nedidelis ekonomikos augimas, išskleidė ankstesnius nuogaštavimus dėl žiemą galimo patirti nuosmukio. Nors tebesama daug netikrumo, ypač dėl tebesitęsiančios Rusijos invazijos į Ukrainą, tikimės, kad ekonomika ir

toliau augs. Be to, prognozuojama, kad neigiamas infliacijos poveikis namų ūkių perkamajai galiai mažės, o darbo rinka išliks tvirta.

ES ekonominį atsparumą ir konkurencingumą lemia jos unikalūs ekonomikos modelis. Tris dešimtmečius kuriame galingą bendrąją rinką, pasižyminčią stipriu socialiniu aspektu. Būtent todėl 2020 m. pradėjome taikyti priemonę SURE (Laikinos paramos priemonę nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti), skirtą dėl COVID-19 pandemijos galimoms prarasti darbo vietoms ir pajamoms apsaugoti. **Galutinė SURE įgyvendinimo ir poveikio ataskaita** parodė, kad tais metais iš priemonės lėšų paremta daugiau kaip 2,5 mln. įmonių ir ji padėjo išsaugoti darbo vietas apie 31,5 mln. žmonių. Taikomų nacionalinių paramos priemonių iki 2022 m. pamažu akivaizdžiai sumažėjo – parama pagal priemonę SURE tebebuvo teikiama 40 000 įmonių ir 350 000 asmenų.

Apskritai 2020–2022 m. **priemonė SURE atliko lemiamą vaidmenį sudarant sąlygas greitam ekonomikos atsigavimui po pandemijos** – iš jos lėšų 19-oje valstybių narių išmokėta 98,4 mlrd. EUR. Beveik pusė visų lėšų išleista sutrumpinto darbo laiko sistemoms, o maždaug trečdalis – panašioms savarankiškai dirbantiems asmenims skirtoms priemonėms. 12 proc. lėšų išleista darbo užmokesčio subsidijavimo schemoms ir kitoms panašioms priemonėms, o likę 5 proc. – su sveikata susijusioms priemonėms, kurios apėmė prevencines kovas su COVID-19 priemonės, sveikatos priežiūros specialistų įdarbinimą ir rėmimą, dėl to patiriant papildomų darbo sąnaudų, taip pat sveikatos priežiūros įrangos ir vaistų, įskaitant vakciną, pirkimą.

Nepaisant beprecedenčių pandemijos ir karo sukeltų sukrėtimų, Komisija ir toliau dėjo

pastangas užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą. 2023 m. sausio mėn. įsigaliojusiu **Užsienio subsidijų reglamentu** siekiama spręsti užsienio subsidijų sukeliamų bendrosios rinkos iškreipimų problemą. Šios naujos taisyklės leis ES išlikti atvirai prekybai ir investicijoms ir kartu užtikrinti vienodas sąlygas visoms ES veikiančioms įmonėms. Reglamentas pradėtas taikyti liepos 12 d. Nuo spalio 12 d. įmonės turės Komisijai pranešti apie koncentracijų ir dalyvavimo viešųjų pirkimų procedūrose atvejus, kuriais ekonominę veiklą ES vykdančioms įmonėms yra suteikiami trečiųjų valstybių finansiniai įnašai ir kuriais yra pasiekiamos tam tikros ribos, nuo kurių apie juos būtina pranešti.

2023 m. gegužės mėn. mūsų pasiūlytos ES muitų sąjungos reformos tikslas – tradicines muitinės deklaracijas pakeisti pažangia, duomenimis grindžiama importo priežiūros sistema. Pasiūlyta reforma yra **pati nuodugniausia ir plačiausia užmojo muitų sąjungos pertvarka nuo šios sąjungos sukūrimo 1968 m.**

Smarkiai didėjant prekybos apimčiai, populiarėjant elektroninei prekybai ir sparčiai gausėjant ES standartų, kurių reikia laikytis atliekant muitinį tikrinimą, naujoji sistema, kurią įgyvendinti padės nauja institucija – ES muitinė, padės sumažinti dabartinių sudėtingų muitinės procedūrų skaičių ir užtikrinti, kad bendroji rinka taptų konkuresnė, saugesnė ir tinkamesnė ateičiai.

2022 m. gruodžio 8 d. Komisija pasiūlė keletą priemonių, kuriomis, pasitelkiant ir skatinant skaitmenizaciją, siekiama **modernizuoti ES pridėtinės vertės mokesčio sistemą, kad ji būtų naudingesnė įmonėms** ir atsparesnė sukrėtimams. Pasiūlytos pagrindinės priemonės padės valstybėms narėms kasmet

surinkti iki 18 mlrd. EUR daugiau pajamų iš pridėtinės vertės mokesčio, o įmonėms, įskaitant mažąsias ir vidutines, – augti. Tą patį mėnesį Komisija priėmė pasiūlymą dėl **naujų mokesčių skaidrumo taisyklių**, kuriomis reikalaujama, kad ES įsisteigę kriptoturto paslaugų teikėjai praneštų apie visus Sąjungoje gyvenančių klientų sandorius. Tai padidins valstybių narių galimybes nustatyti mokesčio sukčiavimo, mokesčių slėpimo ir mokesčių vengimo atvejus ir su jais kovoti, nes šioje srityje permelyg dažnai stinga skaidrumo. 2023 m. gegužės mėn. ES finansų ministrai dėl šio pasiūlymo pasiekė politinį susitarimą.

Europos įmonės gali džiaugtis ne tik integruota rinka, aukštos kvalifikacijos darbo jėga ir mažesne biurokratija, bet ir našia inovacijų sistema. Sektorių, kuriuose intensyviai naudojamosi intelektinės nuosavybės teisėmis, produkcija sudaro beveik pusę viso BVP ir daugiau kaip 90 proc. viso ES eksporto. Atsižvelgdama į tai, Komisija 2023 m. balandžio 27 d. pasiūlė **naujas patentų taisykles**. Pasiūlytais reglamentais dėl esminių standartų patentų ir priverstinio patentų licencijavimo krizinėse situacijose ir peržiūrėtu teisės aktu dėl papildomos apsaugos liudijimų bus sukurta skaidresnė, veiksmingesnė ir geriau ateičiai pritaikyta intelektinės nuosavybės teisių sistema. Jais siekiama didinti patentų sistemos veiksmingumą, toliau mažinant bendrosios rinkos susiskaidymą bei biurokratizmą ir didinant efektyvumą. Jie suteiks ekonominės veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms galimybę geriau apsaugoti inovacijas ir kartu užtikrins sąžiningą prieigą prie jų, be kita ko, ekstremaliosiose situacijose.

Dar vienas bendrosios rinkos ramstis – atsparus bankų sektorius, kurį stiprina patikima krizių valdymo sistema. 2023 m. balandžio 18 d. Komisija priėmė pasiūlymą pakoreguoti ir dar labiau **sustiprinti esamą ES bankų krizių valdymo ir indėlių draudimo sistemą** daugiausia dėmesio skiriant

vidutinio dydžio ir mažesniems bankams. Pirmaisiais šios sistemos taikymo metais įgyta patirtimi grindžiamu pasiūlymu pertvarkymo institucijoms suteikiama veiksmingesnių priemonių, padedančių užtikrinti, kad tais atvejais, kai ištinka krizė ir kyla pavojus finansiniam stabilumui, indėlininkai, pavyzdžiui, asmenys, įmonės ir viešieji subjektai, galėtų ir toliau naudotis savo banko sąskaitomis. Šiuo pasiūlymu visų pirma siekiama palengvinti naudojimąsi bankų sektoriaus finansuojamais pertvarkymo ir indėlių draudimo fondais, suteikiančiais valdžios institucijoms galimybę per bankų krizes geriau apsaugoti indėlininkus, pavyzdžiui, pervedant lėšas iš sunkumų patiriančio banko į patikimą banką.

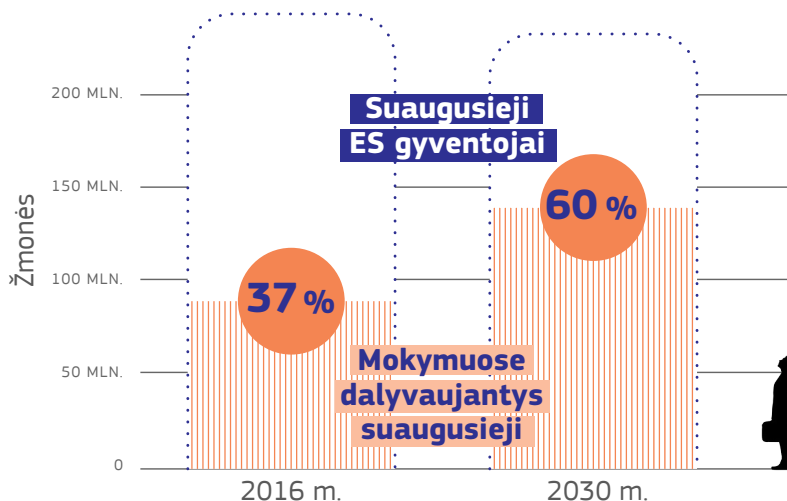
Be to, ES **baigia įgyvendinti pasauliniame susitarime „Bazelis III“ numatytas reguliavimo reformas**, didinančias jos teritorijoje veikiančių bankų atsparumą ir stiprinančias jų priežiūrą ir rizikos valdymą. Naujosios bankininkystės taisyklės padės užtikrinti, kad ES bankai taptų atsparesni galimiems būsimiems ekonominiams sukrėtimams, ir pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos.

Socialinės rinkos ekonomikos teikiamų galimybių išnaudojimas: dėmesys socialiniam dialogui ir įgūdžiams

Mūsų unikaloje socialinėje rinkos ekonomikoje verslo galimybėms ir visuomenės gerovei teikiama vienoda svarba, o socialinės Europos ašimi laikomas žmogus ir jo gerovė. Pastaraisiais metais padidėjus infliacijai ir pragyvenimo išlaidoms, svarbu visų lygmenų politika siekti užtikrinti, kad perkamoji galia sumažėtų kuo mažiau, kaip pabrėžta vykdant 2023 m. Europos semestro ciklą.

Igūdžiai atveria galimybių

ES siekia užtikrinti, kad mokymuose kasmet dalyvautų 60 proc. suaugusiųjų

Todėl ir toliau įgyvendiname **Europos socialinių teisių ramsčio** veiksmų planą. Valstybės narės patvirtino ES 2030 m. socialinius tikslus – užtikrinti, kad darba turėtų bent 78 proc. 20–64 m. žmonių, mokymuose kasmet dalyvautų bent 60 proc. visų suaugusiųjų, o asmenų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičius sumažėtų bent 15 mln. (palyginti su 2019 m.).

Turime užtikrinti, kad visi ES dirbantys žmonės galėtų gyventi oriai. Buvo pasiektas istorinės svarbos susitarimas dėl Direktyvos dėl **deramo minimaliojo darbo užmokesčio** – į nacionalinę teisę ji bus perkelta iki 2024 m. lapkričio mėn. Šioje direktyvoje nustatyta deramo minimaliojo darbo užmokesčio nustatymo teisės aktais procedūra ir valstybių narių įpareigojimas skatinti kolektyvines derybas dėl darbo užmokesčio padės visos ES dirbantiems išbristi iš skurdo.

Europos socialinės rinkos ekonomikos klestėjimo veiksnys – profesinių sąjungų, darbdavių ir vyriausybės dialogas, dažniausiai vykstantis kolektyvinių derybų forma. Tvirtai tikime, kad socialinis dialogas – galinga priemonė, padedanti rasti bendrus problemų,

su kuriomis susiduriame šiandieniniame nuolat kintančiame darbo pasaulyje, sprendimus. Remdamosi mūsų 2023 m. sausio mėn. komunikatu, valstybės narės priėmė **Tarybos rekomendaciją, kurioje numatyta konkrečių priemonių aktyvesniam socialinių partnerių dalyvavimui nacionaliniu ir ES lygmenimis užtikrinti**. Šiuo tikslu reikia konsultuotis su socialiniais partneriais rengiant ir įgyvendinant ekonominę, užimtumo ir socialinę politiką, skatinti kolektyvines derybas ir sudaryti sąlygas didinti socialinių partnerių pajėgumus.

2022 m. rugsėjo mėn. Komisija priėmė gaires, kuriomis siekiama individualiai savarankiškai dirbantiems asmenims, visų pirma tiems, kurie dirba skaitmeninėje ekonomikoje arba per skaitmenines darbo platformas, suteikti teisinio tikrumo, paaiškinant, kuriais atvejais konkurencijos teisė netrukdo jiems kolektyviai derėtis dėl geresnių sąlygų. Tuo pat metu teisėkūros institucijos pradėjo galutines derybas dėl Komisijos **pasiūlytos direktyvos dėl darbo skaitmeninėse platformose sąlygų gerinimo**. Šiuo pasiūlymu siekiama užtikrinti, kad per skaitmenines darbo platformas

dirbantiems asmenims būtų suteikiamas teisinis faktines jų darbo sąlygas atitinkantis užimtumo statusas ir kad jie galėtų naudotis atitinkamomis darbuotojų teisėmis bei gauti jiems priklausančias socialines išmokas. Sutelkiant dėmesį į skaitmenines darbo platformas, pasiūlyme taip pat sprendžiamas sudėtingas platformose vykdomo algoritminio valdymo klausimas – siekiama užtikrinti, kad šį procesą prižiūrėtų žmogus ir kad jis būtų skaidrus.

•••••

Austrijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas padeda didinti socialinį atsparumą, nes iš jo lėšų dengiamos išlaidos, patiriamos vykdam sutartis su 275 bendruomenės

slaugytojais. Pagal programą taip pat investuota į 94 elektromobilių ir 37 elektrinių dviračių parką, kad slaugytojai galėtų teikti kokybiškas daugiausia vyresnio amžiaus žmonėms reikalingas priežiūros paslaugas ir atokiose vietovėse.

•••••

Kad žalioji, skaitmeninė ir demografinė pertvarkos būtų sėkmingos, ES turi daug investuoti į mokymąsi visą gyvenimą, padedantį žmonėms pritaikyti savo įgūdžius prie nuolat kintančios darbo rinkos. Mūsų vykdomos **Europos įgūdžių metų** iniciatyvos tikslas – užtikrinti, kad visi – valdžios institucijos, įmonės ir asmenys – pripažintų, koks svarbus yra mokymasis, ir imtųsi veikti. Investicijoms į įgūdžių ugdymo programas valstybės narės gali, daugiausia pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir per „Europos socialinį fondą +“, gauti **ES lėšų** – 2021–2027 m. biudžete jų numatyta apie **65 mlrd. EUR**. 2023 m. balandžio mėn. Komisija priėmė dvių naujų Tarybos rekomendacijų – **dėl skaitmeninių įgūdžių ir dėl skaitmeninio švietimo ir mokymo** – pasiūlymus.

Jais siekiama padėti valstybėms narėms ir švietimo ir mokymo sektoriui užtikrinti kokybišką, įtraukų ir prieinamą ES gyvenančių žmonių skaitmeniniams įgūdžiams ugdyti būtina skaitmeninį švietimą ir mokymą.

2023 m. Komisija padidino bendrą programos „**Erasmus+**“ biudžetą iki 4,43 mlrd. EUR – didžiausio iki šiol metinio finansinio paketo. Juo svariai prisidedama prie Europos įgūdžių metų iniciatyvos. Be daugybės kitų projektų, pagal programą „Erasmus+“ dabar remiami 50 Europos universitetų aljansų, kuriems priklauso daugiau kaip 430 Europos Sąjungos ir kitų šalių, įskaitant Ukrainą, aukštojo mokslo įstaigų.

Be platesnio masto iniciatyvų, kuriomis skatinamas bendrų įgūdžių ugdymas, Komisija taip pat ėmėsi konkrečių sektoriinių iniciatyvų, kuriomis siekiama atsižvelgti į skirtingų pramonės ekosistemų realijas. Pavyzdžiui, **įgūdžių pakto** tikslas – suburti viešojo ir privačiojo sektorių organizacijas, kad jos

išsiaiškintų, kokių įgūdžių trūksta kiekviename sektoriuje, numatytų, kokių įgūdžių reikės ateityje, ir įsipareigotų darbingo amžiaus žmonėms suteikti jų kvalifikacijai kelti ir jiems persikvalifikuoti reikalingas mokymosi galimybes. Prie šios 2020 m. pradėtos įgūdžių pakto iniciatyvos iki šiol individualiai arba kaip įgūdžių partnerystių šalys prisijungė 1 500 keturiolikai pramonės sektorių atstovaujančių organizacijų iš visų ES valstybių narių ir šalių kandidačių. Tai visų rūšių viešojo ir privačiojo sektorių organizacijos, be kita ko, nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos, įmonės, socialiniai partneriai, tarpšakinės ir tarpsektorinės organizacijos, prekybos rūmai, švietimo ir mokymo paslaugų teikėjai ir užimtumo tarnybos. Iki šiol pagal pakta teikiamomis **kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo paslaugomis pasinaudojo 2 mln. žmonių**. Atnaujinta arba parengta apie 15 500 mokymo programų, o į įgūdžių ugdymo iniciatyvas pakto nariai investavo 160 mln. EUR.

Be to, įgyvendindama Europos įgūdžių metų iniciatyvą, Komisija liepos mėn. pradėjo pirmo etapo konsultacijas su Europos socialiniais partneriais dėl **ES stažuochių kokybės sistemos stiprinimo**. Šia sistema siekiama padėti mokslus baigusiam ir nedirbančiam jaunimui susirasti darbą atliekant kokybiškas stažuotes. Neseniai atliktos „Eurobarometro“ apklausos duomenimis, 76 proc. Europos jaunuolių per stažuotę išmoko savo profesijai naudingų dalykų, o 68 proc. atlikę stažuotę rado darbą. Šia iniciatyva bus remiami ES kovos su jaunimo nedarbu Europos Sąjungoje veiksmai. 2020 m. liepos mėn. pateiktas Jaunimo užimtumo rėmimo dokumentų rinkinys jau davė rezultatų – buvo sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva, modernizuota Europos profesinio

rengimo ir mokymo sistema ir suteiktas naujas postūmis pameistrystės programoms.

Mūsų parengtoje 2023 m. ataskaitoje „Demografinių pokyčių poveikis kintančios aplinkos sąlygomis“ dar kartą apžvelgiamos mūsų ekonomikas ir visuomenes formuojančios demografinės tendencijos. Pripažindama, kad dėl demografinių pokyčių kyla iššūkių, Komisija ir toliau **įtraukia demografinius aspektus į formuojamą atitinkamų sričių ES politiką**. Siekdami padėti ES regionams, kuriuose sparčiai mažėja darbingo amžiaus gyventojų, 2023 m. sausio mėn. pristatėme Specialistų gausinimo mechanizmą, kuris yra sudedamoji mūsų parengtos visuotinės Specialistų potencialo išnaudojimo Europos regionuose strategijos dalis. 2023 m. gegužės mėn. paskelbėme kvietimą teikti pasiūlymus dėl bandomųjų projektų ir pagal techninės paramos iniciatyvą pradėjome įgyvendinti pavyzdinį projektą, skirtą regioninės plėtros kliūtims įveikti.

Jauna kaimo verslininkė

Nazaret Mateos Álvarez iš Paredes de Navos (Palensija, Ispanija) 2022 m. laimėjo ES ekologinių iniciatyvų apdovanojimų kategorijos „Geriausia ekologiniu ūkininkavimu besiverčianti ūkininkė“ apdovanojimą. Ji išrado novatorišką grybų auginimo naudojant natūralias trąšas ir mažiau vandens būdą ir jį taikydama padeda stiprinti vietos ekonomiką.

Priemonė „NextGenerationEU“ ir europinių investicijų didinimas

Priemonė „NextGenerationEU“ – ne tik atsakas į COVID-19 pandemijos sukeltus sunkumus, bet ir **istorinė galimybė sukurti kiekvienam ES piliečiui tarnaujančią ekonomiką**. Esame tvirtai pasiryžę įgyvendinti susikurtą žalesnės, labiau skaitmeninės ir socialiai teisingesnės Europos viziją. 2022 ir 2023 m. pradėjome iš bendroms europinėms investicijoms skirto 800 mlrd. EUR priemonės „NextGenerationEU“ biudžeto investuoti į konkrečius vietoje vykdomus projektus, kuriais siekiama sukurti tvarią, atsparią ir konkurencingą Europą ir užtikrinti visų ES gyventojų gerovę.

Pagrindinis priemonės „NextGenerationEU“ elementas – **Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė**, suteikianti visoms valstybėms narėms galimybę naudotis beprecedenčiais finansiniais ištekliais. Šias lėšas jos naudoja transformacinėms reformoms ir investicijoms, kurios lems ateities kartų jusimus Europos šalių ekonomikos ir visuomenės pokyčius, įgyvendinti. Šios priemonės vertė – 723 mlrd. EUR.

Dėl ypatingo dėmesio tvarumui, inovacijoms ir darbo vietų kūrimui ši priemonė sparčiai tampa kertiniu mūsų ekonominės politikos akmeniu. Ji ir toliau įgyvendinama visu tempu. **Jau išmokėta iš viso 153,4 mlrd. EUR**, įskaitant 56,6 mlrd. EUR išankstinį finansavimą. Valstybės narės toliau vykdo priimtus reformų ir investicijų įsipareigojimus. Komisijos skaičiavimais, vien priemonės „NextGenerationEU“ lėšomis finansuojamos investicijos galėtų 2024 m. padidinti ES BVP maždaug 1,5 proc.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ramsčiai

Žalioji pertvarka

Skaitmeninė transformacija

Ekonominė sanglauda, našumas ir konkurencingumas

Socialinė ir teritorinė sanglauda

Sveikata ir ekonominis, socialinis ir institucinis atsparumas

Naujai kartai skirtos politikos priemonės

Ši priemonė pasirodė esanti nepaprastai lanksti ir padeda veiksmingai įveikti įvairias kylančias krizes. Rusijai pradėjus brutalaus agresijos karą prieš Ukrainą, pateikėme planą „REPowerEU“, kuriuo siekiame panaikinti savo priklausomybę nuo rusiško iškastinio kuro spartindami perėjimą prie švarios energijos ir bendromis jėgomis kurdami atsparesnę energetikos sistemą ir tikrą energetikos sąjungą. Valstybės narės gali naudotis beveik 270 mlrd. EUR siekiančiomis plano „REPowerEU“ lėšomis, iš kurių 225 mlrd. EUR gali būti išmokėta kaip ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo tikslams skirtos paskolos, 20 mlrd. EUR – kaip papildomos dotacijos, o iki 23 mlrd. EUR gali būti dotacijų forma pervesta iš kitų ES fondų.

Valstybių narių nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų analizė rodo, kad:

- 203 mlrd. EUR iš visos asignavimų sumos yra skirta priemonėms, kuriomis siekiama iki 2030 m. bent 55 proc. **sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kieki;**

- 131 mlrd. EUR yra skirta iniciatyvoms, padėsiančioms skatinti Europos ekonomikų ir visuomenių **skaitmeninę transformaciją.**

Valstybių narių pasiūlytomis reformomis ir investicijomis viršijamas siekis užtikrinti, kad bent 37 proc. išlaidų būtų susiję su priemonėmis, padedančiomis įgyvendinti klimato srities tikslus, o bent 20 proc. išlaidų – su skaitmeniniais tikslais. Vertinant visos priemonės mastu, numatytos klimatui skirtos išlaidos sudaro apie 40 proc., o skaitmeninės išlaidos – 26 proc.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė paskatino įgyvendinti svarbias reformas įvairiose politikos srityse. **Reformas sudaro daugiau kaip trečdalį visų 27-iose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytų priemonių** (apie 2 187 reformos, palyginti su 3 780 investicijų iniciatyvų). Šios reformos ne tik didina valstybių narių atsparumą ilguoju laikotarpiu, bet ir sudaro geresnes sąlygas sėkmingai įgyvendinti

pagal šią priemonę daromas susijusias investicijas ir sanglaudos politikos lėšas. Jomis, be kita ko, modernizuojamos pagrindinių sektorių (skaitmeninės ekonomikos, atsinaujinančiųjų energijos išteklių, transporto) reglamentavimo sistemos, tobulinamos leidimų išdavimo ir viešųjų pirkimų procedūros ir gerinamas teisinės valstybės principo bei apsaugos nuo korupcijos priemonių taikymas. Jau patvirtintų **pavyzdinių reformų** pavyzdžiai:

- reformos, kuriomis siekiama užtikrinti kibernetinį saugumą (Rumunija) ir skaitmenizuoti viešąjį administravimą (Slovakija);
- teisingumo sistemų reformos, kuriomis siekiama didinti šių sistemų veiksmingumą trumpinant teismo procesų trukmę ir gerinant organizacinę teismų struktūrą (Ispanija, Italija);
- reformos, kuriomis siekiama modernizuoti aktyvią darbo rinkos ir įgūdžių politiką (Ispanija, Vokietija);
- reformos, kuriomis siekiama padidinti viešojo mokslinių tyrimų finansavimo nuspėjamumą ir stabilumą (Portugalija) ir didinti mokslinę kompetenciją bei gerinti universitetų ir viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų veiklos rezultatus (Slovakija);
- reformos, kuriomis siekiama kovoti su korupcija ir užtikrinti informatorių apsaugą (Kipras);
- licencijų išdavimo supaprastinimo reformos, kuriomis siekiama skatinti investicijas į jūrų atsinaujinančiuosius energijos išteklius, ir reformos, kuriomis

siekiama sudaryti sąlygas pradėti naudoti vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių (Graikija, Ispanija, Portugalija);

- reformos, kuriomis siekiama padėti diegti atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir darniojo transporto sistemas (Kroatija, Rumunija);
- reformos, kuriomis gerinama teisėkūros proceso kokybė (Bulgarija);
- reformos, kuriomis siekiama padidinti būsto įperkumą (Latvija, Nyderlandai).

Svarbiausių investicijų iniciatyvų, kurių pagrindiniai etapai jau užbaigti, pavyzdžiai:

- investicijos, padedančios mažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro ir didinti jos energijos vartojimo efektyvumą (Kroatija – 91 mln. EUR, Prancūzija – 1,4 mlrd. EUR);
- 600 000 naujų knyginių kompiuterių, kurie bus skolinami mokytojams ir mokiniams, įsigijimas ir skaitmeninių inovacijų centrų, padėsiančių įmonėms vykdyti skaitmenizaciją, atranka (Portugalija – 600 mln. EUR);
- finansavimas turizmo sektoriuje veikiančių įmonių, tarp jų 4 000 mažųjų ir vidutinių įmonių, konkurencingumui didinti (Italija, 1,9 mlrd. EUR);
- viešojo administravimo skaitmenizacija siekiant piliečiams ir įmonėms teikti skaitmenines, paprastas, įtraukias ir saugias viešąsias paslaugas (Portugalija – 170 mln. EUR);
- plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtra (Latvija – 4 mln. EUR).

Vienas iš didžiausių paramos pagal Suomijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą gavėjų yra **startuolis „Solar Foods“, taikantis biologinį baltymo gamybos procesą, kuriam naudojamas žaliasis vandenilis.**

Patentuotas soleino baltymas suteikia galimybę gaminti maistą tiesiog iš oro. Tai ne mokslinė fantastika – startuolio parodomajai gamyklai Vantoje (Suomija) skirta 33,6 mln. EUR parama. Šis projektas taip pat sudaro dalį Komisijos patvirtinto bendriems Europos interesams svarbaus projekto, kuriuo siekiama sukurti vandenilio vertės grandinę.

Europos Sąjungos vardu ES obligacijas leidžianti Komisija sėkmingai pasiekė tikslą per pirmąjį pusmetį surinkti 80 mlrd. EUR finansavimą ir siekia iki metų pabaigos sutelkti dar 40 mlrd. EUR.

Iš šių sumų daugiau kaip 100 mlrd. EUR bus skirta ekonomikos gaivinimo programai „NextGenerationEU“, o iki 18 mlrd. EUR – Ukrainai skirtai programai „Makrofinansinė pagalba +“. Taip Komisija daro svarbią pažangą, susijusią su siekiu remti valstybių narių ekonomikos atsigavimą ir solidarizuotis su Ukraina, ir kartu stiprina Sąjungos kaip emitentės vaidmenį finansų rinkose.

Komisija išlieka pasaulinė lyderė **žaliųjų obligacijų** srityje – iki šiol per 2023 m. ji išleido obligacijų už 7,7 mlrd. EUR, o iš viso – už 44,2 mlrd. EUR, taigi ji toliau juda nusistatyto 250 mlrd. EUR tikslo link.

**NEXT
GEN
EU**

806,9 mlrd. EUR*
pagal priemonę „NextGenerationEU“

* Suma nurodyta dabartinėmis kainomis. 2018 m. kainomis ji sudaro 750 mlrd. EUR.

Siekdama pritaikyti ES fiskalines taisykles ateičiai, Komisija 2023 m. balandžio 26 d. pasiūlė naujas taisykles, kurių tikslas – atlikti **nuodugniausią po didžiojo 2008 m. ekonomikos nuosmukio ES ekonomikos valdymo taisyklių reformą**. Pagrindinis šių pasiūlymų tikslas – vykdant reformas ir investuojant, visose valstybėse narėse didinti valdžios sektoriaus skolos tvarumą ir skatinti tvarų ir integracinį augimą. Per šią pertvarką, taikant skaidrią bendrą ES sistemą, bus supaprastintas ekonomikos valdymas, padidinta nacionalinė atsakomybė, daugiau dėmesio skirta vidutinės trukmės laikotarpiui ir sustiprintas vykdymo užtikrinimas.

Dar viena svarbi privačiojo finansavimo pritraukimo į mūsų ekonomiką ir žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos finansavimo priemonė yra **kapitalo rinkų sąjungos stiprinimas**. Šiame kontekste Komisija 2022 ir 2023 m. pasiūlė kelias iniciatyvas ir įvykdė 2020 m. Kapitalo rinkų sąjungos kūrimo veiksmų plane prisiimtus įsipareigojimus, būtent:

- padidinti **ES tarpuskaitos paslaugų** patrauklumą ir atsparumą, taip padedant stiprinti ES atvirą strateginį savarankiškumą ir išsaugoti finansinį stabilumą;
- visoje ES padidinti tam tikrų **taisyklių dėl įmonių nemokumo** veiksmingumą, kad jos padėtų skatinti tarpvalstybines investicijas;

- nauju **įtraukimo į biržos sąrašus aktu** sumažinti visų dydžių įmonėms, ypač mažosioms ir vidutinėms, tenkančią administracinę naštą, kad jos galėtų lengviau gauti viešąjį finansavimą patekdamos į vertybinių popierių biržų sąrašus;
- **didinti neprofesionaliųjų investuotojų pasitikėjimą ir tikrumą, kad jie galėtų saugiai investuoti** į savo ateitį, ir įgalinti juos priimti investavimo sprendimus, atitinkančius jų poreikius ir prioritetus;
- užtikrinti, kad ES taikomos mokesčio prie pajamų šaltinio išskaičiavimo procedūros būtų veiksmingesnės ir saugesnės investuotojams, finansų tarpininkams ir valstybių narių mokesčių administratoriams, taip siekiant skatinti investicijas ir padėti kovoti su piktnaudžiavimu mokesčiais.

Investicijos toliau remiamos ir **ES sanglaudos fondų lėšomis**, kuriomis užtikrinamas subalansuotas ekonomikos augimas, ekonominė konvergencija, socialinės galimybės ir vienodos sąlygos visoje vidaus rinkoje. Numatoma, kad 2022 m. Komisijos priimtoms 379 programoms, kuriomis sutelkta 378 mlrd. EUR ES parama, 2021–2027 m. paskatins 545 mlrd. EUR investicijas. 70 proc. šių investicijų bus nukreipta į mažiausiai išsivysčiusius regionus. Tačiau šalutinį sanglaudos finansavimo poveikį pajus visos šalys ir regionai – dėl sanglaudos politikos iki šio laikotarpio pabaigos bent 0,5 proc. padidės ES BVP ir bus sukurta 1,3 mln. papildomų darbo vietų.

Pasinaudojus didesne nei 363 mln. EUR suma iš ES sanglaudos fondų, šiemet atidarytas **Breilos tiltas**. Beveik 2 km ilgio tiltas yra didžiausias tiltas per Dunojų, didžiausias tiltas Rumunijoje ir trečias pagal ilgį kabamasis tiltas ES.

Galiausiai, norint didinti žalesnei, labiau skaitmeninei ir socialinei Sąjungai kurti būtinas europines investicijas, reikia tinkamai veikiančių viešojo administravimo institucijų. Visas viešąsias investicijas ir reformas administruoja valstybės tarnautojai. Todėl Komisija padidino pastangas **padėti valstybėms narėms modernizuoti savo viešojo administravimo institucijas** ir operatyviai spręsti dabartinius ir būsimus uždavinius. 2022 m. pradėjome įgyvendinti pirmąją viešojo administravimo institucijų darbuotojų mainų iniciatyvą. Ji suteiks 300 valstybės tarnautojų iš 19 valstybių narių galimybę paviešėti atitinkamose kitos valstybės narės administravimo institucijose ir pasikeisti ekspertinėmis žiniomis bei gerosios praktikos pavyzdžiais.

2022 m. visiškai laikėmės **ES teisėkūroje taikytino principo „kiek plus, tiek minus“**. Po metų pasiūlėme iniciatyvų, kuriomis tikimasi sumažinti bendrą administracinę naštą ir kompensuoti kuo daugiau kitų išlaidų. Esame įsipareigoję 2023 m. iš naujo paskatinti racionalizuoti atskaitomybės reikalavimus ir iki rudens pateikti pirmuosius su žaliaja, skaitmenine ir ekonomine sritimis susijusius pasiūlymus, kurių galutinis tikslas – nepakenkiant politikos tikslams sumažinti atskaitomybės naštą 25 proc. Be to, į savo sprendimų priėmimo procesą įtraukėme konkurencingumo patikrą.

Kitaip tariant, pažangiau formuodama politiką ir mažindama biurokratizmą, Komisija užtikrina, kad piliečiai, įmonės ir administravimo institucijos galėtų lengviau, greičiau ir pigiau įgyvendinti ES teisę, naudotis jos teikiamais pranašumais ir vykdyti žaliają ir skaitmeninę pertvarką.

Žmonėms tarnaujanti ekonomika

EKONOMINĖ PADĖTIS

Pastaraisiais metais nesibaigiant virtinei ekonominių sukrėtimų, **ES ekonomika išlieka stebėtinai atspari.**

Augimas

2022 m. užfiksuotas įspūdingas –

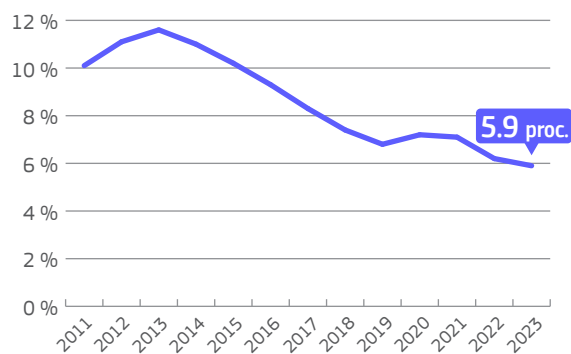
3,4 proc. – ekonomikos augimas ir, nors tebesama daug netikrumo, tikimės, kad **ekonomika ir toliau augs.**

Plėtra

Plėtrą skatino **tvirta darbo rinka** – nedarbo lygis buvo rekordiškai žemas, o užimtumas didėjo.

Nedarbas

Bendras nedarbo lygis Europos Sąjungoje (pagal sezoną pakoreguotais duomenimis).

Šaltinis: Eurostatas.

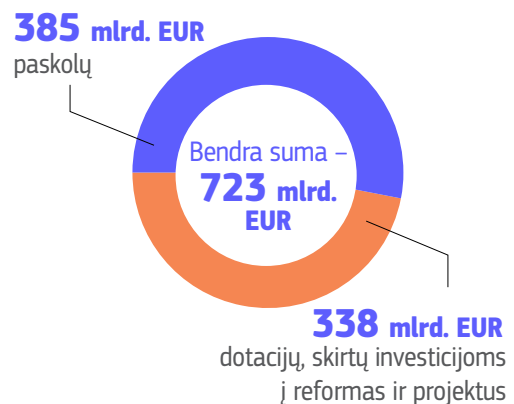
„NEXTGENERATIONEU“

Priemonė „NextGenerationEU“ – ne tik atsakas į COVID-19 pandemijos sukeltus sunkumus, **bet ir istorinė galimybė sukurti kiekvienam ES piliečiui tarnaujančią ekonomiką.**

Investicijos

Bendra europinių investicijų į sveikesnę, žalesnę ir labiau skaitmeninę Europą suma – **806,9 mlrd. EUR(*)**.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė

Išmokėtos lėšos

Jau išmokėta iš viso **153,4 mlrd. EUR**, įskaitant **56,6 mlrd. EUR** išankstinį finansavimą.

BVP

Vien priemonės „NextGenerationEU“ lėšomis finansuojamos investicijos galėtų 2024 m. padidinti ES BVP maždaug **1,5 proc.**

(*) Suma nurodyta dabartinėmis kainomis. 2018 m. kainomis ji sudaro 750 mlrd. EUR.

EUROPOS ĮGŪDŽIŲ METAI

ES daug investuoja į **mokymąsi visą gyvenimą**, padedantį žmonėms pritaikyti savo įgūdžius prie nuolat kintančios darbo rinkos.

Lėšos

Investicijoms į įgūdžių ugdymo programas valstybės narės skyrė apie **65 mlrd. EUR** ES lėšų, gautų daugiausia pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir iš „Europos socialinio fondo +“.

Poveikis

Pagal įgūdžių paktą teikiamomis kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo paslaugomis pasinaudojo **2 mln.** žmonių.

Mokymai

Atnaujinta arba parengta apie **15 500** mokymo programų.

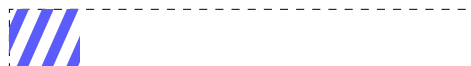

BENDROJI RINKA

Tris dešimtmečius kuriame galingą stiprių socialiniu aspektu pasižyminčią bendrąją rinką, kuri yra **didžiausia pasaulyje rinka**.

BVP

Ši rinka sudaro

15 proc. viso pasaulio BVP.

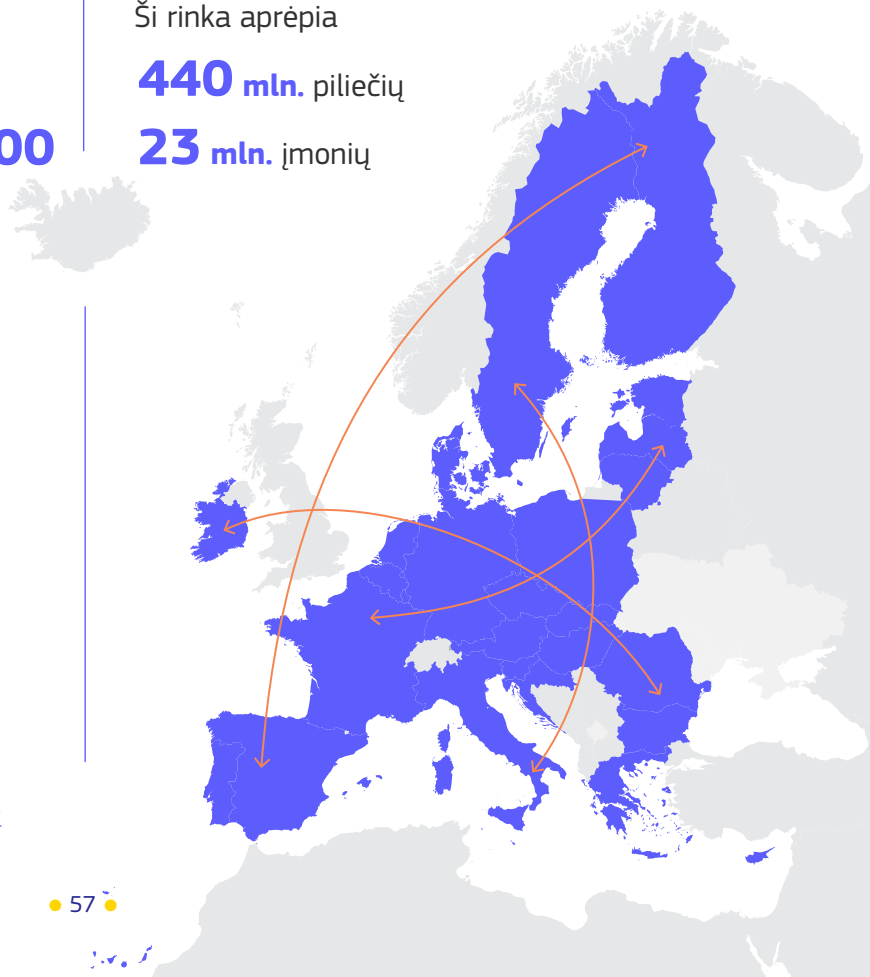
Apskaičiuota, kad ji per trisdešimtmetį nuo jos sukūrimo padidino ES BVP **9 proc.**

Dydis

Ši rinka aprėpia

440 mln. piliečių

23 mln. įmonių

Strategija „Global Gateway“ ir pasaulinių investicijų didinimas

Europos Sąjunga pasaulio arenoje labai ryžtingai propaguoja demokratiją, žmogaus teises ir daugiašališkumą. Šiais beprecedenčių pasaulinių iššūkių – nuo klimato kaitos iki pasaulinių sveikatos krizių ir padidėjusios geopolitinės įtampos – laikais ES atlieka lemiamą vaidmenį kuriant visuotinai atsparią, tvarią ir augančią pasaulio ekonomiką. Kad sugalvotume, kaip spręsti realias problemas, su kuriomis šiandien susiduria mažas ir vidutines pajamas gaunančios šalys, siekiame lygiavertės partnerystės su šalimis partnerėmis.

Pagal **strategiją „Global Gateway“ – 300 mlrd. EUR vertės tvarių investicijų**

visame pasaulyje planą – Komisija remia aukščiausios kokybės infrastruktūros projektus, kuriais kuriamos darbo vietos, skatinamas ilgalaikis ekonomikos augimas ir kuriama vertė vietoje. **Šiomet visame pasaulyje įgyvendiname 90 tokių didelės apimties projektų.** Jie yra pritaikyti prie vietos realijų, tačiau turi tam tikrų bendrų savybių.

- Pirmoji iš šių savybių – **tvarumas**. Norime ne tik užtikrinti aukštų socialinių ir aplinkos apsaugos standartų laikymąsi, bet ir padėti savo partneriams įdiegti technologijas ir įgyti įgūdžių, kurių jiems reikės sparčiausiai augančiuose pasaulio ekonomikos sektoriuose.
- Antroji savybė – **abipusė nauda**. Strategija „Global Gateway“ gali suteikti mažas ir vidutines pajamas gaunančioms šalims atspirtį, kurios joms reikia norint palypėti aukštyn pramonės vystymosi vertės grandine.

Pagrindiniai investavimo principai

 <p>Tvarumas</p>	 <p>Abipusė nauda</p>	 <p>Partnerystės ryšiai</p>
<p>Norime ne tik užtikrinti aukštų socialinių ir aplinkos apsaugos standartų laikymąsi, bet ir padėti savo partneriams įdiegti technologijas ir įgyti įgūdžių, kurių jiems reikės sparčiausiai augančiuose pasaulio ekonomikos sektoriuose.</p>	<p>Strategija „Global Gateway“ gali suteikti mažas ir vidutines pajamas gaunančioms šalims atspirtį, kurios joms reikia norint palypėti aukštyn pramonės vystymosi vertės grandine.</p>	<p>Partnerystė su privačiojo sektoriaus investuotojais galėtų padidinti investicijų sumas nuo milijardų iki trilijonų eurų.</p>

- Trečioji savybė – **partnerystės ryšiai su privačiojo sektoriaus investuotojais.**

Tai galėtų padidinti investicijų sumas nuo milijardų iki trilijonų eurų.

Pavyzdžiui, **Namibijoje** pagal strategiją „Global Gateway“ teikiamos privačiųjų investicijų į žaliąjį vandenilį garantijos. Tuo siekiama dvejojo tikslo – užtikrinti šioje šalyje švarios energijos gamybą ir naujų pajamų srautą, kad ji galėtų, pavyzdžiui, eksportuoti žaliąjį vandenilį į Europos Sąjungą. Ruandoje bendradarbiaujame su vakcinų gamintoju, siekdami šioje šalyje įdiegti **iRNR technologiją**, suteikiančią galimybę gaminti šiam regionui skirtas gyvybes gelbstinčias vakcinas.

Filipinuose jungiame savo „Copernicus“ palydovus į pirmąją Pietryčių Azijoje **Žemės stebėjimo**

sistemą, o viena Europos telekomunikacijų bendrovė investuoja į 4G ir 5G infrastruktūrą. Šių sričių bendradarbiavimas padidins nacionalinius ir regioninius pajėgumus kovoti su klimato kaitos poveikiu ir pagerins nelaimių rizikos valdymą.

Pirmasis svarbus pasiekimas įgyvendinant iniciatyvą „Global Gateway“ – **Afrikos ir Europos investicinių priemonių rinkinys.**

Pusė pradinių „Global Gateway“ investicijų – maždaug 150 mlrd. EUR – yra skirta kartu su Afrikos partneriais įgyvendinamiems projektams. Šiais projektais siekiama skatinti tvarias investicijas į gyvybiškai svarbią infrastruktūrą, apimančią skaitmeninės ekonomikos, energetikos ir transporto sritis, taip pat į priemones, susijusias su sveikata, švietimu, įgūdžiais, klimato kaita ir aplinka. Keli iš šių projektų:

- Europos komandos iniciatyva dėl vakcinų ir sveikatos technologijų gamybos ir prieinamumo Afrikoje, įgyvendinama kartu su Gana, Pietų Afrika, Ruanda, Senegalu ir bendradarbiaujant regioniniu lygmeniu;

- povandeninio optinio skaidulinio kabelio „Medusa“ nutiesimo per Viduržemio jūrą projektas, kurio tikslas – sujungti Šiaurės Afriką su ES šalimis siekiant padidinti interneto ryšio spartą;
- investicijos į skaitmeninę infrastruktūrą Kenijoje, Mauritanijoje ir Tunise;
- atsinaujinančiųjų energijos išteklių srities planas pastatyti Burundžiui, Kongo Demokratinei Respublikai ir Ruandai skirtą hidroelektrinę „Ruzizi III“;
- planai pastatyti hidroenergetikos, vandenilio energetikos, saulės energetikos ir hibridines elektrines ir įrenginius Benine, Dramblio Kaulo Krante, Madagaskare, Maroke, Namibijoje, Nigerijoje ir Tanzanijoje;
- įgyvendinant Teisingos energetikos pertvarkos partnerystę, ES ir jos valstybių narių Pietų Afrikai teikiamos dotacijos, kurių bendra suma viršija 280 mln. EUR ir kuriomis siekiama remti su žaliuoju ekonomikos gaivinimu susijusias politikos reformas ir pritraukti žaliųjų investicijų.

ES kaimyninėse šalyse ir Vakarų

Balkanuose pagal su tomis šalimis sutartus ekonomikos ir investicijų planus įgyvendinami tokie projektai kaip:

- Balkanų elektros energijos koridoriaus projektas, kuriuo siekiama sukurti 400 kilovoltų jungtį, sujungiančią Bosnijos ir Hercegovinos, Juodkalnijos ir Serbijos elektros energijos perdavimo sistemas su Italijos, Kroatijos, Rumunijos ir Vengrijos elektros energijos perdavimo sistemomis;
- Juodosios jūros povandeninio skaitmeninio ryšio kabelio, prisidėsiančio prie šio regiono skaitmeninės transformacijos ir padidinsiančio jo skaitmeninį atsparumą, projektas;

- planas Juodosios jūros dugnu nutiesti elektros energijos kabelį, padėsiantį tokioms šalims kaip Armėnija, Azerbaidžanas ir Gruzija įvairinti savo energijos rūšių derinį ir išnaudoti didžiulį atsinaujinančiųjų išteklių – vandens, saulės ir vėjo – energijos potencialą.

Azijoje ir Ramiojo vandenyno regione strategiją „Global Gateway“ įgyvendiname vykdydami transformacinių rezultatų duosiančias regionines ir dvišales iniciatyvas, tokias kaip:

- regioninė Europos komandos iniciatyva „Žalioji ir mėlynasis aljansas Ramiojo vandenyno regione“, apimanti Ngalivanos hidroelektrinės statybą Fidžyje ir penkių lėktuvų kilimo ir tūpimo takų techninės priežiūros darbus bei dviejų prielaukų statybą ir tobulinimą Papua Naujojoje Gvinėjoje;
- 2023 m. vykdomas investicijų į saulės ir vėjo energiją projektas, kuriuo siekiama paskatinti žaliają energetikos pertvarką Bangladeše;
- atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijoms diegti skirta Teisingos energetikos pertvarkos partnerystė su Indonezija ir Vietnamu;
- bendradarbiavimas su Kazachstanu įgyvendinant partnerystę žaliavų, baterijų ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityse.
- 2022 m. įvykusiame ES ir ASEAN aukščiausiojo lygio susitikime ES ir jos valstybės narės paskelbė, kad šiems ir keletui kitų „Global Gateway“ projektų šiame regione įgyvendinti pritrauks 10 mlrd. EUR investicijų.

2023 m. liepos mėn. Briuselyje įvykusiame ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikime Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen paskelbė, kad ES ir jos valstybės narės pagal **Lotynų Amerikai ir Karibams** skirtą strategijos „Global Gateway“

investicijų darbotvarkę, kurioje išvardyta daugiau kaip 130 galimų investicinių projektų, investuos daugiau kaip 45 mlrd. EUR:

- su dauguma šio regiono šalių sudarėme skaitmeninį aljansą, kurio tikslas – bendradarbiauti standartizuojant savo skaitmeninę, pavyzdžiui, duomenų apsaugos, dalijimosi duomenimis ir jų privatumo, politiką. Šis aljansas taip pat planuoja sukurti regioninį „Copernicus“ centrą, teiksiantį kosmoso technologijomis grindžiamas paslaugas, kurios bus labai svarbios aviacijai, bepiločiams orlaiviams ir savivaldžiams automobiliams;
- 2023 m. bus pradėta vykdyti Europos komandos iniciatyva, kuria siekiama užkirsti kelią Amazonės baseino miškų naikinimui, ir projektas „Penki didieji Mezoamerikos miškai“, kuriuo iki 2030 m. bus užtikrinta 10 mln. hektarų miškų apsauga;
- ES pasirašė (arba netrukus pasirašys) partnerystės susitarimus su Argentina, Brazilija, Čile, Kolumbija, Kosta Rika, Paragvajumi ir Urugvajumi dėl žaliojo vandenilio gamybos ir žaliavų;
- padėsime iki 2030 m. visoje Jamaikoje užtikrinti plačiajuosčio ryšio tinklo prieigą;
- dedame pastangas pagerinti tarpregioninį susisiekimą Karibų jūra, paleidžiant daugiarūšį keltą, kurio linija sujungtų Gajaną ir Surinamą su Barbadosu, Trinidadu ir Tobagu, Rytų Karibų valstybių organizacijos narėmis ir Prancūzijos užjūrio teritorijomis.

Strategijos „Global Gateway“ biudžetas sudaro pusę visų **G7 partnerystės pasaulinės infrastruktūros ir investicijų srityje** priimtų įsipareigojimų. G7 valstybės vienija jėgas siekdamos drauge spręsti investicijų į infrastruktūrą trūkumo problemą. Po sėkmingo G7 aukščiausiojo lygio susitikimo Hirošimoje toliau glaudžiai bendradarbiausime su ateinančiais metais G7 pirmininkausiančiomis valstybėmis narėmis – Italija (pirmininkaus 2024 m.) ir Kanada (pirmininkaus 2025 m.).

ES prekybos darbotvarkės atnaujinimas

2021 m. vasario mėn. Komisija pranešė apie nuodugnią **ES prekybos politikos strategijos peržiūrą**, grindžiamą tvirtu mūsų įsipareigojimu laikytis atvirumą, tvarumą ir ryžtingumą pasaulinėje arenoje skatinančios prekybos politikos. Mūsų prekybos sistema privalo aprūpinti mus būtinomis priemonėmis, apsaugančiomis nuo nesąžiningos prekybos praktikos. Nuo tada Komisija nenuilstamai deda pastangas įgyvendinti šią strategiją, padedančią įtvirtinti ES lyderystę tarptautinės prekybos srityje, ir daryti su ja susijusią pažangą.

Prekybos ir technologijų tarybos

ES ir demokratinės šalys partnerės yra įsteigusios keletą tarptautinių bendradarbiavimu grindžiamų prekybos ir technologijų tarybų, kurių tikslas – skatinti vaisingą partnerystę ir spręsti bendrus uždavinius. 2022 m. gruodžio 5 d. įvykusiame trečiajame ir 2023 m. gegužės 30–31 d. įvykusiame ketvirtajame **ES ir JAV prekybos ir technologijų tarybos** ministrų susitikimuose ES ir Jungtinės Valstijos susitarė pradėti Transatlantinę tvarios prekybos iniciatyvą ir dialogą dėl švarios energijos paskatų. 2023 m. gegužės 17 d. įvyko pirmasis šiai tarybai priklausančios **ES ir JAV ekonomikai augti reikalingų specialistų ugdymo darbo grupės** posėdis. Ši grupė įgaliota keisti geriausios praktikos pavyzdžiais, propaguoti novatoriškus įgūdžių ugdymo metodus ir įkvėpti minčių dėl ES ir JAV įmonėms skirtų mokymo programų.

Per 2023 m. gegužės 16 d. įvykusį pirmąjį **ES ir Indijos prekybos ir technologijų tarybos** posėdį abi šalys išreiškė ryžtą stiprinti ryšius ir susitarė bendradarbiauti besiformuojančių technologijų ir su švariomis bei žaliosiomis technologijomis susijusių mokslinių tyrimų srityse ir spręsti prekybos klausimus. Ši taryba siekia stiprinti dvišalę ES ir Indijos prekybą, kurios apimtis 2022 m. pasiekė rekordą – prekybos prekėmis vertė buvo 120 mlrd. EUR.

Jungtinė Karalystė

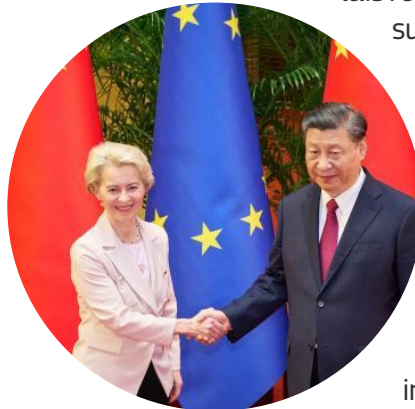
2023 m. vasario mėn. Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen ir Jungtinės Karalystės Ministras Pirmininkas Rishis Sunakas pranešė apie **Vindzoro sistemą** – visapusišką bendrų sprendimų rinkinį, kuriuo siekiama galutinai išspręsti praktines problemas, su kuriomis susiduriama įgyvendinant Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos, ir taip Šiaurės Airijos piliečiams ir įmonėms užtikrinti **ilgalaikį tikrumą ir nuspėjamumą**. Ši sistema leido

ES ir Jungtinei Karalystei žengti į naują – pozityvesnių ir stabilesnių – santykių etapą. Visapusiškas, savalaikis ir tikslus Vindzoro sistemos ir, žvelgiant plačiau, Susitarimo dėl išstojo bei Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo įgyvendinimas dabar yra svarbiausias dvišalių ES ir Jungtinės Karalystės santykių prioritetas. Visapusiškas šių susitarimų teikiamų galimybių išnaudojimas gali duoti naudos abiejose Lamanšo sąsiaurio pusėse. Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas apima keletą sričių, pavyzdžiui, prekybą prekėmis ir paslaugomis, energetiką, saugumą ir Jungtinės Karalystės prisijungimą prie tam tikrų ES programų. Be to, 2023 m. birželio 27 d. ES ir Jungtinė Karalystė pasirašė Susitarimo memorandumą dėl bendradarbiavimo finansinių paslaugų reguliavimo srityje.

Kinija

2023 m. kovo 30 d. Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen, prieš apsilankydama Pekine, pasakė labai svarbią kalbą apie ES ir Kinijos santykius. Pastaraisiais trejais metais mažėjantis Kinijos noras palaikyti svarbius ryšius su ES, didėjantis jos kategoriškumas ir tai, kad ji vis dažniau meta iššūkį taisyklėmis grindžiamai tarptautinei tvarkai, atvėsino ir apsunkino dvišalius mūsų santykius. Tačiau jie yra per daug svarbūs, kad statytume juos į pavojų neiškeldami aiškių sveiko bendradarbiavimo sąlygų. Savo kalboje Komisijos Pirmininkė pabrėžė **būtinybę mažinti su ES ir Kinijos santykiams susijusią riziką ir šiuos santykius perbalansuoti**. Tai reiškia, kad reikia toliau plėtoti dvišalius ekonominius santykius ir bendradarbiauti sprendžiant pasaulinius uždavinius, tačiau kartu šalinti iškraipymus, kuriuos lemia valdžios kišimusi pagrįstas Kinijos ekonomikos modelis ir Kinijos vykdomas subsidijavimas, mažinti kritinę ES priklausomybę ir šalinti riziką, susijusią su tuo, kad Kinija taiko civilinės ir karinės sričių suliejimo strategiją ir prievartos metodus.

2023 m. balandžio 6 d. Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen apsilankė Kinijoje. Ji pabrėžė, kad reikia siekti taikos pagal Ukrainos dešimties punktų taikos planą. Kalbėdama apie Taivaną, ji pakartojo, kad būtina stabilizuoti ir deeskaluoti padėtį ir kad *status quo* negali būti keičiama vienašališkai ar jėga. Komisijos Pirmininkė taip pat atkreipė dėmesį į žmogaus teisių klausimus, konkrečiai paminėdama Sindziangą, ir pasaulinius, kaip antai skolos mažinimo, Pasaulio prekybos organizacijos pertvarkymo ir pasirengimo

pandemijoms, klausimus. Komisijos Pirmininkės U. von der Leyen pasiūlytai rizikos mažinimo strategijai kitą mėnesį Hirošimoje (Japonija) pritarė G7 ir ši strategija buvo išdėstyta susijusiame pranešime.

Atvirumas

Nepaisant sukrėtimo, kurį dėl pandemijos, o vėliau dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą patyrė tiekimo grandinės, mums pavyko išlikti didžiausiu pasaulyje prekybos bloku, kuriam tenka daugiau kaip 16 proc. pasaulio prekybos, ir pasiekti apčiuopiamų rezultatų didinant prekybos atvirumą. Visų pirma sėkmingai užbaigtos derybos dėl

laisvosios prekybos susitarimų su **Čile ir Naująja Zelandija**

ir tęsiamos derybos su **Australija, Indija, Indonezija, Meksika ir MERCOSUR**.

Europos Komisija taip pat užbaigė derybas su **Angola** dėl susitarimo dėl palankesnių sąlygų tvarioms investicijoms – pirmojo tokio ES susitarimo. Bendradarbiaudama su Afrikos partneriais ES siekia sudaryti tokius susitarimus, kad paskatintų tvarias investicijas. ES ir Angolos susitarimas dėl palankesnių sąlygų tvarioms investicijoms ne tik padės pritraukti investicijų ir jas didinti – juo į ES ir Angolos santykius taip pat integruojami įsipareigojimai dėl aplinkos apsaugos ir darbuotojų teisių.

Tvarumas

Norėdama aiškiai parodyti, kad savo prekybos santykiuose vis daugiau svarbos teikiame tvarumui, Komisija 2022 m. birželio 22 d. pristatė novatorišką principą, pagal

kurį į visus ES prekybos susitarimus turi būti įtraukiami **išsamūs su prekyba ir darniu vystymusi susiję skyriai**. Šie skyriai apima įvairius abipusiškai sutartus įsipareigojimus, be kita ko, įsipareigojimus laikytis svarbiausių tarptautinių susitarimų, kaip antai Paryžiaus susitarimo ir Tarptautinės darbo organizacijos konvencijų dėl darbuotojų teisių.

2023 m. balandžio 24 d. **ES ir Norvegija sudarė Žaliąjį aljansą**, taip pasiekdamos aukščiausią savo dvišalio bendradarbiavimo įgyvendinant Europos žaliąjį kursą tašką. Ši novatoriška partnerystė labai padės intensyviai su veiksmais klimato kaitos srityje ir aplinkos apsauga susijusias bendras pastangas ir su švaria energija ir pramonės pertvarka susijusį bendradarbiavimą. Abi šalys pakartojo esančios tvirtai įsipareigojusios siekti savo 2030 m. tikslų, prisidėsiančių prie to, kad išmetamas šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekis, palyginti su 1990 m. lygiu, būtų sumažintas bent 55 proc. ir kad ne vėliau nei 2050 m. būtų neutralizuotas poveikis klimatui.

Ryžtingumas

Siekdamos sustiprinti ES ryžtingumą pasaulinėje arenoje, teisėkūros institucijos birželio mėn. susitarė dėl naujos **kovos su ekonomine prievarta priemonės**. Ji suteiks ES galimybę reaguoti į ekonominę prievartą ir taip geriau pasaulinėje arenoje ginti savo ir valstybių narių interesus. Šia priemone visų pirma siekiama atgrasyti nuo galimos ekonominės prievartos. Jei trečioji valstybė vis dėlto imtųsi tokios prievartos priemonių, siekiant priversti ją nustoti jas taikyti, būtų pasitelkiama priemonėje numatyta dialogu ir bendradarbiavimu grindžiama sistema.

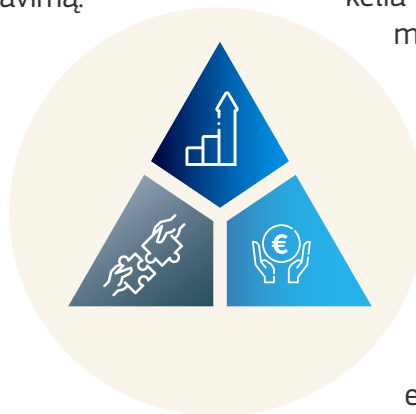
Jei tai nepasiteisintų, ES taip pat galėtų prieš prievartą taikančią šalį imtis numatytų įvairių galimų atsakomųjų priemonių. Jos, be kita ko, apima tarifų nustatymą, prekybos paslaugomis apribojimus ir galimybės daryti tiesiogines užsienio investicijas ar dalyvauti viešuosiuose pirkimuose apribojimus.

Ekonominis saugumas

Birželio 20 d. Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis pateikė naują **Europos ekonominio saugumo strategiją**. Joje daugiausia dėmesio skiriama rizikos, kurią padidėjus geopolitinei įtampai ir vykstant itin spartiems technologiniams pokyčiams kelia tam tikri ekonominiai srutai, mažinimui, kartu išlaikant kuo didesnę ekonominę atvirumą ir dinamiškumą.

Šioje strategijoje nustatoma kartu su ES valstybėmis narėmis įgyvendintina ES ekonominio saugumo užtikrinimo sistema, kurios esmė – skatinti stiprinti ES

ekonominę, visų pirma su bazinėmis didelio poveikio technologijomis ir sektoriais susijusią, bazę, užtikrinti jos įmonių, piliečių ir valdžios institucijų apsaugą nuo ekonominiam saugumui kylančių grėsmių, kaip antai prievartos ir prekybos santykių naudojimo kaip ginklo, ir bendradarbiauti su kuo daugiau šalių siekiant spręsti bendrus susirūpinimą keliančius klausimus ir ginti bendrus interesus.

Pasaulyje stipresnė Europa

Šiais beprecedenčių pasaulinių iššūkių – nuo klimato kaitos iki pasaulinių sveikatos krizių ir padidėjusios geopolitinės įtampos – laikais ES atlieka lemiamą vaidmenį kuriant visuotinai atsparią, tvarią ir augančią pasaulio ekonomiką. Toliau pristatome kai kuriuos savo praėjusių metų laimėjimus.

ŠIAURĖS IR PIETŲ AMERIKA

Jungtinės Amerikos Valstijos

- Du ES ir JAV prekybos ir technologijų tarybos ministrų susitikimai
- Transatlantinė tvarios prekybos iniciatyva ir dialogas dėl švrios energijos paskatų
- ES ir JAV sveikatos darbo grupė
- ES ir JAV duomenų privatumo sistema

LOTYNŲ AMERIKA

- ES ir LAK skaitmeninis aljansas
- Nauja ES ir LAK santykių darbotvarkė
- 45 mlrd. EUR vertės Europos komandos investicijos į Lotynų Ameriką ir Karibus pagal strategiją „Global Gateway“
- 3-iasis ES ir CELAC aukščiausio lygio susitikimas
- Europos komandos iniciatyva, kuria siekiama užkirsti kelią Amazonės baseino miškų naikinimui
- Projektas „Penki didieji Mezoamerikos miškai“, kuriuo siekiama iki 2030 m. užtikrinti 10 mln. hektarų miškų apsaugą

Brazilija

- 2 mlrd. EUR suma žaliojo vandenilio gamybai Brazilijoje remti ir energijos vartojimo efektyvumui joje didinti
- Europos komandos iniciatyva „Brazilijos tropiniai miškai“

Čilė

- Užbaigtos derybos dėl pažangiojo pagrindų susitarimo
- Su žaliuoju vandeniliu susijusi Europos komandos iniciatyva
- Susitarimo memorandumas dėl tvarių žaliavų vertės grandinių

Argentina

- Susitarimo memorandumas dėl tvarių žaliavų vertės grandinių
- Susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo energetikos srityje

Venesuela

- Tarptautinė konferencija, skirta Venesuelos pabėgėliams ir migrantams bei juos priimančioms bendruomenėms palaikyti

AFRIKA

Iš ES biudžeto finansuojama 150 mlrd. EUR suma, kurią sudarys dotacijos ir parama investicijoms, teikiamos įgyvendinant strategijos „Global Gateway“ Afrikos ir Europos investicinių priemonių rinkinį

- 1 mlrd. EUR vertės Europos komandos iniciatyva dėl prisitaikymo prie klimato kaitos ir atsparumo jai

ŠIAURĖS AFRIKA

- Dvi Europos komandos iniciatyvos, susijusios su Atlanto vandenyno regiono ir vakarinės Viduržemio jūros regiono dalies migracijos maršrutu ir centrinės Viduržemio jūros regiono dalies migracijos maršrutu
- Povandeninio optinio skaidulinio kabelio „Medusa“ nutiesimo per Viduržemio jūrą projektas

Tunisas

- Visapusiškos partnerystės dokumentų rinkinys

Marokas

- Naujos su žaliaja pertvarka, migracija ir reformomis susijusio bendradarbiavimo programos

Egiptas

- Strateginė partnerystė vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityje

UŽSACHARIO AFRIKA

- 100 mln. EUR regioninei mokytojų iniciatyvai

Sudanas

- 126,4 mln. EUR humanitarinė finansinė pagalba 2023 m.; beveik 700 mln. EUR pagalba laikotarpiu nuo 2013 m.

EUROPA

Jungtinė Karalystė

- Susitarimas dėl Vindzoro sistemos
- Susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo finansinių paslaugų reguliavimo srityje

Norvegija

- ES ir Norvegijos žaliasis aljansas

Ukraina

- Bendra 76 mlrd. EUR parama Ukrainai ir jos gyventojams
- Pirmasis Komisijos narių kolegijos ir Ukrainos vyriausybės susitikimas Kyjive
- ES ir Ukrainos aukščiausio lygio susitikimas

Moldova

- Naujas 300 mln. EUR paramos paketas

Turkija ir Sirija

- Tarptautinė paramos teikėjų konferencija, skirta žemės drebėjimų aukoms Sirijoje ir Turkijoje palaikyti
- 7-oji Briuselio konferencija dėl Sirijos ir viso regiono ateities

VAKARŲ IR CENTRINĖ

AFRIKA

181,5 mln. EUR humanitarinė pagalba

Senegalas

- Teisingos energetikos pertvarkos partnerystė

PIETŲ AFRIKA

Pietų Afrika

- 280 mln. EUR vertės „Global Gateway“ investicijos, daromos įgyvendinant tarptautinę Teisingos energetikos pertvarkos partnerystę

Angola

- Užbaigtos derybos dėl susitarimo dėl palankesnių sąlygų tvarioms investicijoms

VAKARŲ BALKANAI

- 1 mlrd. EUR vertės energijos paramos priemonių rinkinys
- Papildomas Ekonomikos ir investicijų plane numatytas 2,1 mlrd. EUR vertės investicijų paketas
- Naujas šio regiono ekonomikos augimo planas
- ES ir Vakarų Balkanų aukščiausio lygio susitikimas Tiranoje (Albanija)

KAUKAZO REGIONAS

Juodosios jūros povandeninio skaitmeninio ryšio kabelio projektas

Kazachstanas

- Strateginė partnerystė žaliavų, baterijų ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityse

SOMALIO PUSIASALIO

REGIONAS

331 mln. EUR humanitarinė pagalba

Kenija

- Užbaigtos derybos dėl plataus užmojo ekonominės partnerystės susitarimo

Namibija

- Strateginė partnerystė tvarių žaliavų ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityse

Zambija

- 110 mln. EUR pažangai švietimo, sveikatos ir žaliosios energetikos srityse užtikrinti

AZIJA

Pagal strategiją „Global Gateway“ Pietryčių Azijai numatyta 10 mlrd. EUR suma

Japonija

- 29-asis ES ir Japonijos aukščiausio lygio susitikimas
- Strateginis bendradarbiavimas skaitmeninių technologijų, svarbiausių žaliavų tiekimo grandinių ir tarptautinės vandenilio rinkos kūrimo srityse
- Pirmasis Japonijos ir ES skaitmeninės partnerystės tarybos posėdis

Pietų Korėja

- ES ir Pietų Korėjos aukščiausio lygio susitikimas
- Užmegztos ES ir Pietų Korėjos žaliaji ir skaitmeninė partnerystės

Kinija

- Prieš apsilankymą Kinijoje pasakytoje labai svarbioje kalboje Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen išdėsto, kad, užuot nutraukus santykius su Kinija, reikia mažinti su jais susijusią riziką.

Vietnamas

- Teisingos energetikos pertvarkos partnerystė, kuria siekiama diegti atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas

Indija

- Pirmasis ES ir Indijos prekybos ir technologijų tarybos posėdis

Singapūras

- Skaitmeninė partnerystė

Indonezija

- Teisingos energetikos pertvarkos partnerystė

OKEANIJA

RAMIOJO VANDENYNO REGIONAS

Iniciatyva „Žaliasis ir mėlynasis aljansas Ramiojo vandenyno regione“

Naujoji Zelandija

- Pasirašytas laisvosios prekybos susitarimas.

Australija

- Įsigalioja pagrindų susitarimas

VISAS PASAULIS

- Kunmingo ir Monrealio pasaulinė biologinės įvairovės strategija
- Nauja ES tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkė
- G7 aukščiausio lygio susitikimas Hirošimoje (Japonija)
- G20 aukščiausio lygio susitikimai Balyje, Indonezijoje ir Indijoje Su miškais ir klimatu susiję partnerystės ryšiai su Gajana, Kongu, Mongolija, Uganda ir Zambija

3 Europos visuomenės atsparumo didinimas

Europos demokratija, nors ji stipri ir sveika, reikia nuolat saugoti. Užtikrindama teisinės valstybės principo taikymą ir teismų sistemų nepriklausomumą, kovodama su korupcija ir skatindama pilietinį aktyvumą, Komisija 2022 ir 2023 m. uoliai vykdė savo, kaip Sutarčių sergėtojos, pareigas. Artėjant 2024 m. Europos Parlamento rinkimams toliau **ginsime demokratiją**. Labai svarbus ES politikos elementas tebėra lygybė – šioje srityje priimta svarbių teisėkūros iniciatyvų, iš kurių viena – direktyva, kuria siekiama įtvirtinti **vienodo užmokesčio už vienodą darbą** principą. Ištikus COVID-19 krizei, vienu iš mūsų Sąjungos prioritetų tapo ir ES gyvenančių žmonių saugumo, saugos ir geros sveikatos būklės užtikrinimas tarpvalstybinių grėsmių akivaizdoje. Be to, siekiant stiprinti mūsų sveikatos sąjungą, buvo pristatytas **visapusiškas požiūris į psichikos sveikatą**. Komisija taip pat numatė esminių su migracija ir prieglobsčiu susijusių reformų ir skatina Europos Parlamentą ir Tarybą greitai dėl jų susitarti. Be to, praėjusiais metais ji toliau rėmė humanitarinius veiksmus ES ir už jos ribų.

Teisinės valstybės principo taikymas ir kova su korupcija

Europos Sąjunga pasižymi unikalia istorija ir ateities vizija. Ji yra žemyninis demokratinis įvairių tautų, kurias vienija laisvės, demokratijos, lygybės ir teisinės valstybės siekiai, darinys. ES iškilo iš Antrojo pasaulinio karo paliktų griuvėsių kaip pažadas, kad karas tarp valstybių narių taps neįmanomas. Nuo tada mes, europiečiai, esame suvienyti savo įvairovės. Mūsų vienybė suteikia mums galią ginti ir propaguoti demokratines vertybes ir principus savo teritorijoje ir už jos ribų. Rusijos karas prieš Ukrainą mums priminė, kad turime saugoti savo sunkiai iškovotą demokratiją ir jos garantuojamas laisves. Sekdama 1989 m. įvykių ir dabar už laisvę kovojančių ukrainiečių pavyzdžiu, kiekviena europiečių karta turi padėti **didinti Europos demokratijos atsparumą** ir kaskart iš naujo duoti pažadą dėl Europos taikos projekto.

Laisvę, teisingumą ir lygybę puoselėjančios mūsų Europos Sąjungos pamatas – **teisinė valstybė ir ES teisės laikymasis**. Komisija ir toliau ryžtingai propaguoja ir saugoja ES teisę. Siekdami užtikrinti ES teisės vykdymą, 2022 m. ėmėmės ryžtingų veiksmų, susijusių su 1 410 pažeidimų nagrinėjimo procedūru.

2020 m. pradėta rengti metinė teisinės valstybės principo taikymo ataskaita, kuria grindžiamas **ES teisinės valstybės ciklas**, sudaro sąlygas turiningam valstybių narių dialogui ir keitimuisi geriausios praktikos pavyzdžiais ir suteikia peno diskusijoms Europos Parlamente ir nacionaliniuose parlamentuose. Svarbu paminėti ir valstybių narių pastangas įgyvendinti rekomendacijas, pirmą kartą pateiktas 2022 m. ataskaitoje. Kaip matyti iš 2023 m. ataskaitos, valstybės narės įgyvendino 65 proc. 2022 m. pateiktų rekomendacijų – tai rodo teigiamą tendenciją ir tai, kad kai kurioms reformoms užbaigti reikia daugiau laiko.

2021 m. nustatytu **bendru sąlygų režimu** siekiami užtikrinti Sąjungos biudžeto apsaugą tais atvejais, kai valstybėse narėse pažeidžiamas teisinės valstybės principas. Ši priemonė padeda propaguoti ir saugoti teisinės valstybės principą, nes suteikia galimybę taikyti valstybėms narėms biudžeto priemones tais atvejais, kai teisinės valstybės principų pažeidimai kenkia arba yra didelis pavojus, kad gali pakenkti, patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui arba Sąjungos finansiniams interesams.

2022 m., remdamasi Komisijos pasiūlymu, Taryba priėmė vienai iš valstybių narių skirtas priemones. Pagal bendrą sąlygų režimą priimtoms priemonėms gali būti panaikintos, jei atitinkama valstybė narė įrodo, kad ištaisė padėtį, dėl kurios jos buvo priimtose.

Itin svarbūs teisinei valstybei užtikrinti reikalingos aplinkos elementai yra teismų nepriklausomumo principo laikymasis, laisva ir pliuralistinė žiniasklaida, skaidrus ir aukštos kokybės viešasis administravimas, laisva ir aktyvi pilietinė visuomenė ir galiausiai

veiksminga kovos su korupcija

politika. 2023 m. gegužės mėn.

Komisija ėmėsi ryžtingų veiksmų ir pateikė du tikslinius kovos su korupcija Europos Sąjungoje pasiūlymus. Siekiant užtikrinti aukštą kovos su visais korupciniais nusikaltimais standartų taikymą ir gerinti teisės aktų vykdymo užtikrinimą, šiais pasiūlymais suderinamos

ES taisyklės, kuriomis nustatomos korupcinių nusikaltimų apibrėžtys ir baudmės už juos. Jais taip pat siekiama valstybėse narėse sukurti struktūras, padedančias iš pat pradžių užtikrinti geresnę korupcijos prevenciją. Komisija kartu su vyriausiuoju įgaliotiniu taip pat pasiūlė specialų sankcijų režimą, kuriuo siekiama kovoti su didele korupcija visame pasaulyje.

2023 m. birželio mėn. Komisija pasiūlė įsteigti pirmąjį tarpinstitucinį **etikos organą** – jis bus atsakingas už ES institucijų ir įstaigų nariams taikytinų bendrų standartų rengimą. Įsteigus etikos organą, bus nustatyti pirmieji bendri etiško ES institucijų narių elgesio standartai ir sukurtas pirmasis oficialus su etikos reikalavimais susijusių institucijų veiksmų koordinavimo ir institucijų keitimosi nuomonėmis apie šiuos reikalavimus mechanizmas. Šie pokyčiai padės užtikrinti, kad ES institucijų ir įstaigų nariams būtų taikomi bendri, aiškūs, skaidrūs ir suprantami standartai.

Naujų demokratinio aktyvumo formų propagavimas

2023 m. Komisija vykdė savo įsipareigojimą imtis veiksmų, susijusių su **Konferencijos dėl Europos ateities** – beprecedenčio ir iki šiol didžiausio tokio dalyvaujamosios demokratijos reiškinio – rezultatais. Komisija toliau stengėsi įgyvendinti per šią konferenciją pateiktas rekomendacijas – jomis yra tiesiogiai arba netiesiogiai pagrįstos 35 iš 43 naujų 2023 m. jos darbo programoje numatytų iniciatyvų.

Norėdama įtraukti piliečių dalyvavimo praktiką į savo politikos formavimo priemonių rinkinį, Komisija subūrė keletą **naujos kartos piliečių forumų**. Šių forumų, į kurių kiekvieną atsitiktine tvarka atrenkama apie 150 piliečių, tikslas – pateikti rekomendacijų prieš Komisijai parengiant tam tikrus esminius pasiūlymus. 2023 m. suburti trys tokie – maisto švaistymo, virtualiųjų pasaulių ir mobilumo mokymosi tikslais temas svarstę – forumai, iliustruojantys piliečių dalyvavimo mūsų demokratiniam procese svarbą. Pripažįstant esminį jaunosios kartos vaidmenį kuriant ateitį, jai skirtas ypatingas dėmesys – trečdalis forumų dalyvių buvo 16–25 metų amžiaus.

Be to, siekdama toliau didinti ES politikos formavimo skaidrumą ir gerinti jo kokybę, Komisija atnaujino platformą „Išsakykite savo nuomonę“. Ši platforma

tapo internetiniu visos Europos diskusijų konkrečiais europiniais klausimais centru.

2023 m. balandžio 18 d. pasiektas svarbus skaičius – užregistruota **100-oji Europos piliečių iniciatyva** pavadinimu „Sujunkime visas Europos sostines ir europiečius greitųjų traukinių tinklu“. Ji – viena iš daugelio įvairių iniciatyvų, pateiktų pagal 2012 m. pradėtą taikyti galingą dalyvaujamosios demokratijos priemonę ir per visą tą laiką surinkusių daugiau kaip 17 mln. parašų.

Rengiame priemones, skirtas padėti valstybėms narėms, norinčioms užmegzti glaudesnius ryšius su piliečiais europiniais klausimais. Daug žadančių rezultatų duoda bandomasis projektas „**Kuriame**

Europą su vietos savivalda“ –

ateityje jis galėtų tapti viena iš priemonių, padedančių didinti demokratinį atsparumą pačios visuomenės iniciatyva.

Komisija vaikus ir jaunimą laiko visateisiais aktyviais piliečiais, galinčiais lemti pokyčius Europos demokratijoje. Todėl

kuriame nuolatinę internete ir fiziškai veikiančią **ES vaikų dalyvavimo platformą**, kurios tikslas – suteikti visos ES vaikams galimybę sistemingai ir prasmingai dalyvauti ES sprendimų priėmimo procese. Ši platforma kuriama kartu su vaikais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir Europos Parlamentu.

Lygybės Sąjungos kūrimas

Tebesame įsipareigoję Europos Sąjungoje kurti tobulesnę visuomenę, kurioje visi turėtų lygias galimybes klestėti. Mūsų Sąjunga priklauso nuo kiekvieno iš mūsų. Kiekvienas turi turėti galimybę laisvai reikšti savo asmenybę, išsakyti savo nuomonę, išpažinti savo tikėjimą ir mylėti pasirinktą žmogų. Mūsų tvirtą ryžtą įrodo tai, kad šias **pagrindines laisves** saugo ES teisė. Nepaisant to, pripažįstame, kad mūsų darbas niekada nesibaigia ir kad siekiant užtikrinti, kad visi asmenys ES būtų vienodai laisvi ir saugūs, tebereikia įveikti daugybę kliūčių.

.....

Futbolo asė **Haley Bugeja** tvirtai tiki lyčių lygybe sporte, todėl Maltoje bei už jos ribų aktyviai propaguoja mergaičių futbolą. Ši devyniolikmetė, neseniai, po JAV nacionalinėje moterų futbolo lygoje praleisto sezono, prisijungusi prie klubo „Inter Milan“, nepaliaujamai siekia užtikrinti lygybę aktyviai ragindama mergaites domėtis šiuo sportu ir jame siekti aukštumų.

.....

Mūsų parengtoje 2020–2025 m. **lyčių lygybės strategijoje** pabrėžiama, kad svarbu kurti klestinčią visuomenę ir ekonomiką, kuriose būtų užtikrinta lyčių lygybė. 2022 m. lapkričio mėn. nutiko istorinis įvykis – praėjus dešimtmečiui nuo tada, kai Komisija pateikė su moterimis valdybose susijusį pasiūlymą, priėmė tas itin svarbias taisykles, kuriomis siekiama didinti **lyčių pusiausvyrą bendrovių valdybose** įpareigojant biržines bendroves iki 2026 m. užtikrinti, kad bent 40 proc. jų nevykdomųjų direktorių postų užimtų nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys.

Siekdama stiprinti **šeimų teises tarpvalstybiniais atvejais**, Komisija 2022 m. gruodžio mėn. pasiūlė ES lygmeniu suderinti su vaiko kilmės pripažinimu susijusias taisykles. Šiuo pasiūlymu užtikrinama, kad vienoje valstybėje narėje nustatyta vaiko kilmė būtų pripažįstama visose kitose valstybėse narėse be jokių specialių procedūrų.

2023 m. gegužės mėn. žengėme dar vieną didelį žingsnį į priekį – priėmėme naujas taisykles, kuriomis įtvirtinamas **vienodo užmokesčio** vyrams ir moterims **už vienodą darbą** principo taikymas, taip galų gale nugramzdindami vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą užmarštin.

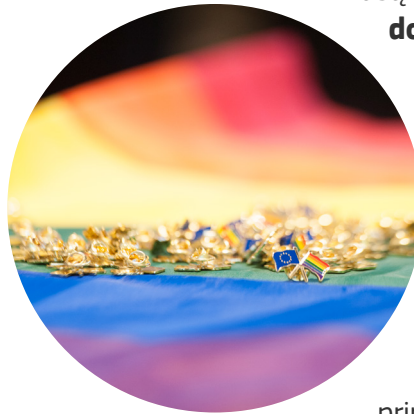
2023 m. birželio 1 d., praėjus septyneriems metams nuo tada, kai Komisija pasiūlė tai padaryti, ES pagaliau prisijungė prie **Stambulo konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo**. Be to, šiuo metu deramės dėl 2022 m. kovo mėn. pateikto pasiūlymo dėl Kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje direktyvos, kuria siekiama ES teisėje nustatyti minimaliuosius standartus, kurių tikslas – kriminalizuoti tam tikrų formų smurtą dėl lyties, stiprinti aukų teisę kreiptis į teismą, jų apsaugą ir paramą joms, užtikrinti atitinkamų tarnybų

veiksmų koordinavimą ir užkirsti kelią tokio pobūdžio nusikaltimams.

ES taip pat yra įsipareigojusi dėti pavyzdines pastangas apsaugoti lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių, interseksualių ir *queer* asmenų (LGBTIQ) teises. Komisijos parengtoje pirmojoje 2020–2025 m. **LGBTIQ asmenų lygybės strategijoje** numatyta priemonių, kuriomis siekiama integruoti tokių asmenų lygybės aspektą į visas politikos sritis ir užtikrinti, kad jų balsai būtų girdimi garsiau. Šia strategija siekiama suvienyti valstybes nares bendram tikslui iki 2025 m. veiksmingiau išspręsti LGBTIQ asmenų diskriminacijos problemą. Be to, 2022 m. gruodžio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą **stiprinti** su diskriminacija kovojančias **lygybės įstaigas** nustatant minimaliuosius su jų įgaliojimais, nepriklausomumu, ištekliais, funkcijomis ir galiomis susijusius standartus.

2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planu į visas ES politikos sritis integruojamas kovos su rasizmu aspektas. Vasario mėn. paskyrėme žmogų, eisiantį naujas kovos su neapykanta musulmonams koordinatoriaus pareigas. Valstybes nares paraginome iki 2022 m. pabaigos priimti **nacionalinius kovos su rasizmu veiksmų planus**. Be to, 2023 m. sausio mėn. įvertinome nacionalinius strateginius romų lygybės, įtraukties ir integracijos užtikrinimo planus ir toliau raginsime valstybes nares didinti pastangas panaikinti visų formų rasinę diskriminaciją įvairove pasižyminčioje mūsų Sąjungoje.

ES kovos su antisemitizmu strategijoje jas taip pat paraginome parengti nacionalines šios srities strategijas.

Neįgalieji, kaip ir visi kiti, turi teisę gyventi visais aspektais visavertį gyvenimą. Šiuo metu dirba tik pusė iš 42,8 mln. darbingo amžiaus ES neįgaliųjų. 2022 m. rugsėjo mėn. mūsų pateiktu **neįgaliųjų užimtumo dokumentų rinkiniu** siekiama

remti valstybių narių pastangas didinti socialinę neįgaliųjų įtrauktį, kovoti su jų skurdu ir gerinti jų įgūdžius ir gebėjimus. Numatėme įvesti **Europos neįgaliojo kortelę**, kurios paskirtis – užtikrinti tarpvalstybinį nustatyto neįgalumo pripažinimą siekiant palengvinti trumpalaikį buvimą kitose valstybėse narėse, būtent, užtikrinti, kad neįgalieji visose ES valstybėse narėse galėtų naudotis tokiomis pačiomis specialiomis sąlygomis ir lengvatomis, kaip ir tų valstybių narių piliečiai.

Mūsų atsparumo didinimas ir ES piliečių apsauga

Kurdama **Europos saugumo sąjungą** ES deda pastangas apsaugoti visus savo piliečius ir įmones tiek internete, tiek realiame gyvenime. Nuo 2020 m. liepos mėn., kai buvo paskelbta ES saugumo sąjungos strategija, buvo padaryta didelė pažanga stiprinant strategijoje numatytas keturias sritis: mažinant pažeidžiamumą, didinant kibernetinį saugumą, skatinant teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą ir didinant atsparumą hibridinėms grėsmėms. Be to, jau nustatytos šiuolaikiškos taisyklės, kuriomis užtikrinama ypatingos svarbos, be kita ko, energetikos, transporto, sveikatos, kosmoso, telekomunikacijų ir skaitmeninės ekonomikos, infrastruktūros fizinių ir skaitmeninių elementų apsauga.

2023 m. sausio mėn. įsigaliojo **Ypatingos svarbos subjektų atsparumo direktyva**, kuria sukuriama tvirta mūsų kolektyvinio atsparumo didinimo sistema. Šį itin svarbų teisės aktą papildė intensyvinamos visų lygmenų pastangos didinti ES ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumą.

Vis didesni, dažnesni ir paveikesni kibernetiniai incidentai kelia didelę grėsmę tinklų ir informacinių sistemų veikimui ir Europos bendrajai rinkai. Šią grėsmę dar labiau didina Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą ir daugybė valdžios struktūroms artimų subjektų, nusikaltėlių ir įsilaužėlių aktyvistų, prisidedančių prie dabartinės geopolitinės įtampos. Toliau gerinti kibernetinių grėsmių aptikimą, didinti atsparumą joms ir stiprinti parengtį visais ES kibernetinio saugumo ekosistemos lygmenimis padės 2023 m. balandžio mėn. Komisijos pasiūlytas **ES kibernetinio solidarumo aktas**, papildantis jau taikomą tvirtą strateginę, politikos ir teisės aktų sistemą.

Šiuo aktu siekiama Europos Sąjungoje stiprinti bendradarbiavimą kovos su kibernetinėmis grėsmėmis srityje – jame numatoma gerinti grėsmių aptikimą ir informavimą apie jas, stiprinti ypatingos svarbos subjektų parengtį ir gerinti suderinto krizių valdymo ir reagavimo į jas gebėjimus visose valstybėse narėse.

Be to, siekdama užtikrinti, kad vartotojai ir įmonės galėtų asmeninėms ir profesinėms reikmėms naudoti saugius skaitmeninius produktus, Komisija 2022 m. rugsėjo mėn. pasiūlė **Kibernetinio atsparumo aktą** – pirmąjį tokį ES masto teisės aktą, kuriuo siekiama nustatyti privalomus horizontaliuosius skaitmeninių elementų turinčių produktų kibernetinio saugumo reikalavimus, kurie turi būti tenkinami visą tų produktų gyvavimo ciklą. Priėmusi naują teisės aktą, kuriuo siekiama **šalinti internete pateikiamą teroristinį turinį**, ir stiprindama nacionalinių teisėsaugos

institucijų bendradarbiavimą, ES kovoja su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir pavojingosiomis medžiagomis ir stiprina Europos reagavimą į terorizmo krizes.

Komisijos pastangos apsaugoti ES piliečius nuo grėsmių apima ir darbą jūrų bei kosmoso srityse. 2023 m. kovo mėn. Komisija paskelbė atnaujintą **ES jūrų saugumo strategiją**, kuria siekiama apsaugoti jūrų teritorijas nuo naujų grėsmių ir užtikrinti taikų naudojimąsi jūromis. Joje pasiūlyta jūrų saugumo didinimo priemonių, įskaitant ES lygmens karinių jūrų pajėgų pratybas, veiksmingesnę pakrančių apsaugą ir griežtesnius saugumo patikrinimus ES uostuose, ir numatyta siekiant jūrose išlaikyti taisyklėmis grindžiamą tvarką stiprinti bendradarbiavimą su tokiais partneriais kaip NATO.

Kosmoso srityje, kuri tampa vis svarbesnė vartotojų, mokslinėms ir karinėms reikmėms, Komisija pateikė **Europos kosmoso strategiją saugumo ir gynybos srityje**. Šia strategija, rodančia, kad ES suvokia, jog kosmosas yra strateginė erdvė, dėl kurios vyksta varžybos, siekiama apsaugoti savo kosmoso įrangą, kaip antai palydovus, atgrasyti nuo priešiškos veiklos, pavyzdžiui, šnipinėjimo, kosmose ir didinti savo strateginį savarankiškumą.

2022 m. lapkričio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą dėl reglamento, kuriuo nustatoma 2023–2027 m. ES saugaus junglumo programa, be kita ko, ES tikslas **sukurti savo palydovų sistemą pavadinimu IRIS²** (palydovinę atsparumo, junglumo ir saugumo užtikrinimo infrastruktūrą). IRIS² bus nauja skaitmeninė, atspari ir saugesnė ES kurti padedanti kosmoso priemonė, didinsianti Europos konkurencingumą ir skatinsianti jos visuomenės pažangą.

.....

2023 m. sausio mėn. **Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen šiaurinėje Švedijos dalyje iškilmingai atidarė kosmodromą „Esrange“**, kuris yra ne tik pirmasis ES žemyninėje dalyje kosmodromas, bet ir vieta, iš kurios galima paleisti nedidelių palydovų sistemas, stiprinančias ES Žemės stebėjimo pajėgumus, itin svarbius siekiant tikruoju laiku kovoti su klimato nelaimėmis ar karinėmis grėsmėmis.

.....

Atsparumo gaivalinėms ir žmogaus sukeltoms nelaimėms didinimas

Siekdama pagerinti prevenciją ir parengti visoje Europoje, Komisija 2023 m. vasario mėn. priėmė rekomendaciją ir komunikatą, kuriais nustatomi bendri tikslai, susiję su **Europos atsparumo nelaimėms didinimu civilinės saugos srityje**.

Be kita ko, siekiama nustatyti būdus Europos šalims geriau pasirengti gamtiniams pavojams, įskaitant žemės drebėjimus, potvynius, gamtos gaisrus ir daugelį kitų. Atsižvelgiant į tai, kad grėsmių pobūdis sparčiai kinta, Europos atsparumo nelaimėms didinimo tikslais siekiama sustiprinti **ES civilinės saugos mechanizmo** pajėgumą numatyti ir padėti atlaikyti būsimų didelių nelaimių ir ekstremaliųjų situacijų padarinius. Patvirtinti šie penki Europos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai: geriau iš anksto numatyti, pasirengti, perspėti, reaguoti ir apsaugoti, ir atitinkamos pavyzdinės iniciatyvos.

Augant grėsmei, kurią žmonėms ir aplinkai kelia vis didesni gamtos gaisrai, ES, vykdydama 2022 m. rugsėjo mėn. pranešime apie Sąjungos padėtį Komisijos Pirmininkės U. von der Leyen priimtą įsipareigojimą, padidino savo pajėgumą kovoti su gamtos gaisrais, **2023 m. vasarą padvigubindama savo gaisrinių orlaivių parką**. „RescEU“ gaisrinių orlaivių rezervą dabar sudaro 24 lėktuvai ir keturi sraigtasparniai iš dešimties valstybių narių. 2023 m. Europos Sąjunga didžiuliams gaisrams Europoje gesinti ir solidarumui su tarptautiniais partneriais, kaip antai Kanada, parodyti pagal ES civilinės saugos mechanizmą sutelkė šimtus ugniagesių, transporto priemonių ir lėktuvų. Atsižvelgdama į valstybių narių ir Europos Parlamento raginimus, Komisija 2022 m. taip pat parengė gamtos gaisrų prevencijos veiksmų planą.

Niokojančių potvynių padarinius patirianti **Slovėnija susilaukė neįtikėtino palaikymo** iš ES valstybių narių ir kitų šalių, įskaitant karo draskomą Ukrainą. Ukrainos civilinės saugos specialistų grupės lydimas sunkiosios technikos konvojus padėjo pašalinti nuolaužas ir atlikti valymo darbus, reikalingus po potvynių, nusiaubusių du trečdalius šalies teritorijos.

Pastaraisiais mėnesiais Europos žemyną vienu metu siaubiantys gamtos gaisrai, potvyniai ir smarkios audros reikalauja ne tik tvirto atsako, bet ir geresnės prevencijos ir parengties – be kita ko, reikia vykdyti dirvožemio ir miškų stebėseną ir gamtos atkūrimo veiksmus, padedančius išvengti blogiausių klimato kaitos padarinių.

Didinti atsparumą nelaimėms ES padeda ir už mūsų sienų. 2023 m. vasario mėn. ES pagal civilinės saugos mechanizmą koordinavo daugiau kaip 250 ES ugniagesių ir koordinavimo specialistų bei medicinos darbuotojų dislokavimą **Čilėje**. Siekiant padėti nuslopinti didžiausius per pastarąjį dešimtmetį gamtos gaisrus, skubi gaisrų gesinimo pagalba buvo suteikta ir **Kanadai** – joje pagal ES civilinės saugos mechanizmą dislokuota 350 ugniagesių.

.....

Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen apsilankė potvynių apsemtame Italijos Emilijos-Romanijos regione, kad savo akimis pamatytų didžiulį šimtų savanorių altruizmą ir solidarumą. Daugelis jų išėjo atostogų, kad prisidėtų prie milžiniško masto valymo darbų ir padėtų namų ir verslo netekusiems asmenims grįžti atkurti tai, kas prarasta.

.....

Pandemijos įveikimas ir sveikatos sąjungos kūrimas

2023 m. gegužės 5 d., po daugiau nei trejų ilgų metų, buvo **oficialiai paskelbta, kad COVID-19 pandemija nebelaikoma tarptautinio masto ekstremaliaja visuomenės sveikatos situacija**. Ši pandemija paliko neišdildomą žymę mūsų piliečių sąmonėje, visuomenėje ir ekonomikoje. Šią beprecedentę krizę mums padėjo įveikti tvirta atsparumo ir veiksmų koordinavimo dvasia ir gilus mūsų tikėjimas mokslu ir inovacijomis bei didelės investicijos į šias sritis. Pergalė nebūtų buvusi įmanoma ir be mus visus vienijančio europietiško solidarumo jausmo, kurį demonstravome visose – medicinos reikmenų paskirstymo, pacientų gydymo, užsienyje įstrigusių piliečių repatriacijos ir kolektyvinio mūsų ekonomikų atkūrimo – srityse. Kovos su pandemija patirtis dar labiau sustiprino gilų Sąjungos įsitikinimą, kad kartu mes stipresni.

Įspūdingų rezultatų davė tai, kad Komisija nuo pat 2020 m. pradžios itin aktyviai veikė pagal ES vakcinų strategiją. **Nuo COVID-19 visiškai paskiepyta daugiau kaip 70 proc. ES gyventojų** ir Komisija toliau stengiasi užtikrinti galimybę gauti naujausią vakcinų versiją tuo atveju, jei ateityje pasirodytų susirūpinimą keliančių atmainų. Vakcinų gamintojų tinklas ES FAB užtikrins nuolatinį pajėgumą prireikus kasmet pagaminti po 500–700 mln. vakcinų dozių. Tai sudarys sąlygas greitai gauti bet kokioms būsimoms krizėms įveikti reikalingų vakcinų. 2023 m. pasirašėme šiai parengčiai užtikrinti būtinas sutartis su tiekėjais.

Komisija toliau tvirtai laikosi savo įsipareigojimo užtikrinti, kad saugios ir veiksmingos vakcinos būtų prieinamos visame pasaulyje. Šiuo metu

nuo COVID-19 yra paskiepyta apie 65,5 proc. visų pasaulio gyventojų. ES atliko labai svarbų vaidmenį sudarant šiam skiepijimui palankesnes sąlygas – didelę reikalingų dozių dalį sudarė jos eksportuotos arba pasidalytos dozės. Nuo 2020 m. gruodžio mėn. **į 168 šalis eksportuota beveik 2,5 mlrd. COVID-19 vakcinų dozių**, t. y. maždaug du trečdaliai visų ES pagamintų dozių. Komisija ir valstybės narės įsipareigojo pasaulinei iniciatyvai COVAX, kuria siekiama užtikrinti lygias galimybes gauti COVID-19 vakcinų, skirti daugiau kaip 5 mlrd. EUR. Be to, aktyviai remiame skiepijimo kampanijas šalyse partnerėse. ES padovanojo daugiausiai COVID-19 vakcinų dozių, skirtų dalytis su šalimis partnerėmis pagal vakcinacijos aljanso GAVI administruojamą priemonę COVAX. Įgyvendinant COVAX į 144 dalyvaujančias šalis iki šiol išsiųsta daugiau kaip 1 mlrd. vakcinų dozių.

COVID-19 pandemija ypatinga tuo, kad ji buvo pirmoji, su kuria teko kovoti skaitmenizacijos amžiuje. Nepamainoma kovos su šia pandemija priemone tapo 2021 m. įvestas **ES skaitmeninis COVID pažymėjimas** – nuo tada tokių pažymėjimų ES išduota daugiau kaip 2,3 mlrd. Šis pažymėjimas padėjo piliečiams saugiai ir laisvai judėti po Europos Sąjungą tuo metu, kai buvo manoma, kad dėl pandemijos būtina taikyti kelionių apribojimus. Be to, jis suteikė galimybę tuos apribojimus panaikinti koordinuotai ir sudarė reikiamas sąlygas saugioms tarptautinėms kelionėms. Šis pagrindiniais ES principais (kaip antai privatumo, duomenų apsaugos, atvirosios prieigos, kibernetinio saugumo, lankstumo ir teisingumo) grindžiamas pažymėjimas tapo pasauliniu standartu ir prie jo sistemos prisijungė 78 šalys ir teritorijos – 27 valstybės narės ir 51 ES nepriklausanti šalis ir teritorija.

Atsižvelgdama į šią sėkmę, Pasaulio sveikatos organizacija, remdamasi ES skaitmeninio COVID-19 pažymėjimo sistema, įskaitant jos pagrindinius principus – užtikrinti privatumo apsaugą ir rinkti kuo mažiau duomenų, 2023 m. birželio mėn. sukūrė pasaulinę sistemą, padėsiančią apsaugoti viso pasaulio piliečius nuo esamų ir būsimų grėsmių sveikatai. Tai – pirmasis žingsnis kuriant **PSO pasaulinį skaitmeninių sveikatos pažymėjimų tinklą**, kuris gali padėti ateityje suskaitmeninti ir kitus sveikatos dokumentus bei sveikatos srityje duoti tarptautiniu mastu reikšmingų rezultatų.

2022 m. vasarą, pasaulyje kilus *b* raupų (beždžionių raupų) protrūkiui ir dėl

to susidarius ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai, Komisija ėmėsi padėti valstybėms narėms organizuodama skubius bendrus gydymo priemonių ir vakcinų viešuosius pirkimus.

Kartu su bendruomenine veikla šie ryžtingi veiksmai padėjo užtikrinti, kad ***b* raupai netaptų endeminiai Europoje**. Iki

2022 m. pabaigos bendri viešieji pirkimai naudojant ES lėšas padėjo užtikrinti galimybę valstybėms narėms 2022–2024 m. gauti daugiau kaip 2,3 mln. vakcinų dozių.

Kitas svarbus U. von der Leyen vadovaujamos Komisijos laimėjimas – toliau kuriama stipri **Europos sveikatos sąjunga**. Ja siekiama apsaugoti ES piliečių sveikatą, ES ir jos valstybėms narėms suteikiama priemonių, padedančių užkirsti kelią būsimoms pandemijoms bei į jas reaguoti, ir didinamas Europos sveikatos priežiūros sistemų atsparumas.

2022 m. buvo padėti kertiniai Europos sveikatos sąjungos akmenys: sustiprintas **Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras** ir **Europos vaistų agentūra** ir priimtos griežtesnės su didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai susijusios taisyklės bei Reglamentas dėl ekstremaliojoje situacijoje taikomų priemonių sistemos. Šiuo reglamentu, siekiant veiksmingiau išvengti tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai ir jas valdyti, suteikta papildomų įgaliojimų Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucijai. Pasirengimo ir reagavimo srityje mūsų padaryta pažanga buvo aptarta 2022 m. lapkričio mėn. paskelbtoje pirmojoje pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ataskaitoje.

Kad būtų išnaudojamos visos sveikatos duomenų teikiamos galimybės ir ES galėtų iš esmės pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą žmonėms visoje Europoje, Komisija 2022 m. gegužės mėn. pasiūlė sukurti **Europos sveikatos duomenų erdvę**. Šia iniciatyva suteikiama galimybė asmenims kontroliuoti savo sveikatos duomenis ir sukuriama nuosekli sveikatos duomenų naudojimo inovacijų diegimo, naujų vaistų kūrimo, sveikatos priežiūros gerinimo ir politikos formavimo tikslais sistema, atitinkanti aukštesnius ES duomenų apsaugos standartus.

2023 m. balandžio mėn. Europos sveikatos sąjungos pamatus dar labiau sustiprino **nuodugniausia per du dešimtmečius su vaistais susijusių teisės aktų peržiūra**. Šia pasiūlyta peržiūra siekiama sukurti bendrąją vaistų rinką skatinant užtikrinti didesnę vaistų pasiūlą, prieinamumą ir įperkamumą ir kartu stiprinant inovacijų veiklą bei didinant ES farmacijos pramonės konkurencingumą. Be to, siekiant dar labiau padidinti iš žmogaus gaunamų medžiagų saugumą ir pagerinti jų kokybę, 2022 m.

liepos mėn. buvo pasiūlytos naujos taisyklės, kurių tikslas – geriau apsaugoti kiekvieną, kuris aukoja tuos itin sveikatai svarbius produktus arba yra jais gydomas.

Vienas iš pagrindinių Europos sveikatos sąjungos elementų yra **Europos kovos su vėžiu planas**, kuriuo reaguojame į šią nenykstančią grėsmę, su kuria yra asmeniškai susidūrę arba susidurs dauguma ES gyvenančių žmonių. 2020 m. vėžys ES diagnozuotas daugiau kaip 2,7 mln. žmonių, o nuo jo mirė 1,3 mln. žmonių, todėl mūsų ryžtas vieną dieną įveikti šią ligą yra nepalaužiamas. Šiam planui, kuris yra visapusiškiausia iki šiol ES kovos su vėžiu iniciatyva, skirtas didžiulis 4 mlrd. EUR biudžetas. 2022 m. rugsėjo mėn. buvo pristatytas naujas mokslu pagrįstas požiūris į atrankinę vėžio patikrą – į rekomenduojamų atlikti atrankinių patikrų sąrašą įtrauktos prostatos, plaučių ir skrandžio vėžio atrankinės patikros, taigi dabar šis sąrašas apima šešių rūšių vėžį. Susirgimai šių rūšių vėžiu ES sudaro 55 proc. visų naujų susirgimų vėžiu, o mirtys nuo jo – daugiau kaip 50 proc. visų su vėžiu susijusių mirčių. 2023 m. pradėta nauja Europos vėžio diagnostinio vizualizavimo iniciatyva, kuria siekiama vėžio aptikimą ir gydymą gerinti geriau išnaudojant duomenų ir skaitmeninių technologijų, kaip antai dirbtinio intelekto, galią.

2023 m. birželio mėn. pateikėme komunikatą, kuriame pirmą kartą išdėstomas **visapusiškas ES požiūris į psichikos sveikatą** ir kuriuo atsižvelgiama į per Konferenciją dėl Europos ateities piliečių pateiktas rekomendacijas ir Europos Parlamento raginimus imtis aktyvesnių veiksmų dėl psichikos sveikatos. Šiame komunikate aptariamas psichikos sveikatos aspekto integravimas į visas politikos sritis ir pasiūloma geros psichikos sveikatos puoselėjimo iniciatyvų, ypatingą dėmesį skiriant vaikams ir jaunimui.

Igyvendindama 20 pavyzdinių iniciatyvų ir teikdama 1,2 mlrd. EUR ES finansavimą, Komisija padės valstybėms narėms užtikrinti, kad žmonės ir jų psichikos sveikata būtų laikomi svarbiausiais.

Visuomenės sveikata – bendras visų rūpestis. Nuo pandemijos pradžios Europos komanda, kuria sudaro ES, valstybės narės ir Europos finansų įstaigos, išmokėjo 47,7 mlrd. EUR visuomenės sveikatai mūsų šalyse partnerėse remti. Komisijos lyderystę visuotinės sveikatos srityje dar labiau sustiprino 2022 m. lapkričio 30 d. jos pateikta nauja **ES visuotinės sveikatos strategija**. Šioje Europos sveikatos sąjungos išorės aspektą įkūnijančioje strategijoje Europos Sąjungai nustatomos gairės, kaip gerinti sveikata, didinti gerovę, stiprinti sveikatos priežiūros sistemas ir siekti visuotinės sveikatos apsaugos. Įgyvendinant svarbų šios strategijos prioritetą, 2023 m. gegužės 17 d. buvo įsteigta ES ir JAV sveikatos darbo grupė, kurios užduotis – plėtoti ES ir JAV partnerystę sveikatos srityje, daugiausia dėmesio skiriant bendradarbiavimui, susijusiam su trimis klausimais: kovos su vėžiu prioritetais, grėsmėmis visuotinei sveikatai ir pasaulinės sveikatos saugumo struktūros stiprinimu. Be to, kadangi manome, kad svarbu tarptautiniu mastu stiprinti pandemijų prevenciją, parengtį joms ir reagavimą į jas, ES aktyviai dalyvauja šiuo metu vykstančiose derybose dėl teisiškai privalomo susitarimo dėl pandemijų ir dėl tikslinės tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių peržiūros.

Tvari ir teisinga migracijos sistema

Migracija Europoje, į ją ir iš jos visada buvo ir bus europinės tapatybės dalis. Tačiau, 2015 ir 2016 m. į ES ėmus plūsti kaip niekad dideliame pabėgėlių ir neteisėtų

migrantų skaičiui, tapo akivaizdu, kad reikia reformų. 2020 m. rugsėjo mėn., anksčiau pasiūlytai reformai patekus į aklavietę, Komisija ES migracijos ir prieglobsčio sistemai atgaivinti pateikė **naują migracijos ir prieglobsčio pakta**, kuriame nustatytas visus valdžios lygmenis apimantis visapusiškas metodas, kaip teisingai, humaniškai, tvariai ir veiksmingai stiprinti ir integruoti pagrindines su migracija, prieglobsčiu ir sienų valdymu susijusias ES politikos kryptis. Teisėkūros institucijoms suintensyvinus pastangas daryti pažangą, susijusią su visais pagal naują paktą pateiktais pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kad dėl jų būtų galima susitarti iki Parlamento kadencijos pabaigos, tarpinstitucinės derybos 2023 m. sparčiai įsibėgėjo.

Komisija taip pat pasiūlė su skubiai spręstinomis problemomis susiduriančioms valstybėms narėms padėti skirtų operatyvinių priemonių. 2022 m. lapkričio 21 d. ji pateikė **ES veiksmų planą dėl centrinės Viduržemio jūros regiono dalies**. Jį sudaro 20 šiuo metu ES ir jos valstybių narių įgyvendinamų priemonių. Jomis siekiama sumažinti neteisėtą ir nesaugią migraciją, šalinti pagrindines jos priežastis, rasti būdų spręsti paieškos ir gelbėjimo srityje kylančias naujas problemas ir stiprinti valstybių narių solidarumą, derinant jį su atsakomybe.

2022 m. labai išaugo neteisėtas judėjimas Vakarų Balkanų maršrutais. 2022 m. gruodžio mėn. pradžioje Komisija pristatė **ES veiksmų planą dėl Vakarų Balkanų**, kuriame nustatyta 20 operatyvinių priemonių, skirtų su migracija ir sienų valdymu susijusiam bendradarbiavimui su partneriais Vakarų Balkanuose stiprinti. Šios priemonės padarė didelį poveikį – 2023 m. neteisėtas judėjimas, palyginti su 2022 m., sumažėjo beveik 25 proc.

2023 m. birželio mėn. Komisija pateikė **ES veiksmų planą dėl vakarinės Viduržemio jūros regiono dalies ir Atlanto vandenyno regiono migracijos maršrutų**. ES stiprina savo partnerystę su pagrindinėmis kilmės ir tranzito šalimis, per kurias eina maršrutai. Priemonės, kurių ėmėsi ES, valstybės narės ir tarptautiniai partneriai, padėjo gerokai sumažinti neteisėtai atvykstančių asmenų skaičių.

2022 m. gruodžio 19 d. Komisija pasiūlė sugriežtinti **prekybos žmonėmis prevencijos ir kovos su ja** taisykles. Prekybos žmonėmis aukomis ES kasmet tampa daugiau kaip 7 000 žmonių. Dauguma aukų – moterys ir mergaitės, tačiau didėja ir vyrų, patenkančių į visų pirma išnaudojimo darbe tikslais paspėstas pinkles, dalis. Atnaujintos taisyklės sudarys teisėsaugos ir teisminėms institucijoms geresnes sąlygas tirti naujų formų išnaudojimo atvejus ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn ir padės nustatyti ir remti aukas.

2023 m. kovo 14 d. Komisija pateikė komunikatą, kuriame numatytas pirmasis daugiametės strateginės **Europos integruoto sienų valdymo** politikos, grindžiamos bendra išorės sienų valdymo vizija, ciklas, apimsiantis ateinančius penkerius metus. Komunikate nustatyta suderinta sistema, skirta sienas valdančioms nacionalinėms institucijoms ir daugiau kaip 120 000 bendromis jėgomis ES sienas saugančių nacionalinių sienos apsaugos institucijų ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros darbuotojų.

Mažinti neteisėtą migraciją padeda **teisėtų atvykimo būdų** užtikrinimas – jis taip pat gali padėti stiprinti Europos šalių ekonomikas.

Atsižvelgdami į visuomenės senėjimą ir skubiai spręstinas kvalifikuotų darbuotojų

trūkumo problemas, turime pritraukti mūsų ekonomikoms reikalingų įgūdžių ir talentų. Šių metų pradžioje Komisija paskelbė naują kvietimą teikti paraiškas dėl Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo dotacijų, kurių bendra suma – 40 mln. EUR ir kuriomis bus finansuojami veiksmai, skirti teisėtiems migracijos ir integracijos būdams užtikrinti. Be to, dedamos pastangos užmegzti specialistų pritraukimo partnerystės ryšius su Bangladešu, Egiptu, Maroku, Pakistanu ir Tunisu – tam, be kita ko, pasitelkiama finansinė parama pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP) „Globali Europa“. 2022 m. spalio mėn. Komisija taip pat pradėjo bandomąją ES specialistų rezervo iniciatyvą, kuria siekiama palengvinti ukrainiečių integraciją į darbo rinką, o šį rudenį pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kurio tikslas – sukurti visavertį ES specialistų rezervą. Tai būtų pirmoji ES masto platforma, kurios paskirtis – didinti ES patrauklumą ne ES piliečiams, ieškantiems darbo galimybių ES. Ji padėtų ES darbdaviams rasti jiems reikalingų specialistų ir užtikrinti deramas darbo sąlygas.

2023 m. sausio mėn. Komisija sukūrė **Darbo jėgos migracijos platformą**, kurios tikslas – skatinti kvalifikuotos darbo jėgos migraciją iš ES nepriklausančių šalių į ES ir užtikrinti, kad ji būtų tinkamai valdoma ir nukreipiama ten, kur reikalinga darbo jėga ir įgūdžiai. Naujaja migracijos ir užimtumo sričių specialistus vienijančia platforma siekiama skatinti glaudų šių dviejų sektorių bendradarbiavimą ir valstybių narių bei ES bendradarbiavimą, padedantį veiksmingai įgyvendinti su teisėta migracija ir užimtumu susijusias ES lygmens iniciatyvas.

Tinkama ne ES piliečių integracija ir įtrauktis padeda ES ekonomikai augti, tapti atsparesnei ir klestėti. Komisija toliau

įgyvendina **2021–2027 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų planą**, kuriame numatyti su švietimu, patekimu į darbo rinką, būstu ir sveikatos priežiūra susiję veiksmai. 2022 m. gruodžio mėn. Komisija bendrame pareiškime dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą įgyvendinti integracijai didinti skirtą Europos partnerystę su Europos socialiniais ir ekonominiais partneriais. Ypatinga parama numatoma nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą bėgantiems žmonėms.

Pasiūlytomis operatyvinėmis priemonėmis siekiama spręsti neatidėliotinas ir šiuo metu aktualias su migracijos maršrutais susijusias problemas, tačiau struktūriniai sprendimai priklauso nuo **bendros ES migracijos ir prieglobsčio politikos**. Todėl labai svarbu susitarti dėl visų prieglobsčio ir migracijos srities reformų, dėl

kurių šiuo metu deramasi. Komisija palankiai vertina per tarpinstitucines derybas 2022 m. gruodžio mėn. pasiektus kompromisinius susitarimus dėl Perkėlimo į ES sistemos reglamento, Priskyrimo reglamento ir Priėmimo sąlygų direktyvos pasiūlymų, taip pat birželio mėn. Tarybos sėkmingai pasiektą politinį susitarimą dėl dviejų pagrindinių naujojo migracijos ir prieglobsčio pakto ramsčių – Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento ir Prieglobsčio procedūros reglamento – ir Europos Parlamento nuveiktą su šiais pasiūlymais susijusį darbą – šiemet, prieš kelis mėnesius, pasiektą susitarimą dėl jo derybų įgaliojimų. Kad tarpinstitucinės derybos būtų sėkmingai užbaigtos iki dabartinės Parlamento kadencijos pabaigos, Komisija yra pasirengusi bendradarbiauti su Europos Parlamentu ir Taryba, kaip numatyta bendrose veiksmų gairėse.

Graikija įgyvendina pirmąjį tokį iš priemonės „NextGenerationEU“ lėšų finansuojamą **integracijos projektą**, kurio tikslas – išmokyti pabėgėlius ir migrantus, įskaitant neįgaliuosius, gaisrinės ir seisminės saugos. Šis projektas sutelkia vietos gyventojus ir migrantus kovai su bendrais iššūkiais.

Humanitarinės pagalbos poreikių tenkinimas

Jei žmonės, kuriems reikia humanitarinės pagalbos, sukurtų savo valstybę, tai būtų trečia pagal dydį pasaulio šalis, kurioje gyventų 360 mln. piliečių. Nėgana to, šios, nors ir netikros, bet kenčiančios šalies gyventojų skaičius eksponentiškai didėja – nuo 2022 m. pradžios jis išaugo 30 proc.

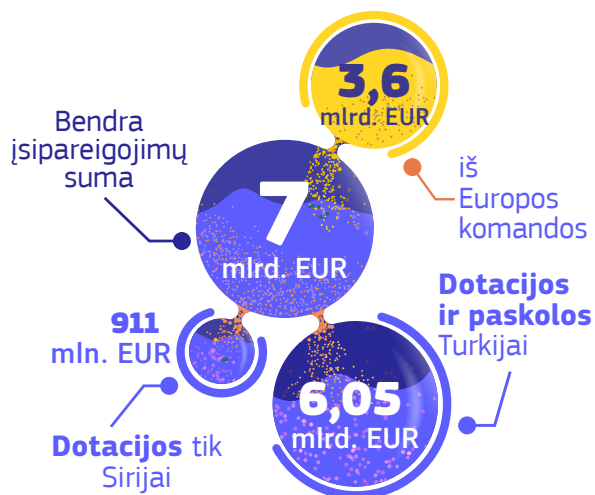
Teikdama beprecedentę paramą Ukrainai, Komisija humanitarinę pagalbą tiems, kuriems jos labiausiai reikia, toliau teikė ir kitose pasaulio šalyse. Pradiniam 1,7 mlrd. EUR vertės 2023 m. ES humanitarinės pagalbos biudžetui prireikus skiriamas papildomas finansavimas. Valstybės narės kartu su Komisija paskelbė apie **2023 metams numatytą pradinę 8,4 mlrd. EUR humanitarinę finansinę pagalbą**, konkrečiai bylojančią apie pasaulinį solidarumą ir ES lyderystę humanitarinės veiklos srityje. Siekdamos panaikinti pasaulyje didėjančią atotrūkį tarp humanitarinių poreikių ir galimo gauti finansavimo, valstybės narės 2023 m. gegužės mėn. patvirtino itin novatoriškas Tarybos išvadas, kuriomis nustatytas savanoriškas tikslas 10 proc. oficialios paramos vystymuisi skirti humanitarinei veiklai.

2023 m. vasario 6 d. Siriją ir Turkiją sukretė 7,8 balo žemės drebėjimas, o po jo užfiksuoti dar bent du dideli žemės drebėjimai. Dėl jų didžiulės teritorijos virto griuvėsiais ir žuvo ar buvo sužeista tūkstančiai žmonių.

Iš užuojautos ir solidarumo ES nedelsdama pradėjo didžiausią pagal ES civilinės saugos mechanizmą koordinuotą paieškos ir gelbėjimo operaciją. Tai buvo geriausias ES solidarumo pavyzdys. 21 Europos šalis išsiuntė greitojo reagavimo ir medicinos pagalbos komandas ir per rezervą „rescEU“

Tarptautinė paramos teikėjų konferencija

Išvien su Turkijos ir Sirijos gyventojais

suteikė milijonus reikmenų, kaip antai priemonių pastogei įrengti, šildytuvų, generatorių, medicinos reikmenų, maisto produktų ir šiltų drabužių.

Kitą mėnesį Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen ir Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti Švedija kartu surengė **tarptautinę paramos teikėjų konferenciją, skirtą žemės drebėjimų aukoms Turkijoje ir Sirijoje palaikyti.**

Bendra per šią konferenciją priimtų įsipareigojimų suma siekė beveik 7 mlrd. EUR, iš kurių 911 mln. EUR skirta dotacijoms Sirijai, o 6,05 mlrd. EUR – dotacijoms ir paskoloms Turkijai.

2023 m. kovo 16–17 d. įvyko ES ir Kanados kartu surengta **Tarptautinė konferencija, skirta Venesuelos pabėgėliams ir migrantams bei juos priimančioms šalims ir bendruomenėms palaikyti.** Per šį renginį akcentuota tai, kad, atsižvelgiant į humanitarinės pagalbos, vystymosi ir padėties stabilizavimo tarpusavio sąsają, labai svarbu koordinuoti šių trijų sričių veiksmus.

2023 m. birželio 14–15 d. ES surengė **septintąją Briuselio konferenciją dėl Sirijos ir viso regiono ateities** – per ją įsipareigota skirti 5,6 mlrd. EUR pagalbos. Konferencijoje buvo pakartota, kad ES ir tarptautinė bendruomenė ir toliau – Sirijos krizei skaičiuojant jau 13-uosius metus – remia šios šalies žmones, jos pabėgėlius ir juos priimančias bendruomenes kaimyninėse šalyse.

Humanitarinės pagalbos poreikius ES tenkina ne tik artimiausioje savo kaimynystėje. 2023 m. kovo mėn., atsižvelgdama į sparčiai blogėjančią padėtį rytinėje **Kongo Demokratinės Respublikos** dalyje, ES atvėrė humanitarinį oro tiltą į Gomą. Remiama Prancūzijos, ji pristatė medicinos reikmenų, maisto produktų ir kitų prekių. Siekdama palengvinti gyvybes gelbstinčios pagalbos pristatymą, ES nuo 2021 m. rugpjūčio mėn. humanitariniu oro tiltu įvykdė 29 krovininius skrydžius į **Afganistaną** – naujausia tokia siunta Afganistaną pasiekė 2023 m. gegužės 24 d.

Operatyviai reaguodama į 2023 m. balandžio mėn. **Sudane** prasidėjusį karą, ES 2023 m. birželio mėn. per kartu su kitomis šalimis surengtą tarptautinį lėšų rinkimo renginį savo pradinę 73 mln. EUR vertės humanitarinę finansinę pagalbą papildė 60 mln. EUR suma. ES taip pat nutiesė humanitarinį oro tiltą, kuriuo į Sudaną ir kaimyninį **Čadą** gabenami gyvybes gelbstintys reikmenys. 2022 m. lapkričio mėn. buvo atidarytas humanitarinis oro tiltas į **Burkina Fasą**. Juo šimtams tūkstančių žmonių, kuriems blokadą patiriančiose vietovėse gresia badas, pristatytas maistas ir būtiniausi reikmenys.

ES ir toliau, bendradarbiaudama su viso pasaulio partneriais, teiks humanitarinę pagalbą tiems, kuriems jos reikia, ir padės spręsti struktūrines problemas, lemiančias priverstinę migraciją, badą ir konfliktus.

2022 M. RUGSĖJO MĖN.

.....

6 d.

Bosnija ir Hercegovina prisijungia prie ES civilinės saugos mechanizmo.

.....

14 d.

Komisija pasiūlo uždrausti produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, tiekimą ES rinkai.

.....

15 d.

Komisija pateikia pasiūlymą dėl naujo – Kibernetinio atsparumo – akto. Jo tikslas – apsaugoti vartotojus ir įmones nuo produktų, kuriuose neįdiegtos tinkamos apsaugos priemonės.

.....

16 d.

Komisija pateikia pasiūlymą dėl naujo – Europos žiniasklaidos laisvės akto. Jo tikslas – apsaugoti žiniasklaidos laisvę ir pluralizmą ES taisyklėmis.

.....

7 d.

Europos Komisija pateikia Europos priežiūros strategiją, kuria siekiama užtikrinti kokybiškas, įperkamas ir prieinamas priežiūros paslaugas ir pagerinti priežiūros gavėjų ir juos prižiūrinčių asmenų padėtį.

.....

14 d.

Komisija pateikia pasiūlymą dėl skubios intervencijos į Europos energijos rinkas, kad būtų sumažintas staigus kainų augimas.

.....

16 d.

Europos žiniasklaidos laisvės aktas. Komisija parengia žiniasklaidos pliuralizmo ir nepriklausomumo apsaugos ES taisykles.

.....

20 d.

Igyvendindama Europos sveikatos sąjungos tikslus, Komisija pasiūlo naują ES požiūrį į vėžio nustatymą: atlikti didesnės apimties ir geresnes atrankines patikras.

.....

21 d.

Siekdama remti su vandenilio vertės grandine susijusius mokslinius tyrimus ir inovacijas, pradinį pramoninį diegimą ir atitinkamos infrastruktūros statybą, Komisija pagal ES valstybės pagalbos taisyklės patvirtina bendriems Europos interesams svarbų projektą.

.....

21 d.

ES paskelbia apie Pasauliniam fondui skiriamą 715 mln. EUR sumą, kad nuo AIDS, tuberkuliozės ir maliarijos būtų išgelbėta milijonai gyvybių.

.....

28 d.

Komisija pateikia visapusišką geresnės žmonių ir aplinkos apsaugos nuo asbesto ir ateities be asbesto užtikrinimo metodiką.

.....

28 d.

Komisija paragina valstybes nares modernizuoti savo minimalių pajamų sistemas įgyvendinant įsipareigojimą mažinti skurdą ir socialinę atskirtį ES.

.....

29 d.

Komisija priima ES konkurencijos teisės taikymo kolektyvinėms sutartims, susijusioms su individualiai savarankiškai dirbančių asmenų darbo sąlygomis, gaires.

2022 M. SPALIO MĖN.

.....

4 d.

ES priima pirmąjį ES išorės veiksmų srities Jaunimo veiksmų planą, kad sustiprintų bendradarbiavimą su jaunimu visame pasaulyje.

.....

4 d.

Šešiose ES vietose įdiegiamos pirmosios ES kvantinės technologijos.

.....

4 d.

Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba priima Direktyvą dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio, kuria siekiama paskatinti kolektyvines derybas ir padidinti ES darbuotojų minimaliojo darbo užmokesčio apsaugą.

.....

6 d.

Atsižvelgdamos į neišprovokuotą ir nepateisinamą karinę agresiją prieš Ukrainą, ES šalys susitaria dėl 8-ojo sankcijų Rusijai paketo.

.....

10 d.

Ukraina. Komisija pradeda bandomąjį ES specialistų rezervo projektą, per kurį siekiama nustatyti nuo karo bėgančių Ukrainos žmonių įgūdžius, padėti juos suderinti su ES darbdavių poreikiais ir padėti tiems žmonėms rasti darbą.

.....

12 d.

2022 m. plėtros dokumentų paketas. Komisija įvertina Vakarų Balkanų ir Turkijos reformas ir rekomenduoja Bosnijai ir Hercegovinai suteikti ES šalies kandidatės statusą.

.....

14 d.

Dalyvaudama Pasaulio banko ir Tarptautinio valiutos fondo metiniuose susitikimuose, ES šio fondo Skurdo mažinimo ir augimo patikos fondui skiria 100 mln. EUR paramą, kad padėtų pažeidžiamoms Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėms.

.....

17 d.

Aviacija. Pasirašytas svarbus ES ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) susitarimas dėl aviacijos, kuriuo bus užtikrintas susisiekimas 1,1 mlrd. žmonių.

.....

18 d.

Komisija pateikia papildomų pasiūlymų, kaip kovoti su didelėmis energijos kainomis ir užtikrinti energijos tiekimo saugumą.

.....

18 d.

Žaliasis kursas. Įgyvendindama Europos žaliajį kursą, Komisija pasirašo pirmosios žaliosios partnerystės su Maroku aktą.

.....

19 d.

Komisija patvirtina persvarstyta Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, plėtrai ir inovacijoms sistemą.

.....

24 d.

Sveikatos sąjunga. Taryba patvirtina paskutinius Europos sveikatos sąjungos elementus.

.....

25 d.

Komisijos ir G7 pirmininkaujančios valstybės surengtoje tarptautinėje ekspertų konferencijoje dar kartą patvirtinamas tvirtas įsipareigojimas remti Ukrainos atsigavimą.

.....

26 d.

Europos žaliasis kursas. Komisija pasiūlo švaresnio oro ir vandens užtikrinimo taisykles.

.....

28 d.

Visai netaršios transporto priemonės. Remiantis 55 % tikslo priemonių rinkiniu priimamas pirmasis susitarimas, pagal kurį nuo 2035 m. ES nebebus parduodami nauji CO₂ išmetantys automobiliai.

2022 M. LAPKRIČIO MĖN.

.....
1 d.

ES valstybės narės viršijo plane „REPowerEU“ nustatytą 80 proc. tikslą ir dujų saugyklas prieš žiemos sezoną pripildė iki 95 proc.

.....
1 d.

Skaitmeninių rinkų aktas. Įsigalioja skaitmeninės prieigos valdytojams skirtos taisyklės, kuriomis siekiama užtikrinti atviras rinkas.

.....
3 d.

Komisija investuoja 3 mlrd. EUR į novatoriškus švarių technologijų projektus, kad įgyvendintų planą „REPowerEU“ ir padėtų Europai greičiau įgyti energetinę nepriklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro.

.....
3 d.

Berlyno proceso aukščiausiojo lygio susitikimas. ES paskelbia apie 1 mlrd. EUR energijos paramos priemonių rinkinį Vakarų Balkanams.

.....
7 d.

2022 m. Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijoje (COP 27) ES sudaro strateginės partnerystės susitarimą su Kazachstanu dėl žaliavų, baterijų ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

.....
7 d.

Komisija siekia trumpalaikės nuomos sektoriuje skatinti visiems jo dalyviams naudingą skaidrumą.

.....

8 d.

Per COP 27 ES sudaro strateginės partnerystės susitarimą su Namibija dėl tvarių žaliavų ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Be to, ji užmezga miškų partnerystę su penkiomis šalimis partnerėmis.

.....

8 d.

ES šalys pasiekia susitarimą dėl nacionalinių transporto, pastatų, atliekų ir žemės ūkio sektoriuose išmetamų teršalų kiekio mažinimo tikslų.

.....

9 d.

Planas „REPowerEU“. Komisija spartina perėjimą nuo Rusijos dujų prie žaliosios energetikos, greitindama atsinaujinančiųjų energijos išteklių leidimų išdavimą.

.....

9 d.

Komisija pasiūlo stabilios ir nuspėjamos paramos Ukrainai 2023 m. priemonių rinkinį, kurio vertė – iki 18 mlrd. EUR.

.....

10 d.

Komisija pasiūlo naujus „Euro 7“ standartus, kad būtų mažinamas transporto priemonių išmetamų teršalų kiekis ir gerinama oro kokybė.

.....

10 d.

Kibernetinė gynyba. Komisija pristato ES kibernetinės gynybos politiką ir Karinio mobilumo veiksmų planą 2.0, kuriais siekiama didinti ES pajėgumus apsaugoti savo piliečius ir infrastruktūrą.

.....

11 d.

Igyvendindamos Europos žaliajį kursą, ES šalys susitaria didinti anglies dioksido absorbavimą imdamosi veiksmų žemės naudojimo, miškininkystės ir žemės ūkio sektoriuose.

.....
16 d.

ES ir Egiptas susitaria stiprinti bendradarbiavimą perėjimo prie švarios energijos srityje.

.....
16 d.

Įsigalioja Skaitmeninių paslaugų aktas – naujas ES taisyklių, kuriomis siekiama sukurti saugesnę ir atskaitingesnę interneto aplinką, rinkinys.

.....
18 d.

Albanija prisijungia prie ES civilinės saugos mechanizmo.

.....
15 d.

ES ir tarptautiniai partneriai inicijuoja novatorišką teisingos energetikos pertvarkos partnerystę su Indonezija.

.....
16 d.

Per COP 27 Europos komanda paskelbia apie 1 mlrd. EUR vertės priemonių paketą, pagal strategiją „Global Gateway“ skiriamą prisitaikymui prie klimato kaitos ir atsparumui jai Afrikoje didinti.

.....
18 d.

Strategija „Global Gateway“. Europos komanda Vidurinėje Azijoje pradeda įgyvendinti dvi – energetikos ir skaitmeninio junglumo – iniciatyvas.

.....
18 d.

Komisija priima pasiūlymą dėl Europos sąveikumo akto, kuriuo siekiama visoje ES stiprinti tarpvalstybinį viešojo sektoriaus sąveikumą ir bendradarbiavimą.

.....

21 d.

Per COP 27 ES rodo užmojų laikytis tikslo visuotinį atšilimą apriboti iki 1,5 °C ir padeda nustatyti naują subalansuotą finansavimo tvarką.

.....

22 d.

Ekonominės politikos koordinavimas. Komisija pateikia gaires, kaip įveikti energetikos krizę ir sukurti žalesnę ir labiau skaitmeninę Europą.

.....

22 d.

Komisija siūlo naują ES priemonę, padėsiančią riboti pernelyg didelius dujų kainų šuolius.

.....

28 d.

ES ir Pietų Korėja inicijuoja naują skaitmeninę partnerystę.

.....

28 d.

Komisija pateikia persvarstytas taisykles, kurios padės užtikrinti pigesnę, greitesnę ir nuspėjamesnę pramoninio dizaino visoje ES apsaugą.

.....

30 d.

Europos žaliasis kursas. Komisija pasiūlo naujas ES masto taisykles, skirtas pakuočių bei jūrų atliekų kiekiui sumažinti, ir anglies dioksido absorbcijos sertifikavimo taisykles, kurios padės siekti poveikio klimatui neutralizavimo tikslo.

.....

30 d.

Visuotinė sveikata. Komisija priima naują – ES visuotinės sveikatos – strategiją, kuria siekiama kintančiame pasaulyje didinti visuotinės sveikatos saugumą ir užtikrinti geresnę visų žmonių sveikatą.

2022 M. GRUODŽIO MĖN.

.....

2 d.

ES ir Japonija pasirašo bendradarbiavimo memorandumą, kurio tikslas – skatinti inovacijas ir plėtoti tarptautinę vandenilio rinką.

.....

2 d.

Ukraina. Komisija pasiūlo kriminalizuoti ES sankcijų, susijusių su Rusijos invazija į Ukrainą, pažeidimus.

.....

3 d.

G7 valstybės sutaria dėl viršutinės naftos kainos ribos, taip sumažindamos Rusijos pajamas ir kartu išlaikydamos pasaulinių energijos rinkų stabilumą.

.....

6 d.

Europos žaliasis kursas. ES šalys susitaria dėl kovos su ES gamybos ir vartojimo nulemtu miškų naikinimu ir alinimu pasaulyje teisės akto.

.....

6 d.

Tiranoje (Albanija) vykstančiame ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtinamas regiono dėmesys narystės ES ir strateginės partnerystės su ES klausimui.

.....

7 d.

Lygybės dokumentų rinkinys. Komisija pasiūlo naujas tėvystės pripažinimo tarp valstybių narių taisykles.

.....

8 d.

Komisija pasiūlo keletą priemonių, kad, pasinaudojant skaitmenizacija ir ją skatinant, būtų modernizuota ES pridėtinės vertės mokesčio sistema, padidinta jos nauda įmonėms ir pagerintas jos atsparumas sukčiavimui.

.....

9 d.

Europos žaliasis kursas. ES šalys susitaria dėl naujo teisės akto dėl tvaresnių ir žiediškesnių baterijų, kuriuo siekiama remti energetikos pertvarką ir pramonės konkurencingumą.

.....

6 d.

Europos žaliasis kursas. Parlamentas ir Taryba susitaria dėl naujų ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymo aviacijos sektoriuje taisyklių.

.....

7 d.

Komisija pasiūlo stiprinti lygybės įstaigas, visų pirma didinti jų nepriklausomumą, išteklius ir įgaliojimus, kad jos galėtų veiksmingiau kovoti su diskriminacija ES.

.....

9 d.

Komisija ir jos sektoriai sudaro naują pramonės aljansą, kurio tikslas – skatinti ES saulės energijos gamybą ir didinti energetinį saugumą.

.....
9 d.

ES ir Čilė baigia derybas dėl Pažangiojo pagrindų susitarimo.

.....
11 d.

Įvyksta pirmasis strategijos „Global Gateway“ valdybos posėdis.

.....
13 d.

Saugumo sąjunga. Komisija pasiūlo naujas išankstinio informavimo apie keleivius taisykles, kuriomis siekiama palengvinti išorės sienų valdymą ir padidinti vidaus saugumą.

.....
9 d.

Europos sveikatos sąjunga. Atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą stiprinti vėžio prevenciją ankstyvo aptikimo priemonėmis, Taryba patvirtina naują požiūrį į vėžio atrankinę patikrą.

.....
12 d.

ES ir jos Afrikos partneriai paskelbia dvi migracijos srities Europos komandos iniciatyvas, kuriose daugiausia dėmesio skiriama Atlanto vandenyno ir centrinės Viduržemio jūros regiono dalies migracijos maršrutams.

.....
13 d.

Europos žaliasis kursas. Parlamentas ir Taryba pasiekia susitarimą dėl pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo.

.....

14 d.

Įvyksta ASEAN aukščiausiojo lygio susitikimas. ES ir jos valstybės narės paskelbia apie investicijoms į infrastruktūrą ASEAN šalyse paspartinti skirtos 10 mlrd. EUR sumos mobilizavimą pagal strategiją „Global Gateway“.

.....

14 d.

Komisija priima naujas valstybės pagalbos žemės bei miškų ūkio, žvejybos ir akvakultūros sektoriuose taisykles.

.....

15 d.

Parlamentas ir Taryba pasiekia politinį susitarimą dėl naujų taisyklių, susijusių su priemonėmis, kuriomis bus sudarytos sąlygos užtikrinti didesnį skaidrumą ir veiksmingą vienodo moterų ir vyrų darbo užmokesčio principo įgyvendinimą.

.....

16 d.

Atsižvelgdama į Konferencijos dėl Europos ateities išvadas, Komisija surengia pirmąjį Europos piliečių forumą maisto švaistymo mažinimo klausimais.

.....

16 d.

Ukraina. ES šalys susitaria dėl 9-ojo sankcijų Rusijai, susijusių su jos invazija į Ukrainą, paketo.

.....

16 d.

ES ir Ukraina pasirašo 100 mln. EUR paramos priemonių rinkinį, skirtą karo nuniokotoms mokykloms atkurti.

.....

18 d.

Europos žaliasis kursas. Parlamentas ir Taryba susitaria dėl apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos sustiprinimo ir Socialinio klimato fondo, skirto padėti žmonėms pereiti prie švaresnės energijos, sukūrimo.

.....

19 d.

Komisija pasiūlo griežtesnes kovos su kintančiais nusikalstamos prekybos žmonėmis modeliais taisykles.

.....

31 d.

Baigiama taikyti COVID-19 pandemijos paveiktoms darbo vietoms ir pajamoms apsaugoti skirta priemonė SURE, labai padėjusi sušvelninti pandemijos poveikį ir paskatinti ekonomikos atsigavimą. 2021 m. pagal šią priemonę paremta 9 mln. asmenų ir daugiau kaip 900 000 įmonių penkiolikoje valstybių narių. 2022 m. parama akivaizdžiai palaipsniui sumažinta: ja pasinaudojo 350 000 asmenų ir 40 000 įmonių keturiose valstybėse narėse.

.....

19 d.

JT biologinės įvairovės konferencijoje (COP15) ES kartu su 195 šalimis priima istorinę Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, kurioje išdėstomi visuotiniai tikslai ir uždaviniai, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti gamtą dėl dabartinės ir būsimų kartų.

.....

21 d.

Modernizavimo fondas investuoja 4,11 mlrd. EUR į energetikos pertvarkos projektus aštuoniose valstybėse narėse, siekdamas sumažinti priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro ir paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą.

2023 M. SAUSIO MĖN.

.....

1 d.

Kroatija prisijungia prie euro zonos ir Šengeno erdvės.

.....

1 d.

2023 m. ES mini 30-ąsias bendrosios rinkos – vieno svarbiausių Europos integracijos laimėjimų – metines.

.....

10 d.

ES ir NATO pasirašo naują bendrą deklaraciją dėl bendradarbiavimo. Jos susitaria intensyviau kovoti su hibridinėmis ir kibernetinėmis grėsmėmis ir terorizmu, stiprinti bendradarbiavimą besiformuojančių ir perversminių technologijų ir kosmoso srityje, spręsti grėsmingai didėjančio klimato krizės poveikio saugumui klausimą ir stiprinti ypatingos svarbos infrastruktūros objektų atsparumą.

.....

12 d.

Įsigalioja Užsienio subsidijų reglamentas. Šis naujas taisyklių rinkinys sudarys sąlygas ES išlikti atvirai prekybai ir investicijoms ir kartu užtikrins vienodas sąlygas visoms bendrojoje rinkoje veikiančioms įmonėms.

.....

17 d.

Komisija pristato Specialistų gausinimo mechanizmą, kurio tikslas – padėti ES regionams, kuriuose sparčiai mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius.

.....
23 d.

Europos sveikatos sąjunga. Komisija paskelbia Europos vėžio diagnostinio vizualizavimo iniciatyvą, kuria siekia padėti sveikatos priežiūros paslaugų teikėjams, mokslui tiriamosioms įstaigoms ir novatoriams kuo geriau išnaudoti novatoriškus duomenimis grindžiamus sprendimus vėžiui gydyti ir juo sergantiems pacientams prižiūrėti.

.....
25 d.

Komisija pristato iniciatyvą, kuria siekiama toliau stiprinti ir skatinti socialinį dialogą imantis konkrečių nacionalinio ir ES lygmenų priemonių.

.....
17 d.

Komisija Suomijoje įsteigia pirmąjį strateginį reagavimo į cheminius, biologinius, radiologinius ir branduolinius incidentus pajėgumo rezervą „rescEU“.

.....
24 d.

Siekdama spręsti nerimą keliantį laukinių apdulkinančių vabzdžių mažėjimo Europoje klausimą, Komisija pristato komunikatą „Naujas apdulkinančių politikos kursas“.

.....
26 d.

Komisija paskelbia apie Pretorijoje (Pietų Afrika) įgyvendinsimą Užsachario Afrikai skirtą Europos komandos regioninę mokytojų iniciatyvą. Šiai pagal strategiją „Global Gateway“ įgyvendinsimai iniciatyvai ES skiria 100 mln. EUR.

2023 M. VASARIO MĖN.

.....

1 d.

ES ir Singapūras užmezga skaitmeninę partnerystę.

.....

1 d.

Komisija pristato Žaliojo kurso pramonės planą, kuriuo siekiama didinti Europos poveikio klimatui neutralizavimo pramonės konkurencingumą ir remti spartų perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos.

.....

2 d.

Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen ir 15 Komisijos narių išvyksta į pirmąjį Komisijos narių kolegijos ir Ukrainos Vyriausybės susitikimą Kijive, kurio tikslas – sustiprinti ES ir Ukrainos bendradarbiavimą įvairiuose sektoriuose.

.....

3 d.

Kijive įvyksta ES ir Ukrainos aukščiausiojo lygio susitikimas.

.....

4 d.

Ukraina. ES ir G7 partneriai susitaria dėl Rusijos naftos produktų viršutinės kainų ribos.

.....

6 d.

ES ir Indija įsteigia Prekybos ir technologijų tarybą tarpusavyje susijusiems prekybos, patikimų technologijų ir saugumo klausimams spręsti.

.....

8 d.

Komisija patvirtina ES atsparumo nelaimėms didinimo tikslus ir pateikia rekomendacijas valstybėms narėms, kad padėtų joms geriau numatyti nelaimės, joms pasirengti, į jas reaguoti ir užtikrinti saugumą ir taip sustiprintų valstybių narių atsparumą būsimums nelaimėms visoje Europoje.

.....

6 d.

Iš karto po pražūtingų žemės drebėjimų Turkijoje ir Sirijoje Komisija pagal ES civilinės saugos mechanizmą pradeda didžiausią paieškos ir gelbėjimo operaciją, per kurią padeda gelbėti gyvybes Turkijoje ir teikti humanitarinę pagalbą visos Sirijos gyventojams.

.....

10 d.

Pasinaudodama savo civilinės saugos mechanizmu, ES iš Ispanijos, Prancūzijos ir Portugalijos į Čilę išsiunčia daugiau kaip 250 reagavimo į ekstremalias situacijas specialistų, kad padėtų nacionalinėms pajėgoms kovoti su itin dideliais gamtos gaisrais.

.....

13 d.

Komisija nustato vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių taisykles.

.....

14 d.

Komisija pasiūlo siekti, kad nuo 2030 m. nauji miesto autobusai būtų visai netaaršūs, o iki 2040 m. naujų sunkvežimių išmetamas teršalų kiekis būtų sumažintas 90 proc.

.....

23 d.

Komisija pristato veiksmus, kuriais siekiama iki 2030 m. užtikrinti galimybę visiems ES piliečiams ir įmonėms naudotis gigabitiniu ryšiu.

.....

25 d.

ES šalys susitaria dėl 10-ojo sankcijų Rusijai paketo.

.....

27 d.

Komisija ir Jungtinės Karalystės Vyriausybė pasiekia principinį politinį susitarimą dėl Vindzoro sistemos – išsamaus sprendimų rinkinio, kuriuo siekiama spręsti Šiaurės Airijos piliečiams ir įmonėms kylančias praktines problemas.

.....

28 d.

Strategija „Global Gateway“. Komisija ir Europos investicijų bankas pasirašo 4 mlrd. EUR vertės susitarimus – garantijos susitarimą, pagal kurį bus suteikta iki 3,5 mlrd. EUR paskolų, ir susitarimą dėl 500 mln. EUR įnašo į patikos fondą. Jais siekiama iki 2027 m. remti Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių įmones.

.....

2023 M. KOVO MĖN.

.....

1 d.

Kelių eismo saugumas. Komisija pasiūlo atnaujintus vairuotojo pažymėjimų ir geresnio tarpvalstybinio kelių eismo taisyklių laikymosi užtikrinimo reikalavimus.

.....

7 d.

Saugumo sąjunga. Pradeda veikti atnaujinta Šengeno informacinė sistema.

.....

9 d.

Komisija priima naują Laikinąją valstybės pagalbos krizės ir pereinamojo laikotarpio sąlygomis sistemą. Jos tikslas – paskatinti sektorius, kurie yra labai svarbūs pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, rėmimo priemonės. Be to, ji pritaria valstybės pagalbai skirto bendrojo bendrosios išimties reglamento pakeitimui, kad parama ES žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai būtų teikiama dar lengviau, paprasčiau ir sparčiau.

.....

10 d.

Siekdama, kad ES būtų stipresnė ir atsparesnė, Komisija pristato ES kosmoso strategiją saugumo ir gynybos srityje.

.....

10 d.

ES atnaujina savo jūrų saugumo strategiją, kuria siekia užtikrinti taikų jūrų naudojimą ir apsaugoti jūrų sritis nuo naujų grėsmių.

.....

10 d.

Europos žaliasis kursas. ES šalys susitaria dėl griežtesnių taisyklių, kuriomis norima paskatinti efektyviau vartoti energiją.

.....
14 d.

Bogotoje (Kolumbija) sudaromas ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros regiono skaitmeninis aljansas – bendra iniciatyva, skirta į žmogų orientuotam požiūriui į skaitmeninę pertvarką remti.

.....
14 d.

Komisija pasiūlo reformuoti ES elektros energijos rinkos struktūrą, kad būtų skatinama naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, būtų geriau apsaugoti vartotojai ir būtų didinamas pramonės konkurencingumas.

.....
16 d.

Komisija pasiūlo Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akta, kurio tikslas – Europos Sąjungoje didinti švarių technologijų gamybą ir užtikrinti, kad ES būtų tinkamai pasirengusi pereiti prie švarios energijos.

.....
16 d.

Komisija pasiūlo išsamų priemonių rinkinį, kuriuo siekia ES užtikrinti saugų, diversifikuotą, įperkama ir tvarų svarbiausiųjų žaliavų tiekimą.

.....
16 d.

Minėdama 30-ąsias bendrosios rinkos metines, Komisija išdėsto ilgalaikio ES konkurencingumo po 2030 m. užtikrinimo planus.

.....
16 d.

Komisija pagal naujojo europinio bauhauzo iniciatyvą pristato pajėgumų stiprinimo programą, kad būtų pradėtas Ukrainos atstatymas.

.....
17 d.

Per 2023 m. Tarptautinę solidarumo konferenciją dėl Venesuelos krizės Komisija šaliai skiria 75 mln. EUR dydžio humanitarinę finansinę pagalbą.

.....
20 d.

Per paramos teikėjų konferenciją Briuselyje ES ir tarptautiniai paramos teikėjai surenka 7 mlrd. EUR pražūtingus žemės drebėjimus 2023 m. vasario mėn. patyrusiems Turkijos ir Sirijos žmonėms.

.....
22 d.

Komisija nustato naujas vartotojų teises, dėl kurių vartotojams taisyti prekes bus paprasčiau ir jie šią galimybę rinksis noriau. Be to, ji pasiūlo bendrus kovos su ekomanipuliavimu ir klaidinančiais ekologiškumo teiginiais kriterijus.

.....
23 d.

Europos žaliasis kursas. Parlamentas ir Taryba pasiekia susitarimą dėl jūrų transporto išmetamų teršalų kiekio mažinimo skatinant laivyboje naudoti tvarų kurą.

.....
28 d.

Europos žaliasis kursas. ES šalys susitaria dėl naujo plataus užmojo teisės akto, kurio tikslas – įdiegti pakankamą alternatyviųjų degalų infrastruktūrą.

.....
29 d.

Komisija pasiūlo užtikrinti didesnę skaidrumą bendrovėms ir mažinti biurokratizmą, kad ES būtų pagerinta verslo aplinka.

.....
30 d.

Europos žaliasis kursas. ES šalys susitaria patobulinti teisės aktus, kad būtų paspartinta atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra.

.....
30 d.

Pirmininkė U. von der Leyen pasako kalbą apie ES ir Kinijos santykius.

.....
31 d.

Priemonė „NextGenerationEU“. Išmokos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę viršija 150 mlrd. EUR.

.....
31 d.

Planas „REPowerEU“. ES pasiekia savanorišką tikslą dujų poreikį sumažinti 15 proc., palyginti su ankstesnėmis penkiomis žiemomis, ir pasibaigus žiemai tebėra neišnaudojusi 60 proc. saugyklose laikomų dujų.

2023 M. BALANDŽIO MĖN.

.....
3 d.

Komisija pažymi 30-ąsias Sanglaudos fondo metines. Nuo tada, kai Sanglaudos fondas buvo įsteigtas, iš jo į ES ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą investuota beveik 179 mlrd. EUR.

.....
4 d.

ES pradeda kurti savo „rescEU“ pastogės suteikimo rezervus, kuriais būtų galima naudotis krizių ar nelaimių metu, kai nacionalinių reagavimo pajėgumų nepakanka. Tokius rezervus numato užtikrinti Kroatija, Lenkija, Slovėnija, Ispanija, Švedija ir Turkija.

.....
5 d.

Teisminio bendradarbiavimo srityje Komisija pasiūlo baudžiamojo proceso perdavimo tarp valstybių narių taisyklės.

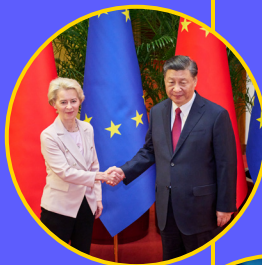

.....
5 d.

Komisija sureagoja į septintąją Europos piliečių iniciatyvą „Saugokime bites ir ūkininkus! Bitėms nekenkiantis žemės ūkis – sveika aplinka“, per kurią surinkta daugiau kaip 1 mln. parašų.

.....
6 d.

Pirmininkė U. von der Leyen apsilanko Kinijoje.

.....
17 d.

Komisija atidaro Europos algoritmų skaidrumo centrą, kad padėtų užtikrinti Skaitmeninių paslaugų akto vykdymą.

.....
18 d.

Pasiekiamas politinis susitarimas dėl Europos lustų akto, kurio tikslas – šiame strateginiame sektoriuje stiprinti ES konkurencingumą ir atsparumą.

.....
18 d.

Komisija priima pasiūlymą dėl ES kibernetinio solidarumo akto, kuriuo siekia stiprinti ES kibernetinio saugumo pajėgumus, ir pristato būsimą Kibernetinio saugumo įgūdžių akademiją.

.....
18 d.

Bankų sąjunga. Komisija pasiūlo bankų krizių valdymo ir indėlių draudimo sistemos reformą.

.....

20 d.

Ukraina prisijungia prie ES civilinės saugos mechanizmo.

.....

23 d.

Piliečių forumas virtualiųjų pasaulių klausimais pateikia 23 rekomendacijas dėl sąžiningų ir į žmogų orientuotų virtualiųjų pasaulių ES.

.....

24 d.

Europos žaliasis kursas. ES ir Norvegija sudaro žaliąjį aljansą, kurio tikslas – stiprinti bendradarbiavimą klimato, aplinkos, energetikos ir šviesios pramonės srityse.

.....

25 d.

ES energijos pirkimo platforma. Komisija paskelbia pirmąjį kvietimą bendrovėms bendrai pirkti dujas.

.....

25 d.

Skaitmeninių paslaugų aktas. Komisija pagal Skaitmeninių paslaugų aktą pirmiesiems subjektams suteikia labai didelių interneto platformų ir paieškos sistemų statusą.

.....

26 d.

Komisija pateikia teisės aktų pasiūlymų, kuriais siekiama įgyvendinti nuo ekonomikos ir finansų krizės nuodugniausią ES ekonomikos valdymo taisyklių reformą.

.....

26 d.

Europos sveikatos sąjunga. Komisija pasiūlo reformuoti farmacijos srities teisės aktus, kad vaistai taptų prieinamesni, įperkamesni ir novatoriškesni.

.....

26 d.

Europos žaliasis kursas. Parlamentas ir Taryba pasiekia susitarimą dėl naujo teisės akto, skirto aviacijos išmetamų teršalų kiekiui mažinti skatinant naudoti tvarius aviacinius degalus.

.....

27 d.

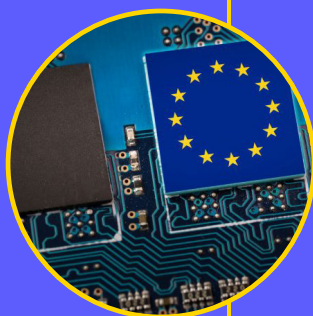
Strategija „Global Gateway“. Komisija ir Europos investicijų bankas paskelbia apie 18 mlrd. EUR vertės fondus, skirtus investicijoms į klimato politikos veiksmus ir tvarią ekonomiką skatinti.

.....

27 d.

Komisija pasiūlo naujas taisykles, kad padėtų įmonėms kuo geriau naudotis savo išradimais ir naujomis technologijomis ir prisidėti prie ES konkurencingumo ir technologinio suverenumo didinimo.

2023 M. GEGUŽĖS MĖN.

.....
3 d.

Komisija priima pasiūlymą dėl Šaudmenų gamybos rėmimo akto – 500 mln. EUR vertės plano, kad, siekiant padėti Ukrainai, būtų skubiai padidinti ES gynybos pramonės pajėgumai.

.....
3 d.

Komisija pasiūlo griežtesnes kovos su korupcija ES ir visame pasaulyje taisykles.

.....
4 d.

Komisija rekomenduoja kovos su sporto ir kitų renginių tiesioginės transliacijos piratavimu internete priemones.

.....
9 d.

Įvyksta Europos įgūdžių metų pradžios renginys – įgūdžių festivalis.

.....
10 d.

Dėl konflikto Sudane didėjant humanitariniams poreikiams, ES atidaro humanitarinį oro tiltą, kuriuo jos humanitarinės pagalbos partneriams Port Sudane gabenamos ypatingos svarbos atsargos.

.....
16 d.

ES ir Indija Briuselyje surengia pirmąjį Prekybos ir technologijų tarybos ministrų susitikimą. Susitikime daugiausia dėmesio skiriama strateginio bendradarbiavimo prekybos ir technologijų srityje stiprinimui.

.....

17 d.

Isteigiama ES ir JAV sveikatos darbo grupė.

.....

18 d.

Komisija pristato pirmąją ataskaitą „Europos žiniasklaidos pramonės perspektyva“, kurioje nagrinėjamos paklausos ir pasiūlos tendencijos audiovizualiniame, vaizdo žaidimų ir naujių žiniasklaidos sektoriuose.

.....

19–21 d.

Pirmininkė U. von der Leyen dalyvauja G7 aukščiausiojo lygio susitikime Hirošimoje (Japonija).

.....

17 d.

Komisija pateikia pasiūlymus dėl ES muitų sąjungos reformos. Tai plačiausio užmojo ir nuodugniausia reforma nuo muitų sąjungos sukūrimo 1968 m.

.....

21 d.

Reaguodama į Italijos prašymą suteikti pagalbą per katastrofinius potvynius šiaurinėje šalies dalyje, Komisija pagal ES civilinės saugos mechanizmą nedelsdama sutelkia Belgijos, Prancūzijos, Slovėnijos ir Slovakijos skubios pagalbos pajėgas.

.....

22 d.

Seule įvyksta ES ir Pietų Korėjos aukščiausiojo lygio susitikimas. Jame paskelbiama apie žaliają partnerystę, skirtą bendradarbiavimui klimato politikos veiksnių, šviesios energijos ir aplinkos apsaugos srityse stiprinti.

.....

22 d.

Atsižvelgdama į beprecedenčius humanitarinius poreikius visame pasaulyje, Taryba patvirtina savanorišką tikslą – 10 proc. oficialios paramos vystymuisi skirti humanitariniams veiksams.

.....

24 d.

Kapitalo rinkų sąjunga. Komisija pasiūlo naujas ES neprofesionaliuosius investuotojus apsaugančias ir jiems galių suteikiančias taisykles.

.....

30 d.

Rengdamasi ateinančiam gamtos gaisrų sezonui Europoje, Komisija kartu su valstybėmis narėmis padvigubina „rescEU“ gaisrinių orlaivių parką.

.....

30 d.

Reagavimo į nelaimes ir koordinavimo centrai – ES reagavimo į nelaimes pajėgumų pagrindai ir ES civilinės saugos mechanizmo varikliui – dešimt metų.

.....

31 d.

Liuleo mieste (Švedija) įvyksta ketvirtasis ES ir JAV prekybos ir technologijų tarybos ministrų susitikimas. ES ir Jungtinės Valstijos pasiekia susitarimą dėl veterinariniams vaistams taikomos farmacijos gerosios gamybos praktikos tikrinimo rezultatų abipusio pripažinimo.

2023 M. BIRŽELIO MĖN.

.....

1 d.

Komisija priima persvarstytas taisykles, kuriose įmonėms pateikia aiškesnes ir atnaujintas gaires, padedančias įvertinti, ar jų horizontalieji bendradarbiavimo susitarimai suderinami su ES konkurencijos taisyklėmis.

.....

1 d.

Pirmininkė U. von der Leyen paskelbia apie naują paramos Moldovai paketą.

.....

7 d.

ES nustato naują partnerystės su Lotynų Amerika ir Karibais stiprinimo darbotvarkę.

.....

7 d.

Europos sveikatos sąjunga. Komisija pateikia pasiūlymą dėl visapusiško požiūrio į psichikos sveikatą.

.....

8 d.

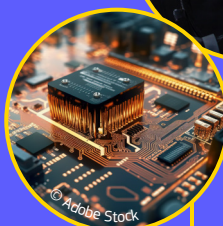
ES etikos organas. Komisija pasiūlo parengti visoms ES institucijoms bendrus etikos standartus.

.....

8 d.

Siekdama remti mokslinius tyrimus bei inovacijas ir pirmąjį pramoninį mikroelektronikos ir ryšių technologijų diegimą, Komisija pagal ES valstybės pagalbos taisykles patvirtina bendriems Europos interesams svarbų projektą.

.....

8 d.

Siekdama padėti Kanadai kovoti su itin dideliais gamtos gaisrais, ES išsiunčia beveik 300 Ispanijos, Prancūzijos ir Portugalijos ugniagesių.

.....

12–16 d.

Pirmininkė U. von der Leyen, lankydamosi Brazilijoje, Argentinoje, Čilėje ir Meksikoje, paskelbia apie 10 mlrd. EUR dydžio ES investicijas Lotynų Amerikoje ir Karibuose, kurios bus įgyvendinamos pagal strategiją „Global Gateway“.

.....

13 d.

Socialinė ekonomika. Komisija pasiūlo būdus, kaip išnaudoti visą jos teikiamą potencialą darbo vietų kūrimo, inovacijų ir socialinės įtraukties srityse.

.....

14 d.

ES padaro pažangą derybose su JAV dėl svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimo.

.....

15 d.

7-ojoje Briuselio konferencijoje „Parama Sirijos ir viso regiono ateičiai“ tarptautinė bendruomenė įsipareigoja 2023 m. ir vėliau skirti 5,6 mlrd. EUR.

.....

19 d.

ES ir Kenija užbaigia derybas dėl plataus užmojo ekonominės partnerystės susitarimo, į kurį įtraukiamos tvirtos tvarumo nuostatos.

.....

20 d.

ES biudžetas. Komisija pasiūlo padidinti ilgalaikį ES biudžetą, kad būtų galima atremti skubiausius iššūkius. Be to, ji pristato pakoreguotą naujos kartos nuosavų išteklių paketą.

.....

20 d.

Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis pristato Europos ekonominio saugumo strategiją. Strategijoje daugiausia dėmesio skiriama rizikos, kylančios dėl ekonominės tarpusavio priklausomybės, mažinimui, kartu išsaugant kuo didesnę ES ekonomikos atvirumą ir dinamiškumą.

.....

20 d.

Ukraina. Komisija pasiūlo sukurti specialią priemonę Ukrainos atsigavimui, atstatymui ir modernizavimui remti.

.....

23 d.

ES priima 11-ąją sankcijų Rusijai dėl jos tęsiamą neteisėtą karą prieš Ukrainą paketą.

.....

28 d.

ES pasiūlo visapusišką naują požiūrį į klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo keliamas grėsmes taikai, saugumui ir gynybai.

.....

28 d.

Komisija pateikia pasiūlymą, kuriais siekia užtikrinti, kad piliečiai ir įmonės galėtų toliau naudotis euro banknotais ir monetomis ir jais atsiskaityti visoje euro zonoje, ir nustatyti galimos naujos skaitmeninės formos euro, kurį Europos Centrinis Bankas gali išleisti ateityje kaip grynuosius pinigus papildančią priemonę, sistemą.

2023 M. LIEPOS MĖN.

.....

5 d.

Komisija priima pagrindinių gamtos išteklių tausaus naudojimo priemones, kuriomis bus padidintas ir ES maisto sistemų bei ūkininkavimo sektoriaus atsparumas.

.....

3 d.

Ukraina. Pradeda veikti Tarptautinis baudžiamoji persekiojimo už Rusijos agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą centras.

.....

5 d.

Komisija paskelbia ketvirtąją metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą, kurioje įvertinamas praėjusių metų rekomendacijų įgyvendinimas ir pateikiamos konkrečios rekomendacijos valstybėms narėms.

.....

9 d.

ES ir Naujoji Zelandija pasirašo didelio užmojo laisvosios prekybos susitarimą.

.....

11 d.

Komisija pristato ES pirmavimo Web 4.0 ir virtualiųjų pasaulių srityje strategiją.

.....

11 d.

Komisija pasiūlo krovinio transporto efektyvumo ir tvarumo didinimo priemones, kuriomis būtų gerinamas geležinkelių infrastruktūros valdymas ir geriau informuojama apie krovinio transporto išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

.....

12 d.

Komisija pasiūlo visoje ES stiprinti nusikaltimo aukų teises, kad jos galėtų gauti paramą, prieiti prie informacijos, siekti teisingumo ir gauti kompensaciją.

.....

13 d.

Bruselyje įvyksta 29-asis ES ir Japonijos aukščiausiojo lygio susitikimas.

.....

16 d.

Tunisas. Pasiekiamas politinis susitarimas dėl visapusiškos partnerystės dokumentų rinkinio.

.....

17–18 d.

ES ir Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių bendrijos (CELAC) vadovai dalyvauja Briuselyje vykstančiame trečiajame ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikime. Komisija pristato strategijos „Global Gateway“ ES ir LAK investicijų darbotvarę.

.....

19 d.

JT aukšto lygio politiniame forume darnaus vystymosi srityje ES pristato savo pirmąją savanorišką pažangos siekiant darnaus vystymosi tikslų apžvalgą.

.....

31 d.

Strategija „Global Gateway“. Pirmininkė U. von der Leyen paskelbia Europos komandos iniciatyvą dėl Filipinų žaliosios ekonomikos.

2023 M. RUGPJŪČIO MĒN.

.....

9 d.

Po pražūtingu potvyniņu Slovēnijoje ES nukreipia jai savo skubią pagalbā ir sutelkia vidutinēs trukmēs ir ilgalaikē paramā.

.....

18 d.

Likus daugiau kaip diviem mēnesiams iki lapkričio 1 d. termiņo ES pasiekia 90 proc. dujū saugyklū pripildymo tisklā.

